

วารสารห้องสมุด

T.L.A. BULLETIN

ISSN 0857-0086

ปีที่ 59 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2558

การประชุมสมาคมบรรณารักษ์แห่งประเทศไทย-วันออกเฉียงใต้ ครั้งที่ 16
The 16th Congress of Southeast Asian Librarians: **CONSAL XVI**
Meeting and General Conference

“ความมุ่งหวังอาเซียน: ห้องสมุดเพื่อความก้าวหน้าที่ยั่งยืน”
“ASEAN Aspirations: Libraries for Sustainable Advancement”

10-13 มิถุนายน 2558 ณ ศูนย์นิทรรศการและการประชุมไบเทค (BITEC) บางนา กรุงเทพฯ
10-13 June 2015 Bangkok International Trade and Exhibition Centre (BITEC) Bang-Na, Bangkok, Thailand

Tel. 0 2628 5192
www.consalsxvi.org

สภานิติบัญญัติแห่งประเทศไทย

ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

รายนามคณะกรรมการบริหาร ประจำปี พ.ศ. 2558 - 2559

1. ศาสตราจารย์พิเศษ คุณหญิงแม้นมาส ชวลิต	นายกสภานิติบัญญัติ
2. ศาสตราจารย์สุวคนธ์ ศิริวงศ์วรวัฒน์	อุปนายก คนที่ 1
3. นางสาวเอมอร ตันเถียร	อุปนายก คนที่ 2
4. นางสาวพูลสุข ปรีวัตรวรวิวัฒน์	ประธานแผนกวิชาการ คนที่ 1
5. ดร.ทัศนัย วงศ์พิเศษกุล	ประธานแผนกวิชาการ คนที่ 2
6. นางวีระวรรณ วรรณโท	ประธานแผนกวิชาการ คนที่ 3
7. ดร.ถนอมวงศ์ ถ้ายอดมรรคผล	ประธานแผนกวารสารและสื่อสารมวลชน คนที่ 1
8. นางพวงรัตน์ อินทรฤทธิ์	ประธานแผนกวารสารและสื่อสารมวลชน คนที่ 2
9. นางสาวรุ่งทิพย์ ห่อวโนทยาน	ประธานแผนกมาตรฐานวิชาชีพ คนที่ 1
10. ดร.บุษกร เลิศวีระศิริกุล	ประธานแผนกมาตรฐานวิชาชีพ คนที่ 2
11. นางอังสนา เกิดบุญสูง	ประธานแผนกมาตรฐานวิชาชีพ คนที่ 3
12. ดร.นฤมล รื่นไวย	ประธานแผนกประชาสัมพันธ์ คนที่ 1
13. นางสาวเนาวรัตน์ ปัญญางาม	ประธานแผนกประชาสัมพันธ์ คนที่ 2
14. นางสาวสุกฤดา จงสมจิตต์	ประธานแผนกประชาสัมพันธ์ คนที่ 3
15. ดร.ประจักษ์ วัฒนานุกูลสิทธิ์	ประธานแผนกวิเทศสัมพันธ์ คนที่ 1
16. นางกิ่งแก้ว อ่วมศรี	ประธานแผนกวิเทศสัมพันธ์ คนที่ 2
17. รองศาสตราจารย์ ดร.น้ำทิพย์ วิภาวิน	ประธานแผนกวิจัยและพัฒนา คนที่ 1
18. นายสุรพล ฤทธิธรรมทรัพย์	ประธานแผนกวิจัยและพัฒนา คนที่ 2
19. นางสาวกนกอร ศักดาเดช	ประธานแผนกหาทุน
20. นางนงลักษณ์ ชมพูพัทธิพงศ์	ปฏิคม คนที่ 1
21. นายยุทธนา ไอยราพรต	ปฏิคม คนที่ 2
22. นางสาวปรียาพร ฤกษ์พินัย	นายทะเบียน คนที่ 1
23. นางสาวพินิตมา เลิศสมบุรณ์	นายทะเบียน คนที่ 2
24. นางละเอียด ศรีวรรณนท์	บรรณารักษ์
25. รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ หาญพล	เหรัญญิก คนที่ 1
26. นางทิพภา ปลื้มจินดา	เหรัญญิก คนที่ 2
27. นางสาวสุจิตรา สุวภาพ	เลขานุการ คนที่ 1
28. นางสาวกรรณิกาญจน์ ถนอมพล	เลขานุการ คนที่ 2

Thai Library Association

Under the Royal Patronage of H.R.H. Princess Mahachakri Sirindhorn

Executive Board of The Thai Library Association A.D.2015–2016

1. Professor Khunying Maenmas Chavalit	President
2. Ms. Suwakhon Siriwongworawat	Vice President 1
3. Ms. Aim-orn Tanthien	Vice President 2
4. Ms. Poolsook Priwatworawute	Chairperson of Professional Development and Training 1
5. Dr. Tatsanai Wongpisetkul	Chairperson of Professional Development and Training 2
6. Ms. Weerawan Wannato	Chairperson of Professional Development and Training 3
7. Dr. Tanomwong Lamyodmakpol	Chairperson of T.L.A. Bulletin 1
8. Ms. Puangrat Intarit	Chairperson of T.L.A. Bulletin 2
9. Ms. Rungtip Hovanotayan	Chairperson of Library Standard 1
10. Dr. Busakorn Lertveerasirikul	Chairperson of Library Standard 2
11. Ms. Angsana Kirdboonsong	Chairperson of Library Standard 3
12. Dr. Narumol Ruenwai	Chairperson of Customer Relation 1
13. Ms. Naowarat Panyagarm	Chairperson of Customer Relation 2
14. Ms. Sukitta Jongsomjit	Chairperson of Customer Relation 3
15. Dr. Prachark Wattananusit	Chairpoerson Foreign Relation 1
16. Ms. Kingkaew Aumsri	Chairperson Foreign Relation 2
17. Assoc. Prof. Dr. Namtip Wipawin	Chairperson Research and Development 1
18. Mr. Surapol Ritruamsup	Chairperson Research and Development 2
19. Ms. Kanok-on Sakdadata	Hospitality 1
20. Ms. Nonglak Chompupatipong	Hospitality 2
21. Mr. Yuthana Aiyarapoj	Hospitality 3
22. Ms. Preeyaporn Rerkpinai	Membership 1
23. Ms. Pintima Lertsomboon	Membership 2
24. Ms. Laead Srivoranan	Librarian
25. Assoc. Prof. Dr. Tasana Hanpol	Treasurer 1
26. Ms. Tipbha Pleehajinda	Treasurer 2
27. Ms. Suchit Suvaphab	Secretary 1
28. Ms. Krongkran Thanompol	Secretary 2

ประธานชมรมในสังกัด

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ประธานชมรมบรรณารักษ์และนักเอกสารนานาชาติ (ชนช.)

นางสาวสุกฤตา (ประภาพร) จงสมจิตต์

Ms. Sukitta (Praphaporn) Jongsomjit

ประธานชมรมบรรณารักษ์สถาบันอุดมศึกษา (ชบอ.)

นางสาวพิณทิมา เลิศสมบุญ

Ms. Pintima Lertsomboon

ประธานชมรมบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน (ชบร.)

นางอังสนา เกิดบุญสง

Ms. Angsana Kirdboonsong

ประธานชมรมเพื่อหอสมุดแห่งชาติ (ชหช.)

นางสาวกนกอร ศักดาเดช

Ms. Kanok-on Sakdadata

ประธานชมรมห้องสมุดเฉพาะ (ชพ.)

ดร.นฤมล รื่นไวย์

Dr. Narumol Ruenwai

ประธานชมรมห้องสมุดเพื่อการอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี (ชอท.)

นางนงลักษณ์ ชมพูพัตติพงศ์

Ms. Nonglak Chompupatipong

ชมรมผู้สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ (ชสบ.)

นางทิพา ปลีหะจินดา

Ms. Tipbha Pleehajinda

ชมรมบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน (ชปช.)

นายยุทธนา ไอยราพรต

Mr. Yuthana Aiyarapoj

วารสารห้องสมุด T.L.A. BULLETIN

ปีที่ 59 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2558

ISSN 0857-0086

วารสารห้องสมุดเป็นวารสารวิชาการของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย
ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

TLA Bulletin published by Library Association of Thailand under the
Royal Patronage of H.R.H. Princess Maha Chakri Sirindhorn

วัตถุประสงค์/Aim & Scope

1. ส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ ความคิด ในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์
สารสนเทศศาสตร์ และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง
2. เผยแพร่การทดลอง การค้นคว้า และการวิจัยของสถาบันที่เกี่ยวข้อง
3. เป็นสื่อกลางในการอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นของสมาชิก
และผู้สนใจ

กำหนดออก/Frequency

ปีละ 2 ฉบับ (มกราคม-มิถุนายน และ กรกฎาคม-ธันวาคม)
2 issues / year (January - June, July - December)

ได้รับการดรรชนี/Indexing TCI กลุ่ม 1 (ตั้งแต่ มิถุนายน 2558-ธันวาคม 2562)

การเป็นสมาชิกวารสาร

ปีละ 250 บาท หรือ เล่มปลีกฉบับละ 130 บาท (รวมค่าจัดส่งทางไปรษณีย์)
250 baht / year, Single issue 130 baht

พิมพ์ที่ หจก. รวิน พรินติ้ง กรุ๊ป 11,13 ถนนประชาอุทิศ 6 ราษฎร์บูรณะ
กรุงเทพฯ 10140 โทรศัพท์ 02-873-0070-1

สำนักงาน/Office

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ
1346 ถนนอาคารสงเคราะห์ 5 แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ
กรุงเทพฯ 10240 โทรศัพท์ 02-734-9022-3
โทรสาร 02-734-9021
อีเมล tla2497@yahoo.com

- ♦ บทความทุกเรื่องที่ยังพิมพ์จะได้รับการตรวจอ่านโดยผู้ทรงคุณวุฒิ
- ♦ ความคิดเห็นและบทความที่ปรากฏในวารสารนี้ เป็นของผู้เขียน ซึ่งมีใช่เป็น
ความคิดเห็นของผู้จัดทำและมีข้อความรับผิดชอบของสมาคมห้องสมุดฯ
- ♦ การนำบทความในวารสารนี้ไปตีพิมพ์ซ้ำต้องได้รับอนุญาตจากคณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์พิเศษ
คุณหญิงแม้นมาส ลีละหุด ชวลิต

บรรณาธิการบริหาร

ดร.ถนอมวงศ์ ล้ายอดมรรคผล

กองบรรณาธิการ / Editorial Board

ดร.ถนอมวงศ์ ล้ายอดมรรคผล
ประธานแผนกวารสารและ
สื่อวิชาการคนที่ 1

นางพวงรัตน์ อินทรฤทธิ
โรงเรียนกำเนิดวิทย์
ประธานแผนกวารสารและ
สื่อวิชาการคนที่ 2

นายสุรพล ฤทธิธรรมทรัพย์
โรงเรียนมหิตลวิทยานุสรณ์

ผู้ทรงคุณวุฒิ/peer review

ดร.ถนอมวงศ์ ล้ายอดมรรคผล
ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์

ดร. ทศนัย วงศ์พิเศษกุล
ที่ปรึกษา TK Park

ดร. นฤมล รื่นไวย
สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

รศ. ดร. นันทิพย์ วิภาวิน
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ดร. ประจักษ์ วัฒนาสุทธิ
ข้าราชการบำนาญ กรมศิลปากร

รศ.ดร. ทศนา หาญพล
ข้าราชการบำนาญ มสธ.

บรรณาธิการผู้พิมพ์โฆษณา

นางสาวสุจิตร์ สุภาพ

วารสารห้องสมุด T.L.A. BULLETIN

สารบัญ

ปีที่ 59 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2558

บทบรรณาธิการ

Editor's Note

ดร. ถนอมวงศ์ ล้ายอดมรรคผล

ก

Dr. Tanomwong Lamyodmakpol

การประชุมสภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ครั้งที่ 16

1

(The 16th Congress of Southeast Asian Librarians: CONSAL XVI)

กนกอร ศักดาเดช

Kanok-on Sakdadata

บทบาทของคณะกรรมการบริหารคอนซาล

11

Roles of CONSAL Committee Board

ดร. ประจักษ์ วัฒนานุสิต

Dr. Prachark Wattananusit

การวิเคราะห์ประเทศไทยกับรางวัลบรรณารักษ์ดีเด่นของสภาบรรณารักษ์

25

ภูมิภาคตะวันออกเฉียงใต้

Thailand and CONSAL Outstanding Librarian Award: An Analysis

ศาสตราจารย์ ดร. ชุตินา สัจจามันท์

Professor Dr. Chutima Sacchanand

การดำเนินงานของคณะกรรมการฝ่ายวิชาการ และบรรยากาศการประชุมคอนซาล ครั้งที่ 16

41

The Operation and Atmosphere of the CONSAL XVI Academic Committee

รองศาสตราจารย์ ดร. นันทิพย์ วิภาวิน และคณะ

Associate Professor Dr. Namtip Wipawin and Other

วารสารห้องสมุด T.L.A. BULLETIN

สารบัญ

ปีที่ 59 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2558

อาสาสมัครในการประชุมสหภาพบรรณารักษ์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ครั้งที่ 16 Volunteer in The 16th CONSAL XVI รุ่งทิพย์ ห่อวโนทยาน และกัลยา ยังสุขยิ่ง Rungtip Hovanotayan and Kalaya Youngsukying	53
การประชุม Pre-CONSAL เรื่อง “ASEAN Integration: Cross Border Mobility of Librarians” รองศาสตราจารย์ ดร. ทศนา หาญพล และดร. นฤมล รื่นไวย Associate Professor Dr. Tassana Hanpol and Dr. Narumol Ruenwai	65
การประชุม Pre-CONSAL เรื่อง Leadership for Young Promising Librarians to Build Stronger Library Associations in ASEAN Countries ศาสตราจารย์สุวคนธ์ ศิริวงศ์วรวัฒน์ Emeritus Professor Suwakhon Siriwongworawat	81
การประชุม Pre-CONSAL เรื่อง การพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนที่ยั่งยืน Pre-CONASAL: School Librarians Development in the ASEAN Countries อภินันท์ สีสันต์ Apinan Seesan	93
คำแนะนำสำหรับผู้เขียนบทความ	109

บทบรรณาธิการ

วารสารห้องสมุด ฉบับนี้มีแต่เรื่องราวดี ๆ เกี่ยวกับงานประชุมสภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ครั้งที่ 16 (CONSAL) ซึ่งสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ เป็นเจ้าภาพร่วมจัดงาน เมื่อวันที่ 10-13 มิถุนายน 2558 เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในการเฉลิมพระชนมพรรษา 5 รอบ และสภาบรรณารักษ์แห่งภูมิภาคเอเชียเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยที่คณะผู้จัดงานส่วนใหญ่ก็คือคณะกรรมการของสมาคมฯ นั่นเองงานนี้มีการเตรียมตัวล่วงหน้ากันมาถึง 3 ปี และมีกิจกรรมก่อนจัดงาน ดังที่ รองศาสตราจารย์ทัศนีย์ หาญพล และ ดร.นฤมล รื่นไวย ได้รายงานไว้ในเรื่อง “ASEAN Integration: Cross Border Mobility of Librarians” ดังนั้น บรรณารักษ์ไทยจะไปทำงานต่างประเทศ หรือห้องสมุดใดจะรับบรรณารักษ์ต่างประเทศมาทำงานด้วย ก็ต้องอ่าน ศาสตราจารย์สุวคนธ์ ศิริวงศ์รวีวัฒน์ ให้ข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาและดำรงสมาคมห้องสมุดอย่างมีประสิทธิภาพไว้ใน เรื่อง “Leadership for Young Promising Librarians to Build Stronger Library Association in ASEAN Countries” ส่วนอาจารย์อภิรักษ์ สีสันต์ ก็เขียนรายงานเรื่องการประชุมปฏิบัติการ เรื่อง การพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน ที่ยั่งยืน เป็นการยืนยันว่า ห้องสมุดโรงเรียนมีความสำคัญมากในกระบวนการส่งเสริมการอ่านแก่เยาวชน และบรรณารักษ์ทุกคนต้องทำงานหนักขึ้นในยุคที่หนังสือกระดาษมีผู้อ่านน้อยกว่าสื่อทันสมัยที่ต้องอาศัยเครื่องมือ เมื่อถึงวันงาน คณะกรรมการก็ดำเนินงานสำเร็จเรียบร้อยลงด้วยดี ดังที่ปรากฏในรายงานของผู้อำนวยการหอสมุดแห่งชาติ-นางสาวกนกอร ศักดาเดช บรรยาภาศการประชุม รองศาสตราจารย์ ดร.น้ำทิพย์ วิภาวิน และคณะ ได้เล่าให้สมาชิกอ่าน นอกจากบรรณารักษ์ผู้ใหญ่ของไทยจะร่วมมือร่วมใจกันอย่างดีแล้ว ยังมีบรรณารักษ์รุ่นน้องๆ และรุ่นเยาวชนเป็นอาสาสมัครมาช่วยงานอีกหลายสิบคน ดังที่นางสาว รุ่งทิพย์ ห่อวโนทยาน และนางสาวกัลยา ยังสุขยิ่ง เขียนเล่าเรื่องการทำงานอาสาไว้อย่างสนุกสนาน

ส่วนที่เป็นความภาคภูมิใจของประเทศไทย สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ และผู้ประกอบวิชาชีพ บรรณารักษ์ทุกคนก็คือ ศาสตราจารย์ ดร.ชุติมา สัจจานันท์ แห่งมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้รับรางวัลบรรณารักษ์ดีเด่นระดับทอง ของสภาบรรณารักษ์ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีเรื่องราวเกี่ยวกับรางวัลนี้ให้ท่านรู้จัก ผู้รับรางวัลยังได้เขียนบทความเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้โดยละเอียดในการนี้ นิตยสาร e-Magazine ยังได้มาสัมภาษณ์และเผยแพร่ข่าวไปทั่วภูมิภาคอีกด้วย

บรรณารักษ์อีกมากมายหลายคนทั่วประเทศที่ไม่ได้มาร่วมงานเมื่อได้รับรู้เรื่องการประชุมคอนซาลในปีที่แล้ว อาจจะรู้จักคอนซาลมากขึ้น โดยอ่านบทความของ ดร.ประจักษ์ วัฒนานุกูลสิทธิ์ ซึ่งเขียนเรื่อง “ประสบการณ์การเป็นคณะกรรมการบริหารคอนซาล”

ในฐานะบรรณาธิการ ดิฉันขอขอบคุณทุกท่านที่อ่านวารสารห้องสมุด ฉบับนี้ และขอให้ช่วยเสนอแนะว่า ต้องการอ่านเรื่องแนวใดในฉบับต่อไป ซึ่งจะเผยแพร่ในเดือนมิถุนายน 2559 โปรดส่งความเห็นของท่านได้ที่อีเมล nanomwong@yahoo.com

ด้วยความปรารถนาดี และสวัสดีปีใหม่ค่ะ

ดร.ณอมวงศ์ ล้ายอดมรรคผล

บรรณาธิการ

Editorial

The 2nd TLA Journal of 2015 consists of all the good news from the 16th CONSAL Convention which was co-hosted by the National Library of Thailand and Thailand Library Association and held from June 10 to 13, 2015 at BITEC Convention Center, Thailand. The major purpose of this convention was to celebrate the 5th Circle Birthday of H.R.H. Princess Maha Chakri Sirindhorn and also the participation of CONSAL in the ASEAN Community. The convention staff was mostly comprised of the board members and members of TLA and NLT, and three years were spent in preparation for the convention.

Some Pre-CONSAL activities were arranged, such as *“ASEAN Integration: Cross Border Mobility of Librarians.”* Dr. Tassana Harnpol and Dr. Narumol Ruanwai’s article in regards to the activity is a reminder that both Thai librarians who would like to work abroad and the foreign librarians who would like to work in Thailand should learn all the rules and regulations on labor move among ASEAN countries. How to strengthen the association was a very interesting issue for everyone, the Pre-CONSAL report from Emeritus Prof. Suwakon Siri Wongworawat titled *“Leadership for Young Promising Librarians to Build Stronger Library Association in ASEAN Countries”* could give answers to any possible question to librarians of all ages. Whilst, Ms. Apinun Seeson’s article on her workshop *“Sustainable Development of School Libraries”* also confirms that school libraries have to work harder in reading promotion for the youngsters in order to cope with the less interest in paper books and more in social media and modern tools.

More good news are in the report of Ms. Kanok-on Sakdodate, Director of the National Library of Thailand, on the history of CONSAL Conventions up to the 16th in Bangkok and of Dr. Namtip Wipawin and her staff on the atmosphere of the convention. Gratifyingly, there were quite a number of volunteers from universities who had come and helped visitors from all ASEAN countries at this special event; Ms. Rungtip Howanotayan and Ms. Kalaya Youngsukying had reported on this matter just so entertainingly.

The pride of Thailand, of our Association and of all the professional librarians is that Professor Dr. Chutima Sajanand of STOU have received CONSAL Outstanding Librarian Award 2015 Gold Winner. The story of the award is already introduced in this Journal. Prof. Dr. Chutima herself also wrote an interesting article concerning her works and the award.

Last but not least, the interview made and published in e-Magazine and distributed around ASEAN is also worth reading, and librarians who could not participate in CONSAL 2015 may learn more about CONSAL via Dr. Prachak Wattananusit’s article *“Experiences as CONSAL Board Member”*

As the Editor, I would like to thank all of you who had read this Journal and to ask you to share with us what you would like to read in the next issue, June 2016. Please feel free to contact me at nanomwong@yahoo.com. Best regards and Happy New Year.

Dr. Tanomwong Lamyodmakpol
Editor

การประชุมสภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ครั้งที่ ๑๖

กนกอร ศักดาเดช

การประชุมสภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (CONSAL) กำหนดจัดขึ้นทุกๆ ๓ ปี การประชุมครั้งที่ ๑๖ ประเทศไทยโดยสำนักหอสมุดแห่งชาติและสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ร่วมกันเป็นเจ้าภาพ ระหว่างวันที่ ๑๐ - ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๘ ณ ศูนย์นิทรรศการและการประชุมไบเทค (BITEC) เป็นส่วนหนึ่งของงานเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในโอกาสสมโภชสิริสมเด็จฯ พระชนมพรรษา ๕ รอบ วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๘ และเป็นปีที่ประเทศสมาชิกสภาบรรณารักษ์แห่งภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในการนี้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดการประชุม ในวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๘ มีผู้ลงทะเบียนร่วมประชุมทั้งสิ้น ๘๕๕ คน จาก ๒๙ ประเทศ (เป็นชาวไทย ๔๙๕ คน)

The 16th Congress of Southeast Asian Librarians: CONSAL XVI

Kanok-on Sakdadata

Congress of Southeast Asian Librarians-CONSAL is organized every three years. The 16th Congress of Southeast Asian Librarians-CONSAL XVI was convened during 10th -13th June 2015 at BITEC. It was hosted by the National Library of Thailand and the Thai Library Association under the Patronage of H.R.H. Princess Maha Chakri Sirindhorn as part of 60th Birthday Anniversary Celebration of H.R.H. Princess Maha Chakri Sirindhorn. The Princess had kindly presided over the opening ceremony on 11th June 2015. These conferences were registered by 855 participants from 29 countries (495 Thai participants).

การประชุมสภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ครั้งที่ ๑๖

กนกอร ตักดาเดช*

การประชุมสภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (CONSAL) กำหนดจัดขึ้นทุก ๆ ๓ ปี โดยประเทศสมาชิกหมุนเวียนผลัดเปลี่ยนกันเป็นเจ้าภาพ เริ่มจัดการประชุม CONSAL ครั้งที่ ๑ ใน พ.ศ. ๒๕๑๓ ประเทศสิงคโปร์เป็นเจ้าภาพ ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพในการจัดประชุมมาแล้ว ๒ ครั้ง คือ ครั้งที่ ๔ เรื่อง “ความร่วมมือในภูมิภาคเพื่อพัฒนาการบริการสารสนเทศแห่งชาติ” และครั้งที่ ๙ เรื่อง “มิติแห่งอนาคตและการพัฒนาห้องสมุด” ที่ผ่านมามีการจัดประชุม ดังนี้

ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๑๓ ประเทศสิงคโปร์ เรื่อง “New Prospects for Southeast Asian Cooperation”

ครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๑๖ กรุงเทพมหานคร ประเทศฟิลิปปินส์ เรื่อง “Education and Training for Librarianship in Southeast Asia”

ครั้งที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๑๘ กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย เรื่อง “Integrated Library and Documentary Services within the Framework of NATIS”

ครั้งที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๒๑ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย เรื่อง “Regional Cooperation for the Development of National Information Services”

ครั้งที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๒๔ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย เรื่อง “Access to Information”

ครั้งที่ ๖ พ.ศ. ๒๕๒๖ ประเทศสิงคโปร์ เรื่อง “The Library in the Information Revolution”

ครั้งที่ ๗ พ.ศ. ๒๕๓๐ กรุงเทพมหานคร ประเทศฟิลิปปินส์ เรื่อง “Library for Countryside Development”

ครั้งที่ ๘ พ.ศ. ๒๕๓๓ กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย เรื่อง “New Challenges in Library Services in the Developing World”

ครั้งที่ ๙ พ.ศ. ๒๕๓๖ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย เรื่อง “Future Dimensions and Library Development”

ครั้งที่ ๑๐ พ.ศ. ๒๕๓๙ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย เรื่อง “Libraries in National Development”

ครั้งที่ ๑๑ พ.ศ. ๒๕๔๓ ประเทศสิงคโปร์ เรื่อง “Stepping into the New Millennium: Challenges for Library and Information Professionals”

ครั้งที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๔๖ กรุงบันดาเสรีเบกาวัน ประเทศบรูไนดารุสซาลาม เรื่อง “Information Empowerment: Enhancing Knowledge Heritage”

---

*ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดแห่งชาติ E-mail: director@nlt.go.th, directornlt101@gmail.com

ครั้งที่ ๑๓ พ.ศ. ๒๕๔๙ กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ เรื่อง “CONSAL at the Crossroads: Challenges for Greater Cooperation”

ครั้งที่ ๑๔ พ.ศ. ๒๕๕๒ กรุงฮานอย ประเทศเวียดนาม เรื่อง “Towards Active and Effective Cooperation”

ครั้งที่ ๑๕ พ.ศ. ๒๕๕๕ เกาะบาห์ลี ประเทศอินโดนีเซีย เรื่อง “Preserving and Disseminating National Heritage”

ครั้งที่ ๑๖ พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นการจัดประชุมครั้งที่ ๓ ของประเทศไทย จัดโดย สำนักหอสมุดแห่งชาติ ร่วมกับสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และกรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ ๑๐-๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๘ ณ ศูนย์นิทรรศการและการประชุมไบเทค (BITEC) เพื่อร่วมเป็นส่วนหนึ่งของงานเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในโอกาสสมโภชสิริสมเด็จย่า ๕ รอบ ๒ เมษายน ๒๕๕๘ และเป็นปีที่ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพการประชุมประจำปีของสมาพันธ์ห้องสมุดอาเซียนได้เข้าสู่ประชาคมอาเซียนเพื่อรวมกันเป็นหนึ่ง

สภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Congress of Southeast Asian Librarians - CONSAL) จัดตั้งขึ้นที่ประเทศสิงคโปร์ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๓ วัตถุประสงค์หลัก คือ เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในการพัฒนาห้องสมุดของแต่ละประเทศ การรวมกลุ่มประเทศสมาชิก CONSAL มีสมาชิก ๑๐ ประเทศ ประกอบด้วย กัมพูชา ไทย บรูไนดารุสซาลาม ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย เมียนมาร์ ลาว เวียดนาม สิงคโปร์ และอินโดนีเซีย ประเทศสมาชิกสมทบ ได้แก่ ติมอร์ เลสเต โดยธรรมนูญคอนซาล กำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารสภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประกอบด้วยผู้แทนจากประเทศสมาชิกประเทศละ ๓ คน คือ ผู้อำนวยการหอสมุดแห่งชาติ นายกสมาคมห้องสมุด และเลขาธิการสมาคมห้องสมุดของประเทศสมาชิก ปัจจุบันประเทศติมอร์ เลสเต เข้าร่วมประชุมในฐานะประเทศสมาชิกสมทบ ดังนั้น ในการประชุมคณะกรรมการบริหารสภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้แต่ละครั้งจะมีผู้แทนเข้าร่วมประชุมจาก ๑๑ ประเทศ รวม ๓๓ คน

การประชุมคณะกรรมการบริหารสภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

การประชุมคณะกรรมการบริหารสภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ครั้งที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๕๘ (2015 CONSAL Executive Board Meeting) จัดขึ้นวันที่ ๑๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๘ เวลา ๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. ณ ห้องบอลรูม โรงแรมแกรนด์ เซ็นเตอร์พอยต์ เทอร์มินัล ๒๑ กรุงเทพฯ เนื่องด้วย พ.ศ. ๒๕๕๘ ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพจัดประชุมคอนซาล ครั้งที่ ๑๖ จึงได้จัดประชุมคณะกรรมการบริหารเพื่อหารือและเตรียมการประชุมใหญ่ มีระยะเวลาเตรียมการ ๓ ปี นับแต่การรับรอง CONSAL ของประเทศเจ้าภาพ ซึ่งต้องจัดการประชุมคณะกรรมการบริหารฯ ปีละ ๑ ครั้ง ประเทศไทยในฐานะเจ้าภาพจัดการประชุม CONSAL ครั้งที่ ๑๖ จึงได้จัดการประชุมดังกล่าวต่อเนื่องตั้งแต่ครั้งที่ ๑ ใน พ.ศ. ๒๕๕๖ ณ โรงแรมพูลแมน คิงเพาเวอร์ กรุงเทพฯ กรุงเทพมหานคร ครั้งที่ ๒ ใน พ.ศ. ๒๕๕๗ ณ โรงแรม คันทารี ฮิลล์ เชียงใหม่ และครั้งที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งเป็นปีที่จัดประชุมใหญ่ที่ประชุมได้พิจารณาประเด็นสำคัญ คือ

- การลงนามในปฏิญญาสหพันธ์ระหว่างประเทศว่าด้วยสมาคมและสถาบันห้องสมุด (IFLA) ประเทศสมาชิก CONSAL ประสงค์ให้มีการลงนามในปฏิญญาดังกล่าว จึงส่งผ่านไปยังประเทศเจ้าภาพต่อไปพิจารณาดำเนินการ

- การจดทะเบียน CONSAL เป็นองค์กรตามกฎหมายอาเซียน ซึ่งต้องมีรายละเอียดและเอกสารประกอบมาก ที่ประชุมจึงได้เสนอให้มีผู้แทนจากประเทศต่าง ๆ เพื่อดำเนินการ โดยได้รับการสนับสนุนจากทุกประเทศรวมทั้งประเทศไทย และส่งผ่านเพื่อนำไปพิจารณาในปีต่อไปที่ประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์

การประชุมสภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ครั้งที่ ๑๖

ในพิธีเปิดการประชุมวันที่ ๑๑ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๕๘ เวลา ๐๙.๐๐ น. ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธานและมีพระราชดำรัสเปิดการประชุม โดยมีการถ่ายทอดสดส่งสัญญาณผ่านระบบไทยทีวีโกลบอลเน็ตเวิร์ค ผ่านทางสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง ๕ ร้อยเอก นายแพทย์ยงยุทธ มัยลาภ เป็นผู้บรรยายภาษาอังกฤษ และนางสาวอรุณยานี เพ็ชรสดศิลป์ เป็นผู้บรรยายภาษาไทย มีผู้ลงทะเบียนทั้งสิ้น ๘๕๕ คน (เป็นชาวไทย ๔๙๕ คน) จาก ๒๙ ประเทศ ได้แก่ กัมพูชา เกาหลี จีน ญี่ปุ่น ตีมอร์เลสเต่ ไต้หวัน ไทย นิวซีแลนด์ ไนจีเรีย บังกลาเทศ บรูไนดารุสซาลาม ปากีสถาน ฝรั่งเศส ฟิจิ ฟินแลนด์ ฟิลิปปินส์ ภูฏาน มัลดีฟส์ มาเลเซีย เมียนมาร์ ลาว เวียดนาม ศรีลังกา สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ อินโดนีเซีย อินเดีย โอมาน และออสเตรเลีย

การบรรยายทางวิชาการ

คณะกรรมการบริหารสภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดหัวข้อ (Theme) การประชุม ครั้งที่ ๑๖ คือ **ความมุ่งหวังอาเซียน: ห้องสมุดเพื่อความก้าวหน้าที่ยั่งยืน (ASEAN Aspirations: Libraries for Sustainable Advancement)** และมี ๘ หัวข้อย่อย ดังนี้

๑. เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาองค์ความรู้อาเซียน (Information Technology to Enhance ASEAN Knowledge)

๒. ความร่วมมือของห้องสมุดในอาเซียนเพื่อการแบ่งปันและแลกเปลี่ยนทรัพยากรสารสนเทศ (ASEAN Libraries Cooperation: Resource Sharing and Library Exchange Program)

๓. ห้องสมุดกับความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility: CSR)

๔. การศึกษาด้านบรรณารักษศาสตร์และการฝึกอบรม (Library Education and Training)

๕. บทบาทและความร่วมมือของห้องสมุดต่อการพัฒนาห้องสมุด (Role of Library Consolidation towards Library Development)

๖. ห้องสมุดกับสังคมการอ่านอาเซียน (Library in ASEAN Reading Society)

๗. การอนุรักษ์และการสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศ (Conservation and Preservation)

๘. มาตรฐานและจริยธรรมของวิชาชีพบรรณารักษ์ (Ethics and Standards)

เมื่อสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินกลับแล้ว จึงเริ่มการบรรยายทางวิชาการ และการนำเสนอบทความทางวิชาการ เวลา ๑๑.๐๐ น. เป็นปาฐกถาพิเศษ ดังนี้

Ms. Sinikka Sipilä ประธานสหพันธ์ระหว่างประเทศว่าด้วยสมาคมและสถาบันห้องสมุด หรือ IFLA หัวข้อ ความเข้มแข็งของห้องสมุดเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Strong Libraries for Sustainable Development)

นายเชิดเกียรติอรรถการ รองอธิบดีกรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ หัวข้อ ความมุ่งหวังอาเซียน: ห้องสมุดเพื่อความก้าวหน้าที่ยั่งยืน (ASEAN Aspirations: Libraries for Sustainable Advancement)

Ms. Ann-Marie Schwirtlich อธิบดีหอสมุดแห่งชาติออสเตรเลีย หัวข้อ การอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมในวงกว้าง (Preserving Large-Scale Cultural Heritage)

นอกจากนี้ ยังมีการนำเสนอบทความวิชาการจากผู้แทนรับเชิญจากประเทศอาเซียน ๑๐ ประเทศ จึงทำให้การประชุมมีข้อมูลด้านห้องสมุดในภาพรวมของอาเซียนครบถ้วนดังนี้ ผู้แทนประเทศบรูไนดารุสซาลาม Dr. Haji Muhammad Hadi เรื่อง Preservation and Dissemination of National Heritage: The Brunei Darussalam Experience ผู้แทนประเทศกัมพูชา Ms. Mao Kolap เรื่อง Current Status of Libraries in Cambodia: A Country Report ผู้แทนประเทศอินโดนีเซีย Ms. Utami Budi Rahayu Hariyadi เรื่อง Assertive Communication Skills: “must have” Personal Competency for Librarians ผู้แทนประเทศลาว Mr. Chansy Phouangsouket เรื่อง ASEAN Libraries Integration from the Lao Perspective ผู้แทนประเทศมาเลเซีย Ms. Hajah Nafisah Binti Ahmad เรื่อง Transforming Libraries to Transform Malaysia ผู้แทนประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ Ms. Mya Oo เรื่อง Myanmar Concept Paper on ASEAN Aspiration: Libraries for Sustainable Advancement ผู้แทนประเทศฟิลิปปินส์ Ms. Elizabeth Peralejo

เรื่อง ASEAN Integration: Cooperation and Collaboration Among Library Associations and CONSAL ผู้แทนประเทศสิงคโปร์ Ms. Ngian Lek Choh เรื่อง Digital Library: Unlimited possibilities for search and find, the National Library Board (NLB) of Singapore's Journey ผู้แทนประเทศไทย รองศาสตราจารย์ ดร. กุลธิดา ท้วมสุข เรื่อง ASEAN Aspirations: Roles of Libraries for Sustainable Development ผู้แทนประเทศเวียดนาม Ms. Nguyen Thi Thu Phuong เรื่อง Unified Sharing and Using Digital Resources about ASEAN

วันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๘ มีการนำเสนอบทความจากนักวิชาการ ที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิได้คัดเลือกไว้ตามหัวข้อย่อย ๘ หัวข้อ ดังนี้

๑. เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาองค์ความรู้อาเซียน (Information Technology to Enhance ASEAN Knowledge)

๒. ความร่วมมือของห้องสมุดในอาเซียนเพื่อการแบ่งปันและแลกเปลี่ยนทรัพยากรสารสนเทศ (ASEAN Libraries Cooperation: Resource Sharing and Library Exchange Program)

๓. ห้องสมุดกับความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility: CSR)

๔. การศึกษาด้านบรรณารักษศาสตร์และการฝึกอบรม (Library Education and Training)

๕. บทบาทและความร่วมมือของห้องสมุดต่อการพัฒนาห้องสมุด (Role of Library Consolidation towards Library Development)

๖. ห้องสมุดกับสังคมการอ่านอาเซียน (Library in ASEAN Reading Society)

๗. การอนุรักษ์และการสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศ (Conservation and Preservation)

๘. มาตรฐานและจริยธรรมของวิชาชีพบรรณารักษ์ (Ethics and Standards)

ทั้ง ๘ หัวข้อย่อย รวมทั้งสิ้น ๘๗ บทความ จัดบรรยายในห้องประชุม ๖ ห้อง นอกจากนี้ ยังมีการจัดแสดงโปสเตอร์ ๒๖ เรื่อง

วันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๘ ทศศึกษาแหล่งภูมิปัญญาและวัฒนธรรม ซึ่งกำหนดเส้นทางไว้หลากหลายให้ผู้เข้าร่วมประชุมเลือก มีทั้งแบบครึ่งวันและเต็มวัน โดยรายการเต็มวันในกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัด ได้แก่ เส้นทางที่ ๑ พระราชวังบางปะอิน และวังช้างอยุธยาแลเพนียด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เส้นทางที่ ๒ ตลาดน้ำดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี และพระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม เส้นทางที่ ๓ ตลาดน้ำอัมพวา อุทยาน ร.๒ จังหวัดสมุทรสงคราม เส้นทางที่ ๔ ย่านบางรัก เยวราช ล่องเรือแม่น้ำเจ้าพระยา และห้องสมุดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเส้นทางที่ ๕ ล่องเรือวิถีไทยริมคลอง/สวนย่านตลิ่งชัน บางแค และห้องสมุดภาษีเจริญ

เส้นทางครึ่งวันช่วงเช้าในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ เส้นทางที่ ๑ พระบรมมหาราชวัง วัดโพธิ์ เสาชิงช้า และหอสมุดแห่งชาติ เส้นทางที่ ๒ วัดสระเกศ ภูเขาทอง บ้านบาตร วัดราชนันทดา ลานพลับพลา มหาเจษฎาบดินทร์ เส้นทางที่ ๓ ย่านกุฎีจีน ศาลเจ้าเกียนอันเกง โบสถ์ข้างตาคูรัส วัดประยุรวงศาวาสฯ เส้นทางที่ ๔ ล่องเรือท่าช้างวังหน้า สะพานซังอี วัดอรุณฯ และเอเชียทีค เส้นทางที่ ๕ ย่านเยวราช วัดไตรมิตร ตรอกสำเพ็ง และวัดเล่งเน่ยยี่ และเส้นทางที่ ๖ ย่านตลาดบางรัก โบสถ์อัสสัมชัญ และมัสยิดฮารูน

กิจกรรมสำคัญ

นอกจากการประชุมทางวิชาการตามหัวข้อการประชุม ๘ หัวข้อที่กระจายตามห้องต่าง ๆ รวม ๖ ห้องแล้ว ยังมีกิจกรรมที่สำคัญ ๆ ได้แก่

๑. นิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

นิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ “สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี กับงานห้องสมุด” เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในปีมหามงคลเจริญพระชนมายุ ๖๐ พรรษา มีเนื้อหา นิทรรศการประกอบด้วย พระราชกรณียกิจต่าง ๆ ที่สนับสนุนการดำเนินงานห้องสมุด แนวคิดในการอนุรักษ์ พัฒนา และส่งเสริมงานของหอสมุดแห่งชาติ การเสด็จพระราชดำเนินหอสมุดแห่งชาติในโอกาสต่าง ๆ พระราชนิพนธ์เกี่ยวกับประเทศอาเซียน และการรวบรวมบรรณานุกรมและสาระสังเขปพระราชนิพนธ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ

๒. การประกาศรางวัล CONSAL XVI Outstanding Librarian Award 2015 รางวัลนี้ เป็นรางวัลที่มอบแก่บรรณารักษ์และนักวิชาชีพในภูมิภาคที่ได้สร้างสรรค์ พัฒนานักวิชาชีพ โดยมีผลงานดีเด่นและเป็นที่ประจักษ์มาอย่างต่อเนื่อง มีพิธีมอบรางวัลในวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๘ ก่อนพิธีปิดการประชุมโดยสภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Congress of Southeast Asian Librarians: CONSAL) มีมติมอบรางวัล ดังนี้

รางวัล Gold Prize ได้แก่ ศาสตราจารย์ ดร. ชูติมา สัจจามันท์ ศาสตราจารย์ประจำ และประธาน คณะกรรมการบริหารหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นับเป็นคนไทยคนแรกที่ได้รับรางวัลนี้

รางวัล Silver Prize ได้แก่ Rashidah Begum Binti Fazal Mohamed จากมาเลเซีย Dr. Nguyen Huy Chuong จากเวียดนาม Tulus Wulan Juni, S.Sos จากอินโดนีเซีย และ Tadlip, Marilou Palicte จากฟิลิปปินส์

๓. การส่งมอบการเป็นเจ้าภาพ ประเทศเมียนมาร์จะเป็นเจ้าภาพจัดประชุมสภา บรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (CONSAL) ครั้งที่ ๑๗ ในช่วงพิธีปิดการประชุมจึงมีพิธีส่งมอบ ธงและเงินกันธงเพื่อส่งต่อการเป็นเจ้าภาพอย่างเป็นทางการ จากนั้น เป็นการแสดงของบรรณารักษ์ ประเทศเจ้าภาพ และการแสดงจากประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ เจ้าภาพครั้งต่อไป

๔. การจัดงานเลี้ยง

งานเลี้ยงต้อนรับ (Welcome Dinner) จัดขึ้นเมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๕๘ เวลา ๑๙.๐๐ น. ณ โรงแรมแกรนด์ เซ็นเตอร์พอยต์ เทอร์มินัล 21 กรุงเทพฯ โดย นายบวรเวท รุ่งรุจี อธิบดีกรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม กล่าวเปิดงานเพื่อต้อนรับคณะกรรมการบริหารสภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และคณะผู้แทนการหอสมุดแห่งชาติในเอเชียและโอเชียเนีย มีการแสดงโดยสำนักการสังคีต กรมศิลปากร

งานเลี้ยงอาหารค่ำ (Gala Dinner) จัดเมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๕๘ โดย กรุงเทพมหานคร เป็นเจ้าภาพ และได้รับเกียรติจาก นางผุสดี ตามไท รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นประธานกล่าวเปิดงาน งานนี้มีแนวคิด Thai Night จึงมีการแสดงการละเล่นพื้นบ้านของไทย ดนตรี ไทย และมีการแสดงจากประเทศเวียดนาม ๓ ชุด

งานเลี้ยงอำลา (Thank you and Farewell Dinner) จัดเมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๕๘ โดยสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ และหอสมุดแห่งชาติ เป็นเจ้าภาพ หลังจากพิธีปิดการประชุมฯ โดย นางสุนิสา จิตรพันธ์ รองอธิบดีกรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม กล่าวขอบคุณและอำลาผู้เข้าร่วมประชุม มีการแสดงโดยสำนักการสังคีต กรมศิลปากร

ในการจัดการประชุมและการเตรียมงาน ได้มีการแต่งตั้งคณะทำงาน ๕ คณะ เพื่อให้งานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ ได้แก่

๑. คณะที่ปรึกษากิตติมศักดิ์การจัดประชุมฯ

๑. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม
๒. ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม
๓. ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
๔. ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
๕. ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
๖. อธิบดีกรมอาเซียน
๗. อธิบดีกรมศิลปากร

ประธานที่ปรึกษา
ที่ปรึกษา
ที่ปรึกษา
ที่ปรึกษา
ที่ปรึกษา
ที่ปรึกษา
ที่ปรึกษา

๒. คณะกรรมการจัดการประชุมสภาบรรณารักษ์แห่งประเทศไทย ครั้งที่ ๑๖ รวม ๑๑ คณะ จำนวน ๑๗๘ คน ได้แก่ คณะกรรมการเลขานุการสภาบรรณารักษ์แห่งประเทศไทย คณะกรรมการฝ่ายการเงิน คณะกรรมการฝ่ายทัศนศึกษาแหล่งภูมิปัญญาและวัฒนธรรม คณะกรรมการฝ่ายนันทนาการและการแสดงวัฒนธรรมไทย คณะกรรมการฝ่ายนิทรรศการ คณะกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ คณะกรรมการฝ่ายพิธีการและปฏิคม คณะกรรมการฝ่ายลงทะเบียน คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ คณะกรรมการฝ่ายสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก และคณะกรรมการฝ่ายหาทุนและดูแลร้านค้า

๓. คณะทำงานประเมินบทความวิชาการทรงคุณวุฒิ (Peer review) ๗๒ คน ได้แก่ นักวิชาการ อาจารย์จากสถาบันการศึกษา และบรรณารักษ์ห้องสมุดต่างๆ เพื่อตรวจคัดเลือกและประเมินบทความ

๔. คณะทำงานประจำห้อง เพื่อดำเนินการประชุมวิชาการ ๘ หัวข้อในห้องต่าง ๆ ๖ ห้อง รวมทั้งสิ้น ๓๘ คน ได้แก่ นักวิชาการ อาจารย์จากสถาบันการศึกษา และบรรณารักษ์ห้องสมุดต่าง ๆ

๕. อาสาสมัคร จำนวน ๓๐ คน ได้แก่ สาขาวิชาการท่องเที่ยว โรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และอาสาสมัครจากหน่วยงานอื่น ๆ

การประชุมสภาบรรณารักษ์แห่งประเทศไทย (CONSAL) กำหนดจัดขึ้นทุกๆ ๓ ปี โดยประเทศสมาชิกหมุนเวียนผลัดเปลี่ยนกันเป็นเจ้าภาพยาวนานกว่า ๔๕ ปี จัดมาแล้ว ๑๖ ครั้งนับตั้งแต่การประชุมครั้งแรกที่ประเทศสิงคโปร์ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๓ และพ.ศ. ๒๕๖๑ จะจัดประชุมสภาบรรณารักษ์แห่งประเทศไทย ครั้งที่ ๑๗ ณ ประเทศสาธารณรัฐแห่งสภาพเมียนมาร์

บทบาทของคณะกรรมการบริหารคอนซาล

ดร. ประจักษ์ วัฒนานุกสิทร์

สภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (CONSAL) บริหารและดำเนินงานภายใต้ธรรมนูญของสภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (CONSAL Constitution) องค์ประกอบกรรมการบริหารฯ ประกอบด้วย กรรมการบริหารผู้แทนประเทศสมาชิก ประเทศละ 3 คน ได้แก่ ผู้แทนหอสมุดแห่งชาติ 1 คน ผู้แทนสมาคมห้องสมุดของแต่ละประเทศ 2 คน เพื่อให้สร้างความร่วมมือ สนับสนุนพัฒนาห้องสมุด บรรณารักษศาสตร์ และสารสนเทศศาสตร์ในภูมิภาคอย่างต่อเนื่องตามวัตถุประสงค์ธรรมนูญจึงกำหนดให้สำนักงานเลขาธิการสภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีเลขาธิการเป็นหัวหน้า กิจกรรมสำคัญของคอนซาล เช่น การประชุมใหญ่ทางวิชาการสภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ โดยดำเนินงานเรื่อยมาจนถึงครั้งที่ 16 ซึ่งได้กำหนดในธรรมนูญให้เตรียมการล่วงหน้า 3 ปี ก่อนการประชุมในปีที่ 3 การดำเนินงานมาหลายปีหมุนเวียนโดยในประเทศที่เป็นเจ้าภาพการประชุมที่ผ่านมาคืออินโดนีเซียเป็นเจ้าภาพ พ.ศ.2553-2555 ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพ พ.ศ.2556-2558 นับว่าการดำเนินงานมีความก้าวหน้า อย่างไรก็ตามยังมีจุดอ่อน คือ ยังไม่มีสำนักงานและเลขาธิการถาวร อีกทั้งสภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ยังไม่ได้ผ่านการรับรองจากอาเซียน จึงทำให้งานสำคัญหลายโครงการฯ ยังไม่สามารถดำเนินงานให้บรรลุผลได้

Roles of the CONSAL Executive Board

Dr. Prachark Wattananusit

Congress of Southeast Asian Librarians (CONSAL) works under the Constitution of CONSAL. The Executive Board members of CONSAL are composed of the President of National Library Association, one person from the National Library Association and the Director of the National Library. To run CONSAL successfully, the CONSAL's Constitution bestowed to appoint the Secretary General of CONSAL and the Secretary General Office of CONSAL. Important activities are that every three years general conference and yearly meeting of the Executive Board. The general conference will be convened at its last year, for example in Indonesia during 2010-2012, in Thailand during 2013-2015. There are also programs and projects. The works had been smoothly done. But it is found that without the Secretary General and permanent Office, some works of CONSAL are not yet of higher performed.

บทบาทของคณะกรรมการบริหารคอนซาล

ดร. ประจักษ์ วัฒนานุสสิทธ์*

เพื่อให้ทราบการอย่างกว้างและจิงหวะการเคลื่อนไหวของคณะกรรมการบริหารสภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (CONSAL Executive Board) จึงขอนำข้อความใน **ธรรมนูญของคอนซาล (CONSAL Constitution)** มาเป็นแนวทางพิจารณาว่าคณะกรรมการบริหารดำเนินการให้คอนซาลก้าวหน้าสอดคล้องกับธรรมนูญเพียงใด โดยพิจารณาเปรียบเทียบจากข้อความในธรรมนูญของคอนซาลดังนี้

1. การบริหารคอนซาล ให้มีคณะกรรมการบริหารสภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (CONSAL Executive Board) หรือคณะกรรมการบริหารคอนซาล ประกอบด้วยผู้แทนของแต่ละประเทศสมาชิก 10 ประเทศ ตามที่กำหนดในธรรมนูญ คือ นายกสมาคม หรือผู้แทนอย่างเป็นทางการของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยของแต่ละประเทศ ผู้อำนวยการหรือผู้แทนอย่างเป็นทางการของหอสมุดแห่งชาติของแต่ละประเทศ เจ้าหน้าที่อย่างเป็นทางการหนึ่งคนของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยของแต่ละประเทศ ธรรมนูญข้อ 13 หน้าที่และอำนาจ คณะกรรมการบริหารคอนซาลจะดำเนินงานเพื่อปกป้องและส่งเสริมวัตถุประสงค์ของคอนซาลและส่งมอบแก่กรรมการบริหารชุดต่อไป พิจารณาข้อสรุปและข้อเสนอแนะที่เสนอต่อคณะกรรมการบริหารคอนซาล จัดลำดับความสำคัญในการดำเนินงาน แผนงานโครงการ และกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะต้องดำเนินการ ประเมินผลโครงการ แผนงาน และกิจกรรมประจำปี ไกล่เกลี่ย และ/หรือของขวัญ ของที่มอบให้ และเงินบำรุงจากองค์กรระหว่างประเทศ รัฐบาล องค์กรสาธารณะหรือเอกชน สมาคม และหรือบุคคล เปิดและรักษาบัญชีการเงินในประเทศเจ้าภาพภายใต้ชื่อคอนซาล ให้มีผู้มีอำนาจลงนามเป็นทางการ 2 คน ในจำนวนนี้มีเหรียญ และประธานหรือรองประธานมอบรางวัลบรรณารักษ์ดีเด่นในระยะเวลาที่มีการประชุมใหญ่สามัญทางวิชาการ ให้จัดตั้งกรรมการ และมีเกณฑ์มาตรฐานในการพิจารณาเรื่องนี้ จัดตั้งเลขาธิการโดยปรึกษากับประเทศสมาชิกที่เป็นเจ้าภาพจัดประชุมใหญ่สามัญทางวิชาการ จัดตั้งคณะกรรมการ และสภาต่าง ๆ ตามที่เห็นว่ามีจำเป็น เข้าไปมีส่วนร่วมในองค์กรระหว่างประเทศด้านบรรณารักษ์ ห้องสมุด สารนิเทศศาสตร์ และสารสนเทศศาสตร์ บรรณสารสนเทศ ข้อมูลข่าวสาร และบริการที่เกี่ยวข้อง แก้ไขธรรมนูญ และดำเนินการอื่นใดที่เห็นว่ามีจำเป็นเพื่อให้ประสบผลตามวัตถุประสงค์ของคอนซาล

*ศศ.บ (สารนิเทศศาสตร์) มสธ. ศบ. (โบราณคดี) ม.ศิลปากร MA., Ph.D. B.H.U. Magadh, India

ข้าราชการบำนาญ สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม และ
ประธานแผนกวิเทศสัมพันธ์ คนที่ 1 สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ

ธรรมนูญข้อ 15 การจัดตั้งสำนักงานเลขาธิการ จะตั้งขึ้นสำนักงานเลขาธิการแห่งหนึ่งในประเทศสมาชิกประเทศหนึ่งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ตามที่คณะกรรมการบริหารคอนซาลจะพิจารณาตกลง และให้ความสำคัญเป็นพิเศษแก่ประเทศที่เป็นเจ้าภาพการประชุมใหญ่ของคอนซาลครั้งต่อไป กับคณะกรรมการบริหารคอนซาลจะจัดให้ประเทศสมาชิกอื่นเป็นสำนักงานเลขาธิการหากประเทศที่กล่าวถึงไม่อาจทำหน้าที่ได้ ค่าใช้จ่ายในการบริหารบุคลากรของสำนักงานเลขาธิการคอนซาลอยู่ในความรับผิดชอบของประเทศที่เป็นเจ้าภาพ

ธรรมนูญข้อ 16 เลขาธิการ สำนักงานเลขาธิการจะมีเลขาธิการผู้หนึ่งเป็นหัวหน้า ที่จะได้รับการแต่งตั้งโดยคณะกรรมการบริหารคอนซาล ธรรมนูญข้อ 17 บทบาท เลขาธิการจะเป็นหัวหน้าคณะบริหารสำนักงานเลขาธิการ บุคคลนี้จะเป็นเลขานุการของคณะกรรมการบริหาร และนั่งประชุมในที่ประชุมคณะกรรมการบริหารของคอนซาล ธรรมนูญข้อ 18 การอยู่ในอำนาจ เลขาธิการจะปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ 3 ปี อาจจะได้รับแต่งตั้งใหม่จากคณะกรรมการบริหารของคอนซาล ธรรมนูญข้อ 19 หน้าที่ของเลขาธิการ คือ บริหารและดูแลงานของสำนักเลขาธิการและบริหารงานประจำวัน รับดำเนินงานแผนงาน โครงการ และกิจกรรมที่ส่งเสริมวัตถุประสงค์ของคอนซาล พิจารณานำเสนอคณะกรรมการบริหารของคอนซาลเพื่อพิจารณารับรอง ประสานและรายงานคณะกรรมการบริหารเรื่องสภาพการดำเนินงาน แผนงาน โครงการ และกิจกรรมที่คณะกรรมการบริหารของคอนซาลจัดลำดับความสำคัญ ประสานงานให้ความช่วยเหลือสถาบันห้องสมุดของประเทศสมาชิกคอนซาลตามความเหมาะสม บำรุงรักษาคัลเลกชัน และพัฒนาปรับปรุงเว็บไซต์ของคอนซาลให้ทันสมัยอยู่เสมอ รวมทั้งเก็บรักษารายงานการดำเนินงาน และรายงานการเงินอย่างเป็นทางการ

สำนักงานเลขาธิการ เลขาธิการของคอนซาลเป็นบุคคลที่มีความสำคัญมากในการดำเนินงาน คอนซาลให้มีความต่อเนื่อง ทั้งเรื่องการประชุมใหญ่ การดำเนินการตามโครงการ แผนงาน และกิจกรรมอื่น ได้มีความพยายามแต่งตั้งสำนักงานและบุคคลในตำแหน่งนี้เมื่อคราวที่ประเทศสิงคโปร์เป็นเจ้าภาพในการประชุมคอนซาลครั้งที่ 11 พ.ศ. 2543 แต่มีข้อขัดข้องด้านงบประมาณ ในที่สุดก็ต้องล้มเลิกไปอย่างไรก็ตาม ได้มีการกำหนดไว้ในธรรมนูญแล้ว คือ **ธรรมนูญมาตรา 7 สำนักงานเลขาธิการ**

การจัดการประชุม ตามธรรมนูญมาตรา 8 การประชุมประจำปี **ธรรมนูญข้อ 20** คณะกรรมการจัดประชุมใหญ่ทางวิชาการ คณะกรรมการจัดประชุมจะแต่งตั้งโดยผู้แทนประเทศที่เป็นเจ้าภาพในคณะกรรมการบริหารของคอนซาล ประธานคณะผู้จัดประชุมจะแต่งตั้งโดยและจากบุคคลสาม(3)คนที่เป็นผู้แทนของประเทศนั้นในคณะกรรมการบริหารของคอนซาล บุคคลอื่น ๆ ในสำนักงานจะแต่งตั้งโดยประธานจัดการประชุม โดยปรึกษากับนายกสมาคมของประเทศที่เป็นเจ้าภาพ กรรมการชุดต่าง ๆ จะแต่งตั้งในประเทศเจ้าภาพ จะดูแลรับผิดชอบในงานด้านต่าง ๆ ของการประชุมใหญ่สามัญของคอนซาลให้บรรลุผลสำเร็จเรียบร้อยตามแผนงาน **เลขานุการ และเหรัญญิก** จะแต่งตั้งจากสมาชิกของสมาคมห้องสมุดและ / หรือหอสมุดแห่งชาติของประเทศเจ้าภาพ คณะกรรมการจัดประชุมจะแต่งตั้งคณะกรรมการต่าง ๆ เพื่อให้การประชุมบังเกิดผลจริงตามกำหนด

ผู้อำนวยการหอสมุดแห่งชาติศรีลังกา ปากีสถาน และอธิบดีด้านทรัพยากรสารสนเทศ หอสมุดแห่งชาติเกาหลี

กำหนดการประชุม ตาม ข้อ 21 คอนซาลจะจัดประชุมใหญ่สามัญอย่างน้อยทุกสาม(3)ปี ในแต่ละประเทศสมาชิกหมุนเวียนกันไปตามลำดับ วาระการประชุมที่สืบต่อจากการประชุมครั้งสุดท้าย ประกอบด้วย รายงานผลงานของคณะกรรมการบริหารชุดปัจจุบัน รวมทั้งรายงานการเงิน พิจารณาและรับรองข้อสรุปและเสนอแนะของการประชุมใหญ่สามัญชุดปัจจุบัน พิจารณาแก้ไขธรรมนูญคอนซาล หรือเรื่องอื่นที่ติดต่อกันเป็นลายลักษณ์อักษรถึงคณะกรรมการบริหารชุดปัจจุบัน มีมติว่าประเทศสมาชิกใดจะเป็นเจ้าภาพการประชุมใหญ่ครั้งต่อไป พิจารณารายงานการเงินของการประชุมใหญ่ครั้งนี้ ตาม **ธรรมนูญข้อ 22 การประชุมใหญ่สามัญของคอนซาล**จะรวมทั้งเรื่องเกี่ยวกับห้องสมุดตามที่คณะกรรมการบริหารที่อยู่ใหนหน้าที่จะพิจารณาถึงความจำเป็นทั้งนี้จะต้องประกาศให้ทราบกันล่วงหน้าอย่างน้อย 9 เดือน ก่อนการจัดประชุมใหญ่สามัญของคอนซาลครั้งต่อไป **ธรรมนูญข้อ 23 การประชุมของคณะกรรมการบริหาร** การประชุมนี้จะจัดขึ้นก่อนหรือหลังช่วงเวลาการประชุมใหญ่ทางวิชาการ ซึ่งจะมีวาระการประชุมดังนี้ ก. รายงานของคณะกรรมการบริหารของคอนซาล ข. รายงานของแผนงาน โครงการและกิจกรรมของคอนซาล ค. นำเสนอแผนปฏิบัติหรือเรื่องสำคัญในการออกประกาศ การติดต่อประสานงาน ข้อสรุปในเรื่องการขยายงานในคอนซาล และ ง. มอบอำนาจให้ประธานคอนซาลคนต่อไป

2. การประชุมสภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Congress of South-East Asian Librarians-CONSAL) มีวัตถุประสงค์หลัก คือ เพื่อความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในการพัฒนางานห้องสมุด บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ในแต่ละประเทศสมาชิกสมาชิกประกอบด้วย ประเทศบรูไนดารุสซาลาม ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย ไทย เมียนมาร์ ลาว กัมพูชา สิงคโปร์ และเวียดนาม งานสำคัญของคอนซาล คือ การประชุมใหญ่ทางวิชาการ ทุก 3 ปี ประชุมวิชาการ (General Conference) เป็นครั้งแรกที่ประเทศสิงคโปร์ พ.ศ. 2513 เรื่อง “New Prospects for Southeast

Asian Cooperation” ประชุมครั้งที่ 2 เรื่อง “Education and Training for Librarianship in Southeast Asia” ที่กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ พ.ศ. 2516 ประชุมครั้งที่ 3 เรื่อง “Integrated Library and Documentary Services within the Framework of NATIS” ที่กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย พ.ศ. 2518 ครั้งที่ 4 เรื่อง “Regional Cooperation for the Development of National Information Services” ระหว่างวันที่ 5-9 มิถุนายน 2521 ที่กรุงเทพมหานคร ประชุมครั้งที่ 5 เรื่อง “Access to Information” ที่กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย พ.ศ. 2524 ประชุมครั้งที่ 6 เรื่อง “The Library in the Information Revolution” ที่ประเทศสิงคโปร์ พ.ศ. 2526 ประชุมครั้งที่ 7 เรื่อง “Library for Countryside Development” ที่กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ พ.ศ. 2530 ประชุมครั้งที่ 8 เรื่อง “New Challenges in Library Services in the Developing World” ที่กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย พ.ศ. 2533 ประชุมครั้งที่ 9 เรื่อง “Future Dimensions and Library Development” ที่กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2536 ประชุมครั้งที่ 10 เรื่อง “Libraries in National Development” ที่กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย พ.ศ. 2539 ประชุมครั้งที่ 11 ที่ประเทศสิงคโปร์ พ.ศ. 2543 เรื่อง “Stepping into the New Millennium: Challenges for Library and Information Professionals” การประชุมครั้งที่ 12 ที่กรุงบันดาเสรีเบกาวัน ประเทศบรูไนดารุสซาลาม เรื่อง “Information Empowerment: Enhancing Knowledge Heritage” พ.ศ. 2546 ประชุมครั้งที่ 13 ที่กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ เรื่อง “CONSAL at the Crossroads: Challenges for Greater Cooperation” พ.ศ. 2549 ครั้งที่ 14 ที่กรุงฮานอย ประเทศเวียดนาม เรื่อง “Towards Active and Effective Cooperation” พ.ศ. 2552 ครั้งที่ 15 ที่เกาะบาห์ลี ประเทศอินโดนีเซีย เรื่อง “Preserving and Disseminating National Heritage” ในปี 2555 และประเทศไทยเป็นเจ้าภาพการประชุมครั้งที่ 16 (ไทยเป็นเจ้าภาพครั้งที่ 3) เรื่อง “ASEAN Aspirations: Libraries for Sustainable Advancement” หรือ “ความมุ่งหวังอาเซียน: ห้องสมุดเพื่อความก้าวหน้าที่ยั่งยืน” ระหว่างวันที่ 10-13 มิถุนายน 2558 เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมพรรษา 60 พรรษา

อดีตอธิบดีกรมหอสมุดแห่งชาติมาเลเซียและคณะ

3. คณะกรรมการบริหารสภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือคอนซาล ในนามประเทศไทย

ประเทศไทยได้แต่งตั้งผู้แทนประเทศเข้าร่วมเป็นกรรมการบริหารของคอนซาลเป็นประจำเรื่อยมา ตั้งแต่แรกจัดตั้ง จนกระทั่งในการประชุมคอนซาล ครั้งที่ 15 ประเทศอินโดนีเซีย ช่วงปี 2553-2555 ดังที่กำหนดในธรรมนูญ ทั้งนี้ นอกจากศาสตราจารย์พิเศษคุณหญิงแม้นมาส ชวลิต นายกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ นางวิลาวัณย์ ทรัพย์พันธ์แสน ผู้อำนวยการหรือผู้แทนหอสมุดแห่งชาติ ยังมี ดร.ประจักษ์ วัฒนานุกุลสิทธิ์ ในฐานะประธานแผนกวิเทศสัมพันธ์ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ เป็นผู้แทนของประเทศไทยอีกผู้หนึ่งของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ เข้าร่วมประชุมเตรียมการประชุมใหญ่และการประชุมวิชาการคอนซาล ครั้งที่ 15 ด้วย โดยได้ร่วมประชุมคณะกรรมการบริหารคอนซาลที่อินโดนีเซียเป็นเจ้าภาพ ในการประชุมเตรียมการครั้งที่ 1 ที่เมืองบันดุง ชาวตะวันตก 28 เมษายน-1 พฤษภาคม 2553 ที่ประชุมฯ กำหนดหัวข้อประชุมครั้งที่ 15 ฝ่ายไทยโดยศาสตราจารย์พิเศษคุณหญิงแม้นมาส ชวลิต ได้เสนอว่าพร้อมที่จะเป็นเจ้าภาพจัดประชุมสภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ครั้งต่อไป นอกจากนั้น ผู้เขียนได้เป็นผู้แทนสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ร่วมกับผู้แทนของหอสมุดแห่งชาติของไทยเข้าร่วมประชุมเตรียมการครั้งที่ 2 ที่เมืองเมดาน สุมาตราเหนือ ประเทศอินโดนีเซีย วันที่ 18-22 เมษายน 2554 คณะพิจารณาสถานที่ประชุม รายละเอียด หัวข้อการประชุม และหัวข้อย่อย การลงทะเบียน การคัดเลือกบทความวิชาการ การจัดทำตารางกำหนดการประชุม การสรรหาและคัดเลือกบรรณารักษ์ดีเด่น การประชุมเตรียมการครั้งที่ 3 ที่บาห์ลี อินโดนีเซีย ในปี 2555 ก่อนการประชุมใหญ่เพียง 1 วัน ผู้เขียนไปร่วมประชุมคณะกรรมการบริหารฯ มีส่วนร่วมจัดทำแนวทางการดำเนินงาน ขั้นตอน ปัญหา และอุปสรรคของคอนซาลตามลำดับ นอกจากนั้น ได้จัดนำบรรณารักษ์ไทยไปร่วมประชุมคอนซาลครั้งที่ 15 อีกด้วย

4. คณะกรรมการบริหารสภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในวาระที่ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพในการประชุมคอนซาล ครั้งที่ 16 ในโอกาสที่ประเทศไทยโดยหอสมุดแห่งชาติและสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ เป็นเจ้าภาพ ได้จัดตั้งกรรมการหลายคณะ นางสาวกนกอร ศักดาเดช รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสำนักหอสมุดแห่งชาติ ซึ่งต่อมาเป็นผู้แทนหอสมุดแห่งชาติ ทำหน้าที่เป็นเลขานุการคณะกรรมการจัดประชุมฯ ผู้เขียนได้ร่วมการประชุมคณะกรรมการบริหารของคอนซาลครั้งที่ 16 รวม 3 ครั้ง

การประชุมครั้งที่ 1 ที่โรงแรม Pullman King Power Bangkok 9 พฤษภาคม 2556 ที่ประชุมกำหนดหัวข้อประชุมวิชาการสภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ครั้งที่ 16 เรื่อง ความมุ่งมั่นของอาเซียน: หอสมุดเพื่อความก้าวหน้าที่ยั่งยืน (ASEAN Aspiration: Libraries for Sustainable Advancement) จะจัดที่ศูนย์การประชุมและนิทรรศการไบเทค บางนา กรุงเทพมหานคร

การประชุมครั้งที่ 2 ที่โรงแรมแคนทารี ฮิลล์ เชียงใหม่ เมื่อ 7-9 พฤษภาคม 2557 สำนักหอสมุดแห่งชาติและสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ร่วมกันเป็นเจ้าภาพ มีผู้เข้าร่วมประชุม 28 คน จากประเทศสมาชิก 10 ประเทศ และสมาชิกสมทบ 1 ประเทศ มีผู้สังเกตการณ์ ผู้ติดตาม และฝ่ายประเทศไทย รวมผู้เข้าร่วมประชุมรวม 56 คน วาระประชุมคือรับรองรายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารฯ ครั้งที่ 1 ที่กรุงเทพมหานคร รายงานความก้าวหน้าของการเตรียมการประชุมคอนซาล ครั้งที่ 16 กำหนดการประชุมคณะกรรมการบริหารฯ ครั้งที่ 3 ร่างโปรแกรมประชุมคอนซาลครั้งที่ 16 ร่างประกาศเชิญชวนส่งบทความวิชาการ (Call for paper) กิจกรรมก่อน และหลังการประชุมคอนซาล (Pre-Post CONSAL) การคัดเลือกบรรณารักษ์ดีเด่น การเตรียมเงินกันดู รับทราบความก้าวหน้าของห้องสมุดและสารสนเทศในกลุ่มประเทศสมาชิก รับทราบเรื่องแนวโน้มด้านห้องสมุดและสารสนเทศในโลกของ IFLA (IFLA Trend Report) โดยสิงคโปร์ และรายงานเรื่อง Access to Information in UN Development Framework 2015-2030 โดยสิงคโปร์ ประเด็นการประชุมเตรียมการครั้งที่ 2 เกี่ยวกับการเตรียมการจัดประชุมใหญ่ที่น่าสนใจ คือ

การลงทะเบียน อัตราค่าลงทะเบียน กำหนดให้พิจารณาค่าลงทะเบียนของอดีตกรรมการบริหารของคอนซาล ผู้ร่วมประชุมทั่วไป จากต่างประเทศ ในประเทศ นักศึกษาจากในประเทศ และต่างประเทศ ในราคาที่แตกต่างกัน

การประกาศให้เสนอบทความวิชาการ ที่ประชุมมีมติให้แต่งตั้งกรรมการจากประเทศสมาชิก มาคัดเลือกบทความวิชาการ ให้นักวิชาการเสนอบทความ การพิจารณาบทความ การจัดส่งบทความ ฉบับเต็ม การพิจารณาคุณค่าเอกสารบทความฉบับเต็ม รวมทั้งให้มีบทความพิเศษจากผู้แทนประเทศสมาชิกประเทศละ 1 คน นอกเหนือจากวิทยากรรับเชิญจากนานาชาติ

การเสนอ Poster Session ให้จัดแสดงบทความสำคัญที่เป็นประโยชน์ทางวิชาการแต่ไม่ได้เสนอเป็นบทความวิชาการบนเวที และเรื่องทางวิชาการบางเรื่องที่ยื่นประสงคให้จัดแสดงเป็น Poster โดยตรง

การจัดประชุมวิชาการก่อนหรือหลังคอนซาล (Pre and Post CONSAL) การประชุมนานาชาติ ดังเช่นการประชุมของสหพันธ์ระหว่างประเทศว่าด้วยสมาคมและสถาบันห้องสมุดหรือ IFLA จะมีการประชุมก่อนและหลังการประชุมใหญ่ จัดขึ้นในเมืองนั้น หรือเมืองอื่นของประเทศนั้น หรือจัดในประเทศอื่น ในการประชุมคณะกรรมการบริหารคอนซาล ครั้งที่ 2 นี้ ก็เช่นเดียวกัน ได้นำเรื่องการประชุมก่อนและหลังคอนซาลพิจารณา ทั้งนี้ สืบเนื่องจากโปรแกรมของ IFLA ในแผนงาน IFLA's Building Strong Library Associations (BSLA) Program ที่ขยายงานไปยังภูมิภาคอัฟริกา เอเชียและโอเชียเนีย และลาตินอเมริกา และแคริบเบียน IFLA ได้เริ่มประชุมสัมมนาในระดับประเทศเรื่องนี้เป็นครั้งแรกในภูมิภาคอาเซียนที่ประเทศเมียนมาร์ ในครั้งนั้น ดร.ประจักษ์ วัฒนานุสสิทธ์ ได้รับเชิญไปเป็นวิทยากร และ IFLA ได้จัดประชุมสัมมนา ระดับภูมิภาคเรื่องนี้ที่จาการ์ตา อินโดนีเซีย ระหว่างวันที่ 3-7 มีนาคม 2557 ดร.ประจักษ์ วัฒนานุสสิทธ์ อุปนายกคนที่ 3 และนางสาวพูลสุข ปรีวัตรวรวิฒิ ประธานแผนกวิชาการ คนที่ 1 ได้รับเชิญให้ไปร่วมประชุมสัมมนาด้วย ที่ประชุมส่งเสริมให้ประเทศสมาชิกขอรับความช่วยเหลือจาก IFLA ในการจัดกิจกรรมด้านต่าง ๆ เพื่อพัฒนาสมาคมห้องสมุดของแต่ละประเทศ

ในการนี้ Ms. Nellie DPH Sunny นายกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยบรูไนดารุสซาลาม เสนอว่า ขอจัดประชุมสัมมนาพัฒนาบุคลากรรุ่นใหม่ของสมาคมห้องสมุดของประเทศสมาชิก โดยจะขอรับทุนช่วยเหลือจาก IFLA ผ่านสำนักงาน IFLA ระดับภูมิภาคที่ประเทศสิงคโปร์ เสนอให้ประเทศสมาชิกส่งผู้แทนเข้าร่วมประชุมสัมมนาประเทศละ 2 คน ส่วนสถานที่จัดประชุมจะได้แจ้งให้ทราบในโอกาสต่อไป

Ms. Elizabeth Peralejo นายกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฟิลิปปินส์ แจ้งว่ากำลังนำเสนอ IFLA ขอรับงบประมาณจัดประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายบุคลากรด้านห้องสมุดและสารสนเทศ การเคลื่อนย้ายไปทำงานในประเทศต่าง ๆ ในวาระที่ประเทศอาเซียนจะรวมกันเป็นหนึ่งเดียวในเร็ว ๆ นี้ จึงจำเป็นต้องจัดทำมาตรฐาน กฎเกณฑ์ การรับรองคุณวุฒิ ความรู้ความสามารถ ขอให้ประเทศสมาชิกเสนอชื่อผู้เข้าร่วมประชุมประเทศละ 2 คน ส่วนสถานที่ประชุม ขอประสานงานและแจ้งให้ทราบในโอกาสต่อไป ที่ประชุมฯ มีมติเห็นชอบและให้ทั้งสองประเทศพิจารณาว่าประเทศใดจะจัดประชุมสัมมนาก่อนคอนซาล และประเทศใดจะจัดประชุมสัมมนาหลังคอนซาล

การคัดเลือกบรรณารักษ์ดีเด่น (CONSAL Outstanding Librarian Award) ดังที่เคยดำเนินการเป็นธรรมเนียมตลอดมา ที่ประชุมเห็นชอบให้คัดเลือกบรรณารักษ์ดีเด่นของคอนซาล 1 คน ซึ่งจะได้รับเงินรางวัล ประกาศนียบัตร ค่าที่พัก และค่าลงทะเบียนร่วมประชุมคอนซาล ครั้งที่ 16 กับกำหนดให้มีบรรณารักษ์ดีเด่นของประเทศสมาชิกอีก 9 ประเทศ ๆ ละ 1 คน กำหนดให้มอบประกาศนียบัตร และค่าลงทะเบียนฯ

ประเทศเมียนมาร์รับเป็นเจ้าภาพการประชุมคอนซาล ครั้งที่ 17 Dr. Kay Thi Htwe ผู้อำนวยการหอสมุดแห่งชาติเมียนมาร์ กรุงเนปิดอว์ ผู้แทนสมาคมห้องสมุดแห่งเมียนมาร์ แจ้งที่ประชุมว่า ประเทศเมียนมาร์ยินดีเป็นเจ้าภาพการประชุมคอนซาล ครั้งที่ 17 ซึ่งอาจจัดที่กรุงเนปิดอว์ เมืองหลวงใหม่ และอาจประชุมเตรียมการครั้งแรกที่นั่น และครั้งที่สองที่ย่างกุ้ง

การดำเนินงานให้คอนซาลอยู่ในกำกับของอาเซียน Dr. Zulfikar Zen ขอปรึกษาว่าคอนซาลยังมิได้รับการรับรองจากอาเซียน แม้เจ้าหน้าที่ของอาเซียนจะให้ความสนใจก็ตาม จึงขอปรึกษาในคณะกรรมการ และโดยเฉพาะ Mr. Antonio M. Santos ผู้อำนวยการหอสมุดแห่งชาติฟิลิปปินส์ ที่เป็นนักกฎหมาย Mr. Antonio M Santos แจ้งว่าเคยได้รับทราบเรื่องนี้จาก Ms. Woro Titi Haryanti หอสมุดแห่งชาติอินโดนีเซีย แต่ก็ทราบว่าไม่มีกฎเกณฑ์ที่เคร่งครัด ผู้เขียนได้แจ้งว่าสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ก็ได้รับการติดต่อเรื่องเดียวกัน หากจะสมัครไปอยู่ในกำกับของอาเซียนต้องมีใบสมัครแบบระเบียบของคอนซาล งบประมาณย้อนหลัง 2 ปี บุคลากร และที่ตั้งสำนักงานด้วย Ms. Hasnita Ibrahim สมาคมบรรณารักษ์แห่งมาเลเซียแสดงความเห็นว่า คอนซาลยังไม่ถึงงบประมาณของตนเอง มีแต่งบประมาณของหน่วยงานของรัฐที่เข้าร่วมกิจกรรม และก็เป็นความลับ แต่ละประเทศจึงไม่อาจแถลงงบประมาณได้ จะขอยกเว้นการแบบเอกสารงบประมาณเป็นกรณีพิเศษได้หรือไม่ นางวิลาวัลย์ ทรัพย์พันธ์ ผู้ดำเนินการประชุมแจ้งว่าประเทศไทยในฐานะเจ้าภาพจะศึกษาความเป็นไปได้ในการที่คอนซาลจะเข้าอยู่ในกำกับของอาเซียน และจะแจ้งให้ประเทศสมาชิกทราบในเวลาสมควร ต่อไป

การศึกษาดูงานต่อจากการประชุมคณะกรรมการบริหารฯ ผู้แทนประเทศที่เดินทางมาประชุม ได้เดินทางไปศึกษาดูงานสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สวณพฤษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และปางช้างแม่สา ได้รับทั้งความรู้ ประสบการณ์ และความเพลิดเพลิน

การประชุมครั้งที่ 3 (The 3rd Executive Board Meeting of CONSAL XVI) วันที่ 10 มิถุนายน 2558 โรงแรมแกรนด์ เซ็นเตอร์พอยต์ เทอร์มินอล 21 กรุงเทพฯ สืบต่อจากการประชุมครั้งที่ 2 ที่เชียงใหม่ การประชุมครั้งนี้มีผู้แทนประเทศสมาชิก 10 ประเทศ และ 1 ประเทศสมทบ เข้าร่วมประชุม 32 คน ผู้ร่วมสังเกตการณ์จากบรูไนดารุสซาลาม 2 คน ผู้ติดตาม 4 คนจากบรูไนดารุสซาลาม อินโดนีเซีย และมาเลเซีย ผู้เข้าร่วมสังเกตการณ์จากประเทศไทย 13 คน รวมผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมด 51 คน ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดแห่งชาติในฐานะกรรมการบริหาร ศาสตราจารย์พิเศษ คุณหญิงแม้นมาส ชวลิต ประธานที่ประชุม นางสาวกนกอร คักดาเดช เลขาธิการคณะกรรมการจัดประชุมคอนซาลครั้งที่ 16 ดำเนินการประชุม มีวาระรับรองรายงานการประชุมครั้งที่ 2 ที่เชียงใหม่ ประเด็นสืบเนื่อง รายงานการเตรียมการประชุมใหญ่ทางวิชาการคอนซาล ครั้งที่ 16 ที่มีความพร้อมมากขึ้น แจ้งว่ามีผู้ลงทะเบียนมากกว่า 800 คน กำหนดการ วิทยากรผู้มีเกียรติ 3 คน ผู้แทนประเทศ 10 ประเทศ 10 คน การประชุมห้องย่อย 8 ห้อง และการแสดงผลงานทางวิชาการ (Poster Session) การมอบรางวัลบรรณารักษ์ดีเด่น ในการประชุมคอนซาลครั้งนี้ ศาสตราจารย์ ดร.ชุดิมา สัจจามันท์ จากประเทศไทย เป็นผู้ได้รับรางวัล นอกจากนั้น ยังมีบรรณารักษ์ผู้รับรางวัลจากประเทศเวียดนาม มาเลเซีย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ ผู้แทนสาธารณรัฐเมียนมาร์รายงานความพร้อมในการเตรียมการจัดประชุมคอนซาลครั้งที่ 17 ประเด็นสืบเนื่อง เรื่องการลงนามในปฏิญญา IFLA (ฝรั่งเศส) การที่มูลนิธิ Bill & Melinda Gates จะสนับสนุนห้องสมุดในอาเซียน และประเด็นสำคัญอื่นๆ

ดร.ประจักษ์ วัฒนานุกูลสิทธิ์ อุปนายกสมาคม คนที่ 3 ระหว่างปี 2556 และปี 2557 และประธาน แผนกวิเทศสัมพันธ์ ในปี 2558 ในฐานะที่ปรึกษาของสำนักงานเลขาธิการการประชุมวิชาการคอนซาล และที่ปรึกษาคณะกรรมการฝ่ายวิชาการคอนซาล ครั้งที่ 16

ศาสตราจารย์พิเศษ คุณหญิงแม้นมาส ชวลิต
นายกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ประธานในการประชุมฯ

การดำเนินงานให้อาเซียนรับรองคอนซาล แม้ได้เริ่มต้นมาตั้งแต่ปี 2543 เมื่อสิงคโปร์เป็นประธาน และพยายามมาหลายปีแต่ก็ไม่ประสบผล จึงมอบต่อไปยังกรรมการบริหารชุดใหม่ คือ คณะกรรมการบริหารฯ ครั้งที่ 17 ซึ่งจะประชุมใหญ่ทางวิชาการในปี 2561 ที่สหภาพเมียนมาร์ หากไม่สำเร็จก็ส่งมอบต่อกรรมการบริหารฯ ชุดต่อไป ที่ประชุมพิจารณาแล้วมีมติให้ตั้งกรรมการจากผู้แทนประเทศต่างๆ และสมาชิกคอนซาลอาวุโส ให้ดำเนินงานเรื่องนี้โดยเฉพาะ มอบ Mrs. Elizabeth Paralejo อดีตนายกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฟิลิปปินส์ เป็นผู้ประสานงานแต่งตั้งกรรมการดำเนินงานในเรื่องนี้เป็นการเฉพาะต่อไป

การแสวงหาวัฒนธรรม ประเด็นหนึ่งที่ประเทศสมาชิกสนใจกันมากคือเรื่องการแสวงหาวัฒนธรรมบนเวทีของแต่ละประเทศดังที่เคยปฏิบัติสืบทอดกันมาในครั้งนี้นหลายประเทศไม่ทราบกำหนดการ จึงมิได้เตรียมการแสดงมาร่วมงาน

มูลนิธิ Bill & Melinda Gates สนับสนุนห้องสมุดในอาเซียน Mr. Antonio M Santos กรรมการบริหารจากฟิลิปปินส์ ผู้อำนวยการโครงการ แจ้งว่าจะมีการประชุมหารือเพื่อรับทุนช่วยเหลือ จากมูลนิธิ Bill & Melinda Gates ที่สนับสนุนโครงการเครือข่ายห้องสมุดระหว่างประเทศ INEALI ที่จัดขึ้นในภูมิภาคต่าง ๆ เช่น อัฟริกา และอาเซียน ในส่วนของอาเซียน หลังจากขอรับทุนไป 1 ปี เมื่อเร็ว ๆ นี้ ก็ทราบผลการช่วยเหลือของมูลนิธิฯ จากโครงการนี้ห้องสมุดจำนวน 40-50 แห่งในอาเซียนจะได้รับประโยชน์มาก โครงการฯ จะเชื่อมโยงกับผู้อำนวยการหอสมุดแห่งชาติในอาเซียนและผู้เชี่ยวชาญ จะประชุมครั้งแรกในเดือนตุลาคม และประชุมอีกครั้งในปี 2560 ที่จะจัดในประเทศเวียดนาม ขอขอบคุณผู้อำนวยการหอสมุดแห่งชาติ ประเทศไทย ที่สนับสนุนหลายด้านในการประชุมนี้ และขอให้บันทึกเรื่องนี้ไว้ในรายงานการประชุมคณะ กรรมการบริหารคอนซาล 16 ครั้งที่ 3 ทั้งนี้ โครงการฯ จะบรรลุผลในช่วงคอนซาล 16 และ คอนซาล 17

การประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการก่อนและหลังคอนซาล (Pre and Post CONSAL) จากการประสานงานช่วยเหลือหลายด้าน ในที่สุดก็เกิดกิจกรรมสำคัญก่อนคอนซาล ครั้งที่ 16 คือ

1. การพัฒนาบรรณารักษ์รุ่นใหม่ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของบรรณารักษ์รุ่นใหม่ สมาคมห้องสมุดแห่งบรูไนดารุสซาลาม จัดทำโครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการก่อนคอนซาล ระหว่างวันที่ 8-9 มิถุนายน 2558 ที่โรงแรมวีวาการ์เดน เขตบางนา กรุงเทพมหานคร ภายใต้แผนงาน Building Strong Library Associations Program ของ IFLA มุ่งพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำสำหรับบุคลากรรุ่นใหม่ เพื่อสร้างเครือข่ายบรรณารักษ์ที่เข้มแข็งในกลุ่มประเทศอาเซียน Ms. Nellie DPH Sunny, President of the Brunei Library Association เป็นประธาน ขอรับความช่วยเหลือทางการเงินในการจัดประชุมสัมมนาจาก IFLA มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อการพัฒนาบุคลากรของบรูไนดารุสซาลาม รวมทั้งของประเทศสมาชิกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ร่วมเป็นเจ้าภาพ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง ความเป็นผู้นำของบรรณารักษ์รุ่นใหม่ พัฒนาทักษะการเสริมสร้างพลัง ความสามัคคี สร้างวัฒนธรรมกลุ่ม ทักษะการวางแผน การรณรงค์ การสร้างเครือข่าย การถ่ายทอดงานสู่คนรุ่นหลัง การฝึกอบรมนอกสถานที่ ในงานนี้เจ้าหน้าที่ของ IFLA จำนวน 2 คนมาช่วยเป็นวิทยากร ผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนามากกว่า 15 คน จากประเทศสมาชิกคอนซาล ยกเว้น กัมพูชา และติมอร์เลสเต ทั้งนี้ ดร. ประจักษ์ วัฒนานุสสิทธิ เป็นผู้ประสานงานการเตรียมการและการจัดหาสถานที่ในประเทศไทย นางสาวสุจิตร์ สุวภาพ เลขาธิการสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ เป็นผู้ประสานงานก่อนการประชุมและอำนวยความสะดวกระหว่างการประชุม

ผู้แทนสมาคมห้องสมุดแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เมียนมาร์ และบรูไนดารุสซาลาม

2. การเคลื่อนย้ายบรรณารักษ์ในกลุ่มประเทศอาเซียน (ASEAN Integration: Cross Border

Mobility for Librarians) Mrs. Elizabeth Peralejo อดีตนายกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฟิลิปปินส์ ประธานโครงการ แจ้งให้ทราบเรื่องการจัดประชุมสัมมนาก่อนการประชุมใหญ่ทางวิชาการของคอนซาล ครั้งที่ 16 เรื่อง ASEAN Integration: Cross Border Mobility for Librarians โดยได้รับความช่วยเหลือทางการเงินจาก IFLA เจ้าหน้าที่ IFLA ภูมิภาคเอเชียและโอเชียเนีย และขอความร่วมมือคณะกรรมการจัดประชุมคอนซาล ครั้งที่ 16 มาয়้งคณะกรรมการประชุมคอนซาล ครั้งที่ 16 สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ทั้งนี้ ดร.ประจักษ์ วัฒนาศุทธิ ประสานงานการจัดและพิจารณาแนะนำด้านสถานที่และความพร้อมในด้านต่าง ๆ

ในที่สุดก็สามารถจัดการสัมมนาเชิงปฏิบัติการหนึ่งวัน ในวันที่ 9 มิถุนายน 2558 ที่โรงแรมวีวา การ์เดน รีสอร์ท บางจาก กรุงเทพมหานคร ประเทศสมาชิกทุกประเทศได้ส่งผู้แทนเข้าร่วมกิจกรรม ยกเว้น กัมพูชา วัตถุประสงค์ คือ เสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นมาของประชาคมอาเซียนทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และผลกระทบต่อวิชาชีพบรรณารักษ์ในภูมิภาค ส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยน ปรัชญาหรือข้อห่วงใยในกลุ่มวิชาชีพบรรณารักษ์ในประเทศอาเซียน เพื่อค้นหาคำตอบที่เหมาะสมของสมาคมห้องสมุดในประเทศอาเซียน ส่งเสริมความเข้มแข็งในระหว่างสมาคมห้องสมุดในกลุ่ม ประเทศอาเซียน แลกเปลี่ยนบทเรียนและประสบการณ์ และเกิดคำถามสำคัญว่าจะทำงานร่วมมือ และทำงานข้ามพรมแดนกันอย่างไร ที่ประชุมนี้มีวิทยากรจากสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ประเทศไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย ได้มีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์กันอย่างกว้างขวาง

ผลที่สำคัญมากอีกข้อหนึ่งคือข้อเสนอต่อคอนซาล ให้จัดตั้งหน่วยงานกลางถาวร ดังที่มีผู้เสนอแล้ว หลายครั้ง เพื่อเป็นช่องทางติดต่อสื่อสารที่สะดวก รวดเร็ว หลายช่องทาง รวมทั้งให้มีการติดต่อในสังคมออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ เฟสบุ๊ก ฐานข้อมูลบุคลากร ธรรมนูญของสมาคมห้องสมุดในภูมิภาค จนสามารถ เชื่อมโยงฐานข้อมูลเข้าด้วยกัน ขณะนี้ IFLA แสดงความสนใจและสนับสนุนในเบื้องต้นแล้ว

ผู้แทนประเทศในอาเซียนระดมความคิดเห็นในการประชุมเชิงปฏิบัติการ

การประชุมสภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ครั้งที่ 16

หลังจากการที่คณะกรรมการบริหารของคอนซาลประชุมเตรียมการจัดประชุมสภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ครั้งที่ 16 ถึง 3 ครั้ง และการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ 2 รายการ ต่อมาเมื่อวันที่ 11 มิถุนายน 2558 เวลา 09.00 น. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระกรุณาเสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธานเปิดการประชุมสภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ครั้งที่ 16 และทรงมีพระราชดำรัสเปิดการประชุม ทั้งนี้ มีผู้ลงทะเบียนทั้งสิ้น 855 คน (เป็นชาวไทย 495 คน) จาก 29 ประเทศ ได้แก่ กัมพูชา เกาหลี จีน ญี่ปุ่น ตีมอร์เลสเต่ ไต้หวัน ไทย นิวซีแลนด์ ไนจีเรีย บังกลาเทศ บรูไนดารุสซาลาม ปากีสถาน ฝรั่งเศส ฟิจิ ฟินแลนด์ ฟิลิปปินส์ ภูฏาน มัลดีฟส์ มาเลเซีย เมียนมาร์ ลาว เวียดนาม ศรีลังกา สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ อินโดนีเซีย อินเดีย โอมาน และออสเตรเลีย

บทสรุป จากประสบการณ์ที่ผ่านมาและการที่ผู้เขียนได้เป็นผู้แทนคนหนึ่งจากสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ในฐานะคณะกรรมการบริหารคอนซาล เห็นว่าการดำเนินงานของคอนซาล การจัดประชุมใหญ่ทางวิชาการ การประชุมใหญ่สามัญ และการประชุมคณะกรรมการบริหารฯ การจัดทำโครงการ การจัดประชุมก่อนและหลังคอนซาลเป็นไปตามธรรมเนียมของคอนซาล การดำเนินงานก้าวหน้าตามลำดับ แต่ยังมีข้อปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานให้รวดเร็วและเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น คือ การที่ยังไม่มีเลขาธิการถาวร สำนักงานถาวร และการที่ยังมิได้รับการรับรองจากอาเซียน จึงเป็นภาระของคณะกรรมการบริหารฯ และประเทศเจ้าภาพในลำดับต่อ ๆ ไปต้องดำเนินงานผลักดันให้ประสบผลสำเร็จต่อไป

บรรณานุกรม

Congress of Southeast Asian Librarians. (2012). CONSAL Constitution (amendment version) adopted by CONSAL XIII Executive Board at its 3rd Meeting 2012 held on March 26, 2006 at Richmonde Hotel, Philippines, reprinted in Bali Indonesia.

คณะกรรมการบริหารสภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ครั้งที่ 16. (2557). สรุปรายงานการประชุมครั้งที่ 2 ของคณะกรรมการบริหารสภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ครั้งที่ 16 พ.ศ. 2557 (2nd CONSAL XVI Executive Board Meeting, 2014) 7-9 พฤษภาคม 2557 ห้องดอยสุเทพ โรงแรมแคนทารี ฮิลล์ เชียงใหม่.

คณะกรรมการบริหารสภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ครั้งที่ 16. (2558). สรุปรายงานการประชุมครั้งที่ 3 คณะกรรมการบริหารสภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ครั้งที่ 16 พ.ศ. 2558 (3rd CONSAL XVI Executive Board Meeting, 2015) 10 มิถุนายน 2558 โรงแรมแกรนด์เซ็นเตอร์พอยต์ เทอร์มินอล 21 กรุงเทพมหานคร.

ประจักษ์ วัฒนานุสสิทธิ. การไปร่วมประชุมสภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ครั้งที่ 15 วารสารห้องสมุด (55 : 1) ม.ค.- มี.ย. 2554

-----.(2555). “ประสบการณ์จากแผนกวิเทศสัมพันธ์ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ” วารสารห้องสมุด 56 (2) 43-58.

-----.(2556). “ประสบการณ์จากแผนกวิเทศสัมพันธ์ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ” วารสารห้องสมุด 58 (2) 46-54

-----.(2556). “สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯกับความร่วมมือระหว่างประเทศ” ใน ประวัติสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. กรุงเทพฯ: สมาคมฯ, (68-86)

การวิเคราะห์ประเทศไทยกับรางวัลบรรณารักษ์ดีเด่นของสภาบรรณารักษ์ ภูมิภาคตะวันออกเฉียงใต้

ศาสตราจารย์ ดร. ชุตินา สัจจามันท์

บทความนี้วิเคราะห์รางวัลบรรณารักษ์ดีเด่นของสภาบรรณารักษ์ภูมิภาคตะวันออกเฉียงใต้ในด้านความเป็นมา วัตถุประสงค์ เกณฑ์การตัดสิน และข้อมูลพื้นฐานของผู้ได้รับรางวัลชนะเลิศทั้งหมด และผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ได้รับรางวัลครั้งแรกของประเทศไทย ในพ.ศ. 2558 จากแบบนำเสนอชื่อ คำประกาศเกียรติคุณในพิธีมอบรางวัล และข่าวสารซึ่งแสดงถึงผลงานและความสำเร็จในการพัฒนาการศึกษาและวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ทั้งในระดับชาติ ภูมิภาคและสากล ในหลายบทบาททั้งในฐานะผู้สอน นักการศึกษา นักวิจัย นักวิชาชีพ นักบริหาร และผู้นำ

Thailand and CONSAL Outstanding Librarian Award: An Analysis

Professor Dr.Chutima Sacchanand

This article analyzed CONSAL Outstanding Librarian Award in terms of its history, objectives, eligibility and criteria, procedures as well as basic information about gold prize outstanding librarian awardees. The analysis of the first CONSAL XVI Outstanding Librarian Awardee, gold prize from Thailand in the year 2015 from the nominator's form, citation during the award presentation ceremony as well as news/newsletters which showed her continuous strive for academic and professional development at the national, regional and international level in various roles: as outstanding professor, educator, researcher, professionals, administrator and leader.

การวิเคราะห์ประเทศไทยกับรางวัลบรรณารักษ์ดีเด่นของสภาบรรณารักษ์ ภูมิภาคตะวันออกเฉียงใต้

ศาสตราจารย์ ดร. ชุตินา สัจจามันท์*

ความนำ

การรวมกลุ่มของบรรณารักษ์ นักวิชาการ นักวิชาชีพทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ในอาเซียนเริ่มมาตั้งแต่ ค.ศ.1970 โดยการจัดตั้งสภาบรรณารักษ์ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Congress of Southeast Asian Librarians-CONSAL) หรือเรียกกันโดยทั่วไปว่าคอนซาล เพื่อพัฒนาสถาบันห้องสมุด บุคลากร การศึกษา วิชาการและวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ โดยมีคณะกรรมการบริหารสภาประกอบด้วยนายกสมาคมห้องสมุดและผู้อำนวยการหอสมุดแห่งชาติของทุกประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และมีสำนักงานเลขานุการหมุนเวียนไปตามประเทศสมาชิกมีกิจกรรมสำคัญที่ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง คือการจัดประชุมทางวิชาการหมุนเวียนจัดโดยประเทศสมาชิก และต่อมาได้มีการคัดเลือกบรรณารักษ์ อาจารย์ นักวิชาการและนักวิชาชีพผู้มีผลงานดีเด่นในวงวิชาการและวิชาชีพทั้งในประเทศและภูมิภาคเพื่อมอบรางวัล CONSAL Outstanding Librarian Award ในการประชุมแต่ละครั้ง

1. รางวัล CONSAL Outstanding Librarian Award

รางวัล CONSAL Outstanding Librarian Award เริ่มมีการดำเนินการตั้งแต่ พ.ศ.2545 (ค.ศ.2002) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นเกียรติแก่บรรณารักษ์ นักวิชาการและนักวิชาชีพในภูมิภาคที่ได้สร้างสรรค์และพัฒนาวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์มีผลงานดีเด่นและเป็นที่ประจักษ์มาอย่างต่อเนื่องโดยมอบรางวัล CONSAL Outstanding Librarian Award. Gold Prize. 1 รางวัล แก่ผู้ชนะเลิศ และมีการมอบรางวัลรองชนะเลิศ ซึ่งขึ้นอยู่กับเจ้าภาพในแต่ละปี เช่น การจัดการประชุมคอนซาล ครั้งที่ 15 พ.ศ. 2555 ที่ประเทศอินโดนีเซีย นอกจากมอบรางวัลชนะเลิศเหรียญทองแล้ว ยังมีการมอบรางวัลเหรียญเงินและเหรียญทองแดง รางวัลละ 1 คน แต่ในการประชุมที่ประเทศไทย มีการมอบรางวัลเหรียญเงินให้ผู้ได้รับรางวัลรองลงมาทั้งหมด 4 คน

---

* อ.บ.(บรรณารักษศาสตร์) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พ.ม., อ.ม. (บรรณารักษศาสตร์)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, M.L.S. (Information Science) University of the Philippines,

EdD Charles Sturt University, Australia ศาสตราจารย์ และประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (สารสนเทศศาสตร์) สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อีเมล: chutimastou@gmail.com

กระบวนการสรรหา ประกอบด้วย ประเทศสมาชิก โดยสมาคมห้องสมุดและหอสมุดแห่งชาติของแต่ละประเทศสรรหาบุคคลตามเกณฑ์ที่กำหนด ประเทศละหนึ่งชื่อ และเสนอเอกสารและผลงานต่อคณะกรรมการตัดสินซึ่งแต่งตั้งโดยคณะกรรมการบริหารคอนซาล

เกณฑ์การตัดสินกำหนดว่าเป็นบุคคลซึ่งอุทิศตนเพื่อความก้าวหน้าของวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ในประเทศสมาชิก เป็นสมาชิกสมาคมห้องสมุดของประเทศนั้นๆ มานานกว่าห้าปี และเน้นผลงานในวิชาชีพต่อเนื่องในช่วงห้าปี

2. ผลการวิเคราะห์ผู้ได้รับรางวัล CONSAL Outstanding Librarian Award. Gold Prize

ผู้ได้รับรางวัล CONSAL Outstanding Librarian Award. Gold Prize ทั้งหมด (พ.ศ.2545-พ.ศ.2558) มีจำนวน 6 คน วิเคราะห์ได้ดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผู้ได้รับรางวัล CONSAL Outstanding Librarian Award Gold Prize

ค.ศ./พ.ศ.	ประเทศที่ได้รับรางวัล	ชื่อ และตำแหน่งขณะได้รับรางวัล
2002 (พ.ศ.2545) CONSAL XI, Singapore	ฟิลิปปินส์	Antonio M. Santos บรรณารักษ์กฎหมาย มหาวิทยาลัยแห่งชาติ ฟิลิปปินส์ (Law librarian, University of the Philippines) ตำแหน่งสุดท้าย คือ Director National Library of the Philippines) ถึงแก่กรรม
2003 (พ.ศ.2546) CONSAL XII, Brunei Darussalam	มาเลเซีย	Dato Dr. Zaition Osman หัวหน้าบรรณารักษ์ หอสมุดมหาวิทยาลัยมาลายา (Chief librarian of University Malaya Library) (Zaiton_osman@yahoo.com)
2006 (พ.ศ.2549) CONSAL XIII, Philippines	สิงคโปร์	Dr. Rasu Ramanchandran ผู้อำนวยการบริหารสภาพัฒนาหนังสือแห่งชาติ สิงคโปร์ (Executive Director of the Nation Book Development Council of Singapore) (Former Deputy Chief Executive, National Library Board)
2009 (พ.ศ.2552) CONSAL XIV, Vietnam	มาเลเซีย	Dato' Zawiyah Baba อธิบดีหอสมุดแห่งชาติมาเลเซีย (Director-General of the National Library of Malaysia) (zwyah.baba@gmail.com)

2012 (พ.ศ.2555) CONSAL XV Indonesia	อินโดนีเซีย	M.Si. Suherman บรรณารักษ์ สถาบันวิทยาศาสตร์อินโดนีเซีย (Indonesian Institute of Sciences)
2015 (พ.ศ.2558) CONSAL XVI	ไทย	Dr. Chutima Sacchanand Professor and Chairperson of the Ph.D. Program, School of Liberal Arts, Sukhothai Thammathirat Open University

จากตารางที่ 1 เมื่อวิเคราะห์ผู้ได้รับรางวัล CONSAL Outstanding Librarian Award, **Gold prize** ตามประเทศพบว่า ประเทศฟิลิปปินส์เป็นประเทศแรกที่ได้รับรางวัล ประเทศที่มีผู้ได้รับรางวัลมากกว่าหนึ่งคน คือสองคน ได้แก่ ประเทศมาเลเซีย ประเทศที่ได้รับรางวัลหนึ่งคน ได้แก่ ประเทศฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ อินโดนีเซีย และไทย ประเทศที่ยังไม่มีผู้ได้รับรางวัล **Gold prize** ได้แก่ พม่า ลาว เวียดนาม กัมพูชา และบรูไน โดยผู้ได้รับรางวัลเพศหญิง (มาเลเซียและไทย) และเพศชาย (ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และอินโดนีเซีย) มีจำนวนเท่ากัน

เมื่อจำแนกตามลักษณะงานในวิชาชีพ พบว่าผู้ได้รับรางวัลส่วนใหญ่เป็นผู้บริหาร ทำงานห้องสมุด และเกี่ยวข้องกับหอสมุดแห่งชาติและหอสมุดมหาวิทยาลัยทั้งในขณะได้รับรางวัลก่อนหรือหลังได้รับรางวัล ขณะที่ผู้ทำงานเกี่ยวข้องกับการศึกษาหรือผู้สอน มีเพียง 1 คนจากประเทศไทย

3. ผลการวิเคราะห์การได้รับรางวัลและผู้ได้รับรางวัล CONSAL XVI Outstanding Librarian Award, Gold Prize ของประเทศไทย

การได้รับรางวัล CONSAL Outstanding Librarian Award, Gold Prize ของประเทศไทย ในการประชุม CONSAL XVI ครั้งนี้ นับเป็นครั้งแรกที่มีผู้ได้รับรางวัลจากประเทศไทย โดยกระบวนการเสนอชื่อได้จากการพิจารณาและลงมติของคณะกรรมการบริหารสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ในการประชุมครั้งที่ 7/2558 เมื่อวันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ.2558 โดยพิจารณาจากประวัติและผลงานตามเกณฑ์ที่กำหนดและนำเสนอคณะกรรมการตัดสินรางวัลคอนซาล ผลการตัดสินผู้ได้รับรางวัล CONSAL XVI Outstanding Librarian Award, Gold Prize คือ ศาสตราจารย์ ดร. ชุตินา สัจจนันท์ จากประเทศไทย

ศาสตราจารย์ ดร. ชูติมา สัจจานันท์ รับรางวัล
CONSAL XVI Outstanding Librarian Award, Gold Prize

ศาสตราจารย์พิเศษ คุณหญิงแม้นมาส ขวลิต นายกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ
มอบดอกไม้แสดงความยินดี

ผู้ได้รับรางวัล CONSAL XVI Outstanding Librarian Award

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ และบรรณารักษ์จากประเทศไทยร่วมแสดงความยินดี

ผลการวิเคราะห์ผลงานคุณูปการต่อการพัฒนาการศึกษาและวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ในประเทศไทย ในภูมิภาค และในระดับสากลจากเอกสารข้อมูลแบบเสนอชื่อ ข้อความประกาศเกียรติคุณ (Citation) ในพืชมอบรางวัล และข่าวสารที่เผยแพร่ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษสรุปจุดเด่นได้ดังนี้

“มีผลทางวิชาการและวิชาชีพโดดเด่นทั้งในระดับประเทศ ภูมิภาค และสากลในบทบาทที่หลากหลาย และต่อเนื่องทั้งในฐานะผู้สอน/นักการศึกษา/นักวิชาการ นักวิจัย นักวิชาชีพ และนักบริหารหรือผู้นำ”

ในฐานะ**ผู้สอนหรือ นักการศึกษา** มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการศึกษาวิชาสารสนเทศศาสตร์และบรรณารักษศาสตร์ โดยเฉพาะการจัดการศึกษาสารสนเทศศาสตร์ด้วยระบบการศึกษาทางไกลในระดับปริญญาตรีและบุกเบิกการศึกษาทางไกลในระดับบัณฑิตศึกษาจนถึงระดับปริญญาเอกเป็นการขยายโอกาสทางการศึกษาและการพัฒนาบุคลากรในวิชาชีพ และเป็นนวัตกรรมการศึกษาสารสนเทศศาสตร์ของประชาคมอาเซียน ซึ่งได้นำเสนอในการประชุมสัมมนาทางวิชาการระดับภูมิภาคและระดับสากลและตีพิมพ์ผลงานเผยแพร่ จากผลงานการจัดการเรียนการสอนทางไกลเป็นที่ประจักษ์ จึงได้รับรางวัลจากมหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราชให้เป็น Talented People ด้านการเรียนการสอน

นอกจากนี้ยังได้สร้างสรรค์ผลงานวิชาการในรูปแบบต่างๆจำนวนมากอย่างต่อเนื่องทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ผลงานได้รับการอ้างอิงอย่างกว้างขวางทั้งในประเทศและต่างประเทศ และได้รับการโปรดเกล้าฯให้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ ในสาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ เป็นศาสตราจารย์ประจำคนเดียวในสาขานี้ในประเทศไทยในขณะนี้

บทบาทสำคัญทางวิชาการ ในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ/ที่ปรึกษา/กรรมการในการพัฒนาหลักสูตร การจัดการศึกษา ศาสตราจารย์อาคันตุกะของสถาบันการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ เช่น ประเทศในอาเซียน ญี่ปุ่น เกาหลี อินเดีย ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และนำเสนอผลงาน ในการประชุมขององค์การ/สมาคมวิชาชีพระดับชาติ ระดับภูมิภาคและนานาชาติ เป็นกรรมการถาวร (Standing Committee) กรรมการที่ปรึกษา และกรรมการจัดประชุมนานาชาติ เป็นผู้ประเมินคุณภาพเอกสารการประชุมทางวิชาการต่างๆ เช่น European Conference on Information Literacy (ECIL), CONSAL, สมาคมห้องสมุดอินเดีย สมาคมห้องสมุดญี่ปุ่น เป็นต้น

ด้านวารสารวิชาการ เป็นบรรณาธิการ กองบรรณาธิการวารสารระดับชาติและนานาชาติ และผู้ประเมินคุณภาพบทความหลายชื่อ เช่น วารสารวิจัย สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย วารสารสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น Journal of Library and Information Science, New Review of Librarianship, Library Management ซึ่งอยู่ในฐานข้อมูลสากล

ในฐานะ**นักวิจัย** มีผลงานวิจัยอย่างต่อเนื่องโดยได้รับทุนจากแหล่งทุนต่างๆ ทั้งแหล่งทุนภายในของมหาวิทยาลัย และภายนอกมหาวิทยาลัย ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ สภาการศึกษา สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย รวมทั้งจากองค์การทางวิชาชีพระหว่างประเทศ และมีความร่วมมือในการวิจัยกับนักวิจัยต่างประเทศ ผลงานวิจัยได้รับการเผยแพร่และนำไปใช้อย่างกว้างขวาง ทั้งในระดับชาติและนานาชาติ มีผลงานวิจัยที่ได้รับรางวัลดีเด่นสองเรื่อง และมีหนึ่งเรื่อง ได้รับการคัดเลือกจากสหพันธ์ระหว่างประเทศว่าด้วยสมาคมห้องสมุดและสถาบัน หรือ อีฟลา ให้แปลบทความวิจัยจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาฝรั่งเศส และผลงานวิจัยได้ถูกนำไปใช้และสู่การปฏิบัติในการพัฒนางานการศึกษา วิชาชีพ และห้องสมุด นอกจากนี้ยังได้รับทุนโครงการปริญญาเอกกาญจนาภิเษก (คปก) ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว) เป็นครั้งแรกของศาสตร์สาขานี้ในการจัดการศึกษาระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ อันนำไปสู่การเป็นที่ยอมรับและการพัฒนาการศึกษาและการวิจัยสารสนเทศศาสตร์สู่สากล นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้บรรณารักษ์และนักวิชาชีพตระหนักถึงความสำคัญของการวิจัย มีการวิจัยเพื่อพัฒนางานโดยการเป็นวิทยากร ให้คำปรึกษา และจัดอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะการวิจัยของบรรณารักษ์

ในฐานะ**นักวิชาชีพ** มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาสถาบันการศึกษา สมาคมวิชาชีพห้องสมุดและบุคลากร ในวิชาชีพ โดยการเป็นที่ปรึกษา วิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิ

ในฐานะ**นักบริหารหรือผู้นำ**ปัจจุบันเป็นประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตแขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ นอกจากนี้ ในอดีตยังมีตำแหน่งบริหารที่สำคัญๆ ในวิชาชีพ เช่น นายกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ (พ.ศ. 2540-2541, 2550-2552) กรรมการบริหารคอนซัลกรรมการบริหารแผนกทฤษฎีและวิจัยของอิฟลา (ค.ศ.1997-2001) ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศิลปศาสตร์ (คณบดี) รองอธิการบดี มสธ และปัจจุบันเป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิของมหาวิทยาลัยหลายแห่ง

นายกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ร่วมแสดงความยินดี

Madam Chairman, CONSAL and TLA executive board members, distinguished participants, ladies and gentlemen.

I am extremely honored and grateful to receive this prestigious golden award this year, the year that the Thai people celebrate the 60th birthday of our beloved Princess, Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn, and the year of the official establishment of the AEC (Asian Economic Community). I would like to convey my sincerest gratitude and appreciation to the TLA and CONSAL executive boards, as well as to the award selection committee for their recognition of my efforts to benefit the LIS community in Thailand and in the ASEAN region.

It is really a privilege to receive this honorable award. It is a long way to come for me, with 43 years in this profession, in many different roles and positions. I do not make the journey here alone: numerous people have supported me along the way. I am also blessed with amazing and supportive parents, teachers, friends, colleagues and students. I can say that over my career I have derived from them the strength to challenge myself and perform better at each stage. I would not be here today without all of their support and encouragement. My heartfelt thanks for all.

This recognition has enormously reinforced my belief that hard work and continuous dedication to the profession and to society, without hoping for any return, are eventually rewarded. It encourages me to continue my work, inspires me to continue striving for excellence and moreover challenges me to commit and contribute more and more to the LIS community, especially LIS education, training and staff development in my country and the ASEAN region.

I would like to conclude that I humbly accept this award, not only in my own name, but in the name of my institution, the LIS profession and my country. Thanks to all.

คำกล่าวของผู้ได้รับรางวัลในพิธีรับมอบรางวัล 12 มิถุนายน 2558

CONSAL Outstanding Librarian Award 2015 Gold Winner
Prof. Dr. Chutima Sacchanand

Prof. Dr. Chutima Sacchanand delivering her award winning speech at the presentation ceremony on 12 June 2015

About the Winner

Professor Dr. Chutima Sacchanand obtained B.A., M.A. (Library Science) from Chulalongkorn University, Masters in Library and Information Science (MLS) from University of the Philippines (UNESCO/UNDP scholarship), EdD from Charles Sturt University, Australia (STOU scholarship). She is presently Chairperson of the Ph.D. program in Information Science in the School of Liberal Arts, Sukhothai Thammathirat Open University (STOU) in Thailand.

She has made valuable and significant contributions to the development and progress of LIS education and librarianship in her country. In her multiple roles of LIS professor, educator, researcher and leader, her influence has even reached beyond the national level to the regional and international level.

She has been at the forefront in LIS education and was among its pioneers in the field of distance education and distance librarianship in Thailand and ASEAN region. Distance education in information science with focus on information management was started at STOU from bachelor's degree in 1989, master's degree in 2002 to doctoral degree in 2010

as well as certificate, diploma and short courses continuing profession development program . This has been the hallmark, remarkable phenomena and an innovation which has made a significant impact to the LIS profession especially staff development and a model of study for educators, researchers and practitioners in the field .

She has been on the advisory committees of many international conferences, for which she has acted as keynote speaker and peer reviewer. Other roles include visiting professor, co-advisor, thesis/dissertation examiner, invited expert, and consultant to many LIS schools/departments in a number of countries, as well as UNESCO expert.

Professor Dr. Chutima has written an extensive number of articles for a wide range of professional and academic journals. She has been a very significant contributor to research and development in the profession and has received many grants and awards. One of her research papers which was presented in English has been selected by IFLA for translation into French. She has promoted research through her papers and lectures and has encouraged librarians to be aware of the importance and need for research. She believes that librarians acting as practitioner-researchers can raise the status of the profession.

Through her strong national, regional and international collaborative partnerships and networks, as well as her strong knowledge and experience as a former TLA (Thailand Library Association) President, CONSAL Executive Board Member, Standing Committee member of IFLA - Library Theory and Research Section, STOU Library Director, Dean, Vice President as well as her current role as a member of many university councils and library boards, she has contributed to setting a new direction for LIS education, libraries and librarianship in the country, moving towards regionalization and internationalization.

The many awards given to her reflect the recognition of her distinguished roles, services and achievement at the national, regional and international levels. This presentation of the CONSAL XVI Outstanding Librarian Award – **Gold Prize** is an opportunity for the LIS community in Thailand and the ASEAN region to acknowledge her commitment to the profession and the region.

A part of her speech on the day of her receiving the award shows her continuous effort and dedication to the profession, the country and the region.

"This recognition has greatly reinforced my believe that hard work and continuously dedication for the profession and the society without hoping any return are rewarded, and encouraging me to continuously my work, inspired me to continue striving for excellence and challenging me to commit and contribute more and more to the LIS community especially LIS education and training and staff development in my country and ASEAN region".

เพชรเม็ดงามในรอบสัปดาห์

ดร.ชุติมา รับรางวัลด้านสารสนเทศศาสตร์ดีเด่น จาก CONSAL

สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่พิเศษ (มณฑล) ได้ Congress of Southeast Asian Librarians (CONSAL) สัปดาห์สมาชิกรายชื่อ CONSAL XV Outstanding Librarian Award ประจำปี 2015. Gold Prize แก่ศาสตราจารย์ ดร.ชุติมา สัจจานันท์ ศาสตราจารย์ประจำ คณะบริหารและการจัดการ บริหารหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต แขนงวิชา สารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ซึ่งเป็นรางวัลที่ มอบแก่บรรณารักษ์และนักวิชาชีพในภูมิภาคที่ ได้ สร้างสรรค์ พัฒนาระบบงาน โดยยึดความดีความชอบ เป็นที่ประจักษ์อย่างเด่นชัด สำหรับพิธีมอบ รางวัลมีขึ้นในการประชุมสมาชิกรายชื่อประจำปี ของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ครั้งที่ 12 ณ กรุง ญากาตา ประเทศอินโดนีเซีย

นับเป็นปีที่ 45 ของการรวมกลุ่มของ สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่พิเศษ (มณฑล) ของ CONSAL ที่สร้างเสริมความร่วมมือกันขององค์กรและ สถาบันอื่นๆ ทั้งในภูมิภาคและนานาชาติ ใน วิชาเฉพาะด้านวิชาชีพ สารสนเทศศาสตร์ เอกสารศาสตร์ และศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจน สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบรรณารักษ์ โดย มี สมาชิกที่ประกอบด้วยประเทศต่างๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และผู้เข้าร่วมการประชุมของสมาชิก ของทุก ประเทศเป็นคณะกรรมการบริหาร (CONSAL Executive Board Members) มีสำนักงานเลขานุการหมุนเวียนไปตาม ประเทศสมาชิกทุก 3 ปี ซึ่งมีการจัดประชุม CONSAL ทุก 3 ปี เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การบริหารและจัดการ ประเมินผลการทำงานร่วมกันของสมาชิก ตลอดจนส่งเสริมความก้าวหน้าของภูมิภาคและพัฒนาระบบงานวิชาการและวิชาชีพ สารสนเทศศาสตร์ในระดับสากล สำหรับในปี 2558 นี้ นับเป็นครั้งที่ 16 ของการประชุม โดยประเทศไทยเป็นเจ้าภาพ จัดขึ้นในวันที่ 11 - 13 มิ.ย. 2558 ณ ศูนย์นิทรรศการและการประชุมไบเทค บางนา เพื่อร่วมเฉลิมฉลองใน โอกาสที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ครบ 60 พรรษา และเพื่อเป็นการฉลองครบรอบ 50 ปี แห่งการสถาปนาประเทศไทย โดยได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธานในพิธีเปิด นอกจากนี้ในการประชุมสมาชิกรายชื่อ แก่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ครั้งนี้ได้มีสมาชิกรายชื่อ CONSAL XV Outstanding Librarian Award ประเภท Golden Prize แก่ศาสตราจารย์ ดร.ชุติมา สัจจานันท์ ศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ซึ่งสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ เป็นผู้เสนอชื่อ ทั้งนี้มีนักวิชาการไทยคนแรก ที่ ได้รับรางวัลนี้ โดย ดร.ชุติมา มีผลงานทางวิชาการและวิชาชีพที่โดดเด่นทั้งในระดับประเทศ ภูมิภาคและสากล ทั้ง ในบทบาทของนักการศึกษา นักวิจัย และนักบริหารที่โดดเด่น โดยได้รับรางวัลจาก นาสุนิสา จิตรพันธ์ รองอธิบดีกรมศิลปากร พร้อมรับชมผลงานที่สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ จัดขึ้น ณ กรุง ญากาตา ได้รับรางวัลดีเยี่ยมในประเภท Silver Prize (เหรียญเงิน) อีก 4 คน จาก 4 ประเทศ ประกอบด้วย ประเทศมาเลเซีย เวียดนาม อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์

ประวัติ

ศาสตราจารย์ ดร. ชุติมา สัจจานันท์ สำเร็จการศึกษา อักษรศาสตรบัณฑิตและ อักษรศาสตรมหาบัณฑิต จากจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย Master of Library Science วิชาเอก Information Science และ Post-Graduate Diploma, Science Information Specialists in Southeast Asia จาก University of the Philippines ด้วยทุน UNESCO และ UNDP และ Doctor of Education จาก Charles Sturt University ประเทศ ออสเตรเลีย ด้วยทุนมหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมมาธิราช

ปัจจุบันดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ ประจำ และประธานคณะกรรมการบริหาร หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต แขนงวิชา สารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ผลงานได้รับรางวัลประกาศเกียรติคุณยกย่องจากองค์กรต่างๆ ได้แก่

- รางวัลงานวิจัยดีเด่นประจำปี 2557 ของ มสธ เรื่อง การพัฒนามาตรฐานการรู้สารสนเทศ และยุทธศาสตร์การพัฒนานักเรียนไทยให้เป็นผู้รู้สารสนเทศ
- รางวัล Talented people ด้านการเรียนการสอน ของมสธ (พ.ศ.2556)
- รางวัลงานวิจัยดีเด่น สาขาภาษาและวรรณกรรม จากคณะกรรมการการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การพัฒนาเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมไทย” พ.ศ.2545
- ศิษย์เก่าดีเด่นของ Institute of Library Science, University of the Philippines เนื่องในโอกาสฉลองครบรอบ 50 ปีของสถาบัน (ค.ศ.2001)
- บุคลากรดีเด่น ระดับ 9 ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (พ.ศ. 2540)
- รางวัลบุคคลดีเด่นในวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ (พ.ศ. 2535)
- รางวัลข้าราชการพลเรือนดีเด่น กรมการฝึกหัดครู (พ.ศ. 2529)
- รางวัลพระราชทานการประกวดหนังสือดีเด่น ประจำปี ประเภทสารคดีของคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2520 เรื่อง ว.ณ ประมวลุมารค และ พ.ศ. 2525 เรื่อง ปกิณกะเรื่องหนังสือในสมัยรัตนโกสินทร์ (ผลงานร่วมกับนวลจันทร์ รัตนกร และมารศรี ศิวรักษ์)
- ประวัติและผลงานได้รับการบันทึกไว้ในหนังสือบุคคลสำคัญในการพัฒนาห้องสมุดของไทยในรอบ 80 ปี (พ.ศ.2448-2528) จัดพิมพ์โดยหอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร เนื่องในโอกาสหอสมุดแห่งชาติ ครบรอบ 80 ปี วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2528 และหนังสือ *สวนศรีอักษรศาสตร์* จัดพิมพ์โดยคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (พ.ศ.2535) ในฐานะผู้ใช้ความรู้ที่ได้ศึกษาจากคณะอักษรศาสตร์ไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพได้อย่างหลากหลาย และเป็นผู้มีชื่อเสียงเกียรติคุณเป็นที่รู้จักยกย่องในวงการต่าง ๆ และ ทำเนียบผู้ทรงคุณวุฒิในวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ จัดพิมพ์โดยสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (พ.ศ.2541)

บทสรุป

สมาคมวิชาชีพเป็นองค์กรของผู้ประกอบวิชาชีพ แสดงให้เห็นถึงการเป็นวิชาชีพหรืออาชีพที่ต้องอาศัยวิชาความรู้ความชำนาญซึ่งเป็นที่ยอมรับและยกย่องในสังคม เป็นศูนย์กลางการดำเนินกิจการทางวิชาการและวิชาชีพ และมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาบุคลากร องค์กร วิชาชีพและสังคม อันจักผดุงไว้ซึ่งศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพและบุคลากรในวิชาชีพ ทั้งในระดับชาติ ระดับภูมิภาคและระดับสากล รางวัล **CONSAL Outstanding Librarian Award** ก่อตั้งโดยสภาบรรณารักษ์ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นความพยายามยกย่องเชิดชูนักวิชาการ นักวิชาชีพในวงการบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ในระดับภูมิภาค ให้เป็นที่ประจักษ์ในสังคมนานาชาติ ดังนั้นการได้รับรางวัล **CONSAL XVI Outstanding Librarian Award-Gold Prize** ประจำปี ค.ศ. 2015 ครั้งแรกของประเทศไทยและคนไทย จึงถือได้ว่าเป็นเกียรติประวัติและเป็นศักดิ์ศรีไม่เฉพาะต่อบุคคล แต่รวมถึงวิชาชีพและประเทศไทย ดังคำกล่าวประกาศเกียรติคุณผู้ได้รับรางวัลตอนหนึ่งระบุว่า “เป็นการยอมรับและยกย่องบทบาท ผลงาน และความสำเร็จที่โดดเด่นทั้งในระดับชาติ ระดับภูมิภาคและสากล และการอุทิศตนต่อวิชาชีพและภูมิภาคนี้มาอย่างยาวนาน” และคำกล่าวในพิธีมอบรางวัลของผู้ได้รับรางวัลตอนหนึ่งว่า “ข้าพเจ้ามิได้รับมอบรางวัลนี้ในนามตนเอง แต่รับมอบรางวัลนี้ในนามสถาบันการศึกษา วิชาชีพ และประเทศไทย”

เอกสารอ้างอิง

เพชรเมื่อดงมในรอบสัปดาห์ ศ.ดร.ชุตินา รับรางวัลด้านสารสนเทศศาสตร์ดีเด่นจาก CONSAL.

วาไรตี้สัปดาห์ วันพุธที่ 14 มิถุนายน 2558.

Chutima Sacchanand (2015). Speech on the Occasion of Receiving the Award. June 13, 2015.

Citation of Professor Dr. Chutima Sacchanand CONSAL XVI Outstanding Librarian Award:

Gold Prize. Announced at the Award Presentation Ceremony , CONSAL XVI

General Conference. June 13, 2015.

Congress of Southeast Asian Librarians. Retrieved September 10, 2015

from <http://www.consal.org>

CONSAL Outstanding Librarian Award Gold Prize. **Professor Chutima Sacchanand** Retrieved

September 12, 2015 from [http://www.ifla.org/files/assect/asia-and-oceania/news/](http://www.ifla.org/files/assect/asia-and-oceania/news/consaloutstandinglibrarianchutima.pdf)

[consaloutstandinglibrarianchutima.pdf](http://www.ifla.org/files/assect/asia-and-oceania/news/consaloutstandinglibrarianchutima.pdf)

“CONSAL XVI Outstanding Librarian Award: Gold Prize.” *STOU Newsletter*. **11 (2015): 3-4.**

CONSAL Outstanding Librarian Award **2015**. Retrieved September 12, 2015 from

<http://www.ifla.org/node/9866>

Thai Library Association. (2015). CONSAL Outstanding Librarian Award (Gold Award) Nomination.

การดำเนินงานของคณะกรรมการฝ่ายวิชาการ และบรรยากาศการประชุมคอนซาลครั้งที่ 16

รองศาสตราจารย์ ดร. นันทิพย์ วิภาวิน และคณะ

การดำเนินงานของคณะกรรมการฝ่ายวิชาการการประชุมคอนซาลครั้งที่ 16 (CONSAL XVI) จัดโดยสำนักหอสมุดแห่งชาติ และสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ เป็นการจัดการประชุมวิชาการเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้กิจกรรมของห้องสมุดในภูมิภาคอาเซียนและการจัดทำเอกสารรายงานการประชุม (CONSAL Proceedings) โดยหัวข้อของการประชุมคอนซาล ครั้งที่ 16 คือ ความมุ่งหวังอาเซียน: ห้องสมุดเพื่อความก้าวหน้าที่ยั่งยืน (ASEAN Aspirations: Librarians for Sustainable Advancement) ประกอบด้วย 8 หัวข้อย่อย ความสำเร็จในการดำเนินงานของคณะกรรมการฝ่ายวิชาการเกิดจากความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น คณะกรรมการพิจารณาและประเมินบทความ คณะกรรมการจัดประชุมแต่ละห้อง และคณะกรรมการจัดทำเอกสารรายงานการประชุม

The Operation and Atmosphere of the CONSAL XVI Academic Committee

Associate Professor Dr. Namtip Wipawin and Others

The operations of the academic committees at CONSAL XVI meeting and conference in Bangkok by the National Library of Thailand and the Thai Library Association, were organizing the conference, arranging speakers in each section for sharing knowledge about ASEAN library activities, and managing the conference proceedings. The topics of CONSAL XVI conference was ASEAN Aspirations: Librarians for Sustainable Advancement, with 8 sub-topics. The success of the academic committee's operations derived from the cooperation of the peer-review committee, the organizing committees in each sections, and the editor team of conference proceedings.

การดำเนินงานของคณะกรรมการฝ่ายวิชาการ และบรรยากาศการประชุมคอนซาลครั้งที่ 16

รองศาสตราจารย์ ดร.นันทิพย์ วิภาวิน และคณะ*

บทนำ

ในพ.ศ. 2558 ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพการประชุมคอนซาลครั้งที่ 16 (CONSAL XVI) โดยการดำเนินงานของสำนักหอสมุดแห่งชาติและสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ การประชุมคอนซาลการประชุมสมาพันธ์วิชาชีพเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีวัตถุประสงค์เพื่อความร่วมมือและเสริมสร้างความเป็นหนึ่งเดียวระหว่างบรรณารักษ์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประเทศสมาชิก 10 ประเทศ ได้แก่ ประเทศบรูไนดารุสซาลาม ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย ไทย เมียนมาร์ ลาว กัมพูชา เวียดนาม และ สิงคโปร์ ประเทศสมาชิกได้ตกลงหมุนเวียนกันเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม CONSAL ทุก 3 ปี การประชุมครั้งที่ 17 จะจัดที่สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ ในปี พ.ศ.2561

คณะกรรมการฝ่ายวิชาการซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากสำนักหอสมุดแห่งชาติ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ มหาวิทยาลัย และห้องสมุดต่างๆ ได้ประชุมกันเพื่อเตรียมการล่วงหน้า 1 ปีในการกำหนดขอบข่ายหัวข้อการประชุมในห้องประชุมย่อย การรับบทความเพื่อพิจารณา ได้รับความสนใจจากบรรณารักษ์และนักวิชาการจากประเทศสมาชิก 10 ประเทศ และประเทศอื่น ๆ ที่สนใจ บทความย่อ บทความทางวิชาการและบทความวิจัยที่ส่งเข้ามามีจำนวน 239 เรื่อง มีบทความย่อที่ได้รับการคัดเลือกจากคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้ส่งบทความฉบับเต็ม จำนวน 130 เรื่อง หลังจากนั้นได้รับบทความฉบับเต็มจึงส่งคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความฉบับเต็มอีกครั้ง จนกระทั่งคัดเลือกบทความฉบับเต็มที่ส่งมาจำนวน 130 เรื่อง เป็นบทความวิชาการและบทความวิจัยจำนวน 92 เรื่อง และโปสเตอร์จำนวน 38 เรื่อง สรุปจำนวนบทความที่มีผู้มานำเสนอ จำนวน 84 เรื่อง และ โปสเตอร์จำนวน 19 เรื่อง (ไม่รวมบทความของ keynote speakers 3 บทความ และ invited paper 10 บทความ)

*รองศาสตราจารย์ประจำหลักสูตรดุริยางค์บัณฑิต แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ประธานฝ่ายวิชาการวิชาการ คณะกรรมการจัดการประชุมสมาพันธ์วิชาชีพเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ครั้งที่ 16 และประธานแผนกวิจัยและพัฒนา คนที่ 1 สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ

หัวข้อของการประชุมคอนซาล ครั้งที่ 16 คือ ความมุ่งหวังอาเซียน: ห้องสมุดเพื่อความก้าวหน้าที่ยั่งยืน (ASEAN Aspirations: Librarians for Sustainable Advancement) ประกอบด้วย 8 หัวข้อย่อย หัวข้อย่อยที่มีผู้ส่งบทความมากที่สุด คือ การอนุรักษ์และการสงวนรักษา จำนวน 29 เรื่อง รองลงมา คือ บทบาทในการรวมตัวกันของห้องสมุดเพื่อการพัฒนา จำนวน 27 เรื่อง และเทคโนโลยีสารสนเทศที่สนับสนุนการพัฒนาองค์ความรู้อาเซียน จำนวน 25 เรื่อง ห้องสมุดในสังคมการอ่านอาเซียน จำนวน 13 เรื่อง การศึกษาและการฝึกอบรมห้องสมุด จำนวน 12 เรื่อง ความร่วมมือระหว่างห้องสมุดอาเซียน: การแลกเปลี่ยนทรัพยากรและการแลกเปลี่ยนระหว่างห้องสมุด จำนวน 10 เรื่อง องค์กรกับความรับผิดชอบต่อสังคม จำนวน 9 เรื่อง จริยธรรมและมาตรฐานห้องสมุด จำนวน 5 เรื่อง จะเห็นได้ว่า การพัฒนาห้องสมุดในกลุ่มอาเซียนมีความสนใจในการอนุรักษ์และการสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศทั้งในรูปเอกสารและดิจิทัล การรวมตัวของบุคลากรและห้องสมุดเพื่อสร้างพลังในการขับเคลื่อนในการพัฒนาก็เป็นเรื่องสำคัญ เช่นเดียวกับการประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาองค์ความรู้อาเซียน

การประชุมนี้ได้รับการสนับสนุนจากหลายฝ่าย โดยมีประธาน IFLA คือ Ms. Sinikka Sipilä ได้กล่าวบรรยายนำโดยให้แนวคิดในการพัฒนาห้องสมุดเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Strong Libraries for Sustainable Development) โดยมีความเชื่อว่าห้องสมุดเข้มแข็ง สังคมก็เข้มแข็ง (Strong Libraries, Strong Society) การเข้าถึงสารสนเทศผ่านห้องสมุดสามารถช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนถึงแม้ว่าห้องสมุดจะช่วยส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและประชากรในชาติ แต่ก็ประสบปัญหาการถูกตัดงบประมาณ ซึ่ง IFLA ได้พยายามทำให้บรรลุเป้าหมายในหลายประเด็นและหลายโครงการ เนื่องจากการประชุมวิชาการเป็นเวทีเปิดที่เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมตั้งคำถามเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้มีผู้เข้าร่วมประชุมถามประธาน IFLA ว่าห้องสมุดควรทำอย่างไรในภาวะที่ประสบปัญหาการถูกตัดงบประมาณ ได้รับคำตอบว่าจำเป็นอย่างยิ่งที่ห้องสมุดจะต้องทำให้บทบาทของห้องสมุดต่อชุมชนหรือผู้ใช้ในชุมชนนั้นชัดเจน ทำให้เขารู้ว่าชุมชนหรือสังคมจะได้อะไรจากการลงทุนในห้องสมุด

ส่วนตัวอย่างของบทความในหัวข้อเกี่ยวกับการสงวนรักษาและการอนุรักษ์ซึ่งมีจำนวนมากที่สุดในการประชุมครั้งนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทางดิจิทัล (Digital Preservation) ตัวอย่างเช่น (1) เรื่องการสร้างดิจิทัลคอลเล็กชันเกี่ยวกับสมเด็จพระนเรศวรมหาราชและสารสนเทศเกี่ยวกับจังหวัดพิษณุโลก อันเป็นการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของชาติโดยรวมรวบรวมสารสนเทศจากหนังสือบทความวารสาร สิ่งพิมพ์ของสถาบัน งานวิจัย สื่อโสตทัศน์ และพัฒนาเป็นฐานข้อมูลโดยใช้โปรแกรม DSpace (2) เรื่องเกี่ยวกับประวัติการพิมพ์หนังสือภาษามาลาเลย์ และกระบวนการรวบรวมหนังสือแบบเรียนที่กระจายอยู่ตามห้องสมุดต่างๆ ในประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์ หนังสือดังกล่าวมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ในช่วงที่อังกฤษปกครองประเทศมาเลเซีย โดยผู้วิจัยได้รวบรวมและเก็บรักษาไว้ทั้งในรูปสิ่งพิมพ์และดิจิทัล (3) เรื่องกระบวนการสงวนรักษาสารสนเทศ ตลอดจนปัญหาในการแปลงเอกสารกระดาษให้เป็นดิจิทัลเพื่อการสงวนรักษา นอกจากนี้ ยังมีข้อเสนอแนะในการสงวนรักษาสารสนเทศ คือ ต้องมีการกำหนดนโยบายเพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติ และควรมีบุคลากรที่มีความรู้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสงวนรักษาด้วย (4) เรื่องการสงวนรักษาสารสนเทศด้านกีฬา ความเป็นมาของกีฬา

แหลมทอง กระบวนการรวบรวมสารสนเทศเกี่ยวกับกีฬาแหลมทอง ทั้งเอกสารและสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับกีฬาแหลมทอง เช่น รูปภาพ สถิติการแข่งขัน ฯลฯ โดยผู้วิจัยรวบรวมสารสนเทศในหอจดหมายเหตุ พิพิธภัณฑ์และห้องสมุดที่สำคัญในประเทศสิงคโปร์ มาเลเซีย และประเทศไทย (5) เรื่องสมรรถนะของบุคลากรในการปฏิบัติงานในการสงวนรักษาสารสนเทศ และศึกษาปัญหาในการสงวนรักษาต้นฉบับตัวเขียนของหอสมุดแห่งชาติอินโดนีเซียที่มีความหลากหลายด้านภาษาของต้นฉบับตัวเขียน โดยการสัมภาษณ์บุคลากรและการสังเกตการดำเนินงาน ผลการวิจัยพบปัญหาด้านการขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ภาษาถิ่นที่ใช้บันทึกต้นฉบับตัวเขียน นอกจากนี้ การสงวนรักษาต้นฉบับตัวเขียนยังต้องการความรู้และความเชี่ยวชาญเฉพาะ

ส่วนการนำเสนอในห้องประชุมใหญ่ในเรื่องที่เกี่ยวกับอาเซียน มีตัวอย่างเช่น (1) เรื่องความพร้อมของห้องสมุดแต่ละประเทศในอาเซียนในการบริการสารสนเทศแก่ผู้อพยพย้ายถิ่นภายในแถบทวีปเอเชียซึ่งมีความแตกต่างทางวัฒนธรรม พบว่า ห้องสมุดไม่ได้คำนึงถึงการเปิดรับผู้ใช้บริการที่มีเชื้อชาติหลากหลายเหล่านี้ (2) เรื่องการแบ่งปันทรัพยากรหรือการใช้ทรัพยากรร่วมกัน เนื่องจากห้องสมุดไม่สามารถจัดหาหรือจัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศทุกชนิดที่ผู้ใช้บริการต้องการได้ ห้องสมุดเป็นตัวแทนในการเผยแพร่ข้อมูลและให้การสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต แต่ยังขาดความร่วมมือและประสานกันในระดับภูมิภาคเพื่อเอื้อต่อการแบ่งปันทรัพยากรหรือแม้แต่โครงการแลกเปลี่ยนระหว่างห้องสมุดในประเทศอาเซียน (3) เรื่องโครงสร้างพื้นฐานของการเชื่อมต่อเครือข่ายและไอซีทีของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) โดยมีแผนแม่บทเกี่ยวกับไอซีทีของกลุ่มประเทศอาเซียน ปี ค.ศ. 2015 เน้น 3 เรื่อง คือ การเพิ่มขีดความสามารถของคน ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับนวัตกรรม การลดช่องว่างและเพิ่มขีดความสามารถด้านไอซีที ซึ่งห้องสมุด บรรณารักษ์ และวิชาชีพสารสนเทศจะต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงนี้ (4) เรื่องการที่รัฐบาลสิงคโปร์ได้จัดโครงการส่งเสริมทักษะการรู้สารสนเทศ (Information literacy) ให้แก่ประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักเรียน นักศึกษา พ่อแม่ ครู และนักการศึกษา โดยมุ่งเน้น 4 แนวคิดหลัก ที่เรียกย่อ ๆ ว่า S.U.R.E ได้แก่ การวิเคราะห์แหล่งข้อมูล (Source) ความเข้าใจ (Understanding) การค้นคว้าวิจัย (Research) และ การประเมิน (Evaluate) สำหรับการดำเนินงานในโรงเรียน มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการรู้สารสนเทศทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เช่น การฝึกอบรม และการจัดตั้งเป็นชมรม เป็นต้น

นอกจากนี้ ในหัวข้อเกี่ยวกับบทบาทในการรวมตัวกันของห้องสมุดเพื่อการพัฒนา พบว่าความหลากหลายทางวัฒนธรรม (Cultural Diversity) เป็นสิ่งที่ห้องสมุดของประเทศต่างๆ ในอาเซียนจะต้องเผชิญ เนื่องจากปัจจุบันมีนักศึกษาและอาจารย์มาจากหลากหลายประเทศและเข้ามาเป็นผู้ใช้บริการของห้องสมุด ดังนั้น จึงเสนอให้โรงเรียนบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์สร้างหลักสูตรหรือรายวิชาทางด้าน Cultural Diversity โดยเฉพาะ และควรมีมาตรฐานเดียวกัน

บทสรุป

การประชุมคอนซาล ครั้งที่ 16 นี้สำเร็จได้ด้วยความร่วมมือจากคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินบทความ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ คณะที่ปรึกษา ประธานและคณะทำงานวิชาการในแต่ละห้องประชุมใหญ่และห้องประชุมย่อยทุกห้อง ซึ่งมีจำนวนผู้ทำงานกว่า 100 คนจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั่วประเทศที่มาเป็นอาสาสมัครช่วยงานวิชาการในครั้งนี ด้วยความรักในวิชาชีพและประเทศชาติในการเป็นเจ้าภาพที่สมบูรณ์แบบ และความร่วมมือของกองบรรณาธิการในการจัดทำรายงานเอกสารประกอบการประชุม (CONSAL XVI Proceedings) โดยทีมงานของสำนักหอสมุดแห่งชาติ และมี ดร.นฤมล รีนไวย์ เป็นบรรณาธิการ

รายชื่อคณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ประจำห้องใหญ่และห้องย่อย จำแนกตาม 8 หัวข้อย่อย ได้แก่

1. คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในห้องประชุมใหญ่วันแรก เป็นการนำเสนอของ Keynote Speakers และ Invited Papers ของแต่ละประเทศ

ประธาน : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิมพ์รา ไพ ปรสมสมิทธิ์

ผู้ดำเนินรายการ : ดร.ทรงพันธ์ เจริญประสงค์

คณะกรรมการ : นางสาวรุ่งทิพย์ ห่อวโนทยาน อาจารย์พิมลอร ต้นหัน ดร.อรนุช เศวตรัตนเสถียร
อาจารย์เนฎกา สุภเวชย์

2. คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในห้องประชุมใหญ่วันที่สอง Topic: All about ASEAN

ประธาน : ดร.นฤมล รีนไวย์

ผู้ดำเนินรายการ : นางประภาพรณ อรัญญะ

คณะกรรมการ : ดร.จอมขวัญ ผลภาณี นางสาวสุกฤตา จงสมจิตต์ นางสาวปรียานุช คลอวุฒิวัฒน์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรรถัย วาริสะอาด ผู้ช่วยศาสตราจารย์นุชรี ตรีโลจน์วงศ์

3. คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในห้องย่อย Topic: Information Technology to Enhance ASEAN Knowledge, Corporate Social Responsibility (CSR)

ประธาน : นางสาวประดิษฐา ศิริพันธ์

ผู้ดำเนินรายการ : นางสาวสมร ไพโรศรี

คณะกรรมการ : นางสาวรุ่งทิพย์ ห่อวโนทยาน นายฤทธิชัย เตชะมัทธนันท์

4. คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในห้องย่อย Topic: ASEAN Libraries Cooperation: Resource Sharing and Library Exchange Program, Library Education and Training

ประธาน : รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศน หาดพล รองประธาน ดร. วิจิตมา ศรีวัฒนกุล

ผู้ดำเนินรายการ : อาจารย์วรรัชชล ณรงค์ศักดิ์สกุล

คณะกรรมการ : นางมานะศรี ยงเจริญ นางครองทรัพย์ เจตินภาพันท์ นางสาวเปี่ยมสุข ท่งกาวิ

5. คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในห้องย่อย Topic: Role of Library Consolidation towards Library Development

ประธานและผู้ดำเนินรายการ : ดร. รุจเรชา วิทยาอุทมิกุล

คณะกรรมการ : นางสาววรรษยา สุนทรศารทูล นายสมภพ แสนสมบูรณ์สุข

นางสาวเจตฉันทร์ ราชบุรณะ นางสาวณิชาดาภา อัจฉริยสุชา

6. คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในห้องย่อย Topic: Ethics and Standards, Library in ASEAN Reading Society

ประธาน : ดร.ทัศนัย วงศ์พิเศษกุล

ผู้ดำเนินรายการ : นางสาววิภาศย์ นิยะมาภา

คณะกรรมการ : นางสาวฉัตรภรณ์ กงสิน นางสาวรินศิริ ทองคำ นางสาวพรพกา อังกรสุทธิพันธ์

7. คณะกรรมการฝ่ายวิชาการในห้องย่อย Topic: Conservation and Preservation

ประธาน : นางสาวพูลสุข ปรีวัตรวรุฒิ

ผู้ดำเนินรายการ : นางสาวธนพร อธิกิจ

คณะกรรมการ : นางนงลักษณ์ ชมพูพทธิพงศ์ รองศาสตราจารย์สีปาน ทรัพย์ทอง
นางสาวอนุรักษ์ อยู่วัง

คณะกรรมการฝ่ายวิชาการประชุมเตรียมความพร้อมทุกเดือน

ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดแห่งชาติและที่ปรึกษาการจัดประชุมร่วมประชุมทุกครั้ง

บรรยากาศการประชุมวิชาการ CONSAL XVI ในห้องย่อย

ภาพบรรยากาศในห้องประชุม

ภาพบรรยากาศ Meeting Room 222

อาสาสมัครในการประชุมสภาบรรณารักษ์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ครั้งที่ 16

รุ่งทิพย์ ห่อวโนทยาน

กัลยา ยังสุขยิ่ง

บทบาทและประสบการณ์ของอาสาสมัครในการประชุมนานาชาติ คือ การประชุมสภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ครั้งที่ 16 จัดโดยสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ และสำนักหอสมุดแห่งชาติ เมื่อวันที่ 10-13 มิถุนายน 2558 ที่กรุงเทพมหานคร เป็นการบันทึกการทำงานของแกนอาสาสมัครที่เป็นบุคลากรวิชาชีพ และข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการมีอาสาสมัครเข้าร่วมงานกับสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ

Volunteer in The 16th CONSAL XVI

Rungtip Hovanotayan

Kalaya Youngsukying

The Role of volunteer at the 16th Congress of Southeast Asia Librarians which was organized by the Thai Library Association and the National Library of Thailand during 10-13 June 2015. It is the record of the core volunteer group of profession human resources and volunteer views on the joining of the Thai Library Association's professional conference.

อาสาสมัครในการประชุมสภาบรรณารักษ์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ครั้งที่ 16

รุ่งทิพย์ ท่อวโนทยาน*

กัลยา ยังสุขยิ่ง**

อาสาสมัครกับการประชุมวิชาการ

อาสาสมัคร (volunteer) หมายถึง ผู้ที่สมัครใจทำงานเพื่อประโยชน์แห่งประชาชนและสังคม โดยไม่หวังผลตอบแทนเป็นเงินหรือสิ่งอื่นใด อาสาเข้ามาช่วยเหลือสังคมด้วยความสมัครใจ เสียสละ เพื่อช่วยเหลือผู้อื่น ป้องกัน แก้ไขปัญหา และพัฒนาสังคม คุณสมบัติที่สำคัญของอาสาสมัครมี 3 ประการ คือ ทำงานด้วยความสมัครใจไม่ใช่ด้วยการถูกบังคับหรือเป็นเพราะหน้าที่ เป็นงานเพื่อประโยชน์แก่ประชาชนและสังคมหรือสาธารณประโยชน์ และทำโดยไม่หวังผลตอบแทนเป็นเงินหรือสิ่งของมีมูลค่าแทนเงิน (<https://th.wikipedia.org/wiki/อาสาสมัคร> L 2558) บทบาทของอาสาสมัครปรากฏในกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งในสถานการณ์ปกติและเหตุการณ์ภัยพิบัติ กิจกรรมประเภทหนึ่งที่เปิดรับอาสาสมัครเข้ามามีส่วนร่วม คือ การประชุมวิชาการ โดยเฉพาะการประชุมระดับชาติและระดับนานาชาติ ซึ่งมีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวนมาก จากหลายแห่งทั้งในประเทศและต่างประเทศ

การประชุมวิชาการด้านห้องสมุด การประชุมวิชาการระดับชาติที่เปิดโอกาสให้อาสาสมัครร่วมงาน เช่น การประชุมวิชาการประจำปีของสมาคมห้องสมุดอเมริกัน (American Library Association: ALA) (<http://ala14.ala.org/volunteerin>: 2015) การประชุมสภาและการประชุมสมัชชา (Council and General Conference) ครั้งที่ 81 ของสหพันธ์ระหว่างประเทศว่าด้วยสมาคมและสถาบันห้องสมุด (International Federation of Library Associations and Institutions-IFLA) ระหว่างวันที่ 15-21 สิงหาคม 2558 ณ ศูนย์ประชุมนานาชาติเคปทาวน์ (Cape Town International Convention Centre) ประเทศแอฟริกาใต้ (<https://www.facebook.com/WLIC2015/posts/1514054102205017>) เมื่อย้อนไป พ.ศ. 2542 ประเทศไทยจัดการประชุมสภาและการประชุมสมัชชา (Council and General Conference) ครั้งที่ 65 ของสหพันธ์ระหว่างประเทศว่าด้วยสมาคมและสถาบันห้องสมุด (International Federation of Library Associations and Institutions-IFLA) คณะกรรมการฯ ได้เปิดรับอาสาสมัครร่วมงานเช่นกัน

*ประธานแผนกมาตรฐาน สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ

**สำนักงานวิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นอกจากนี้ การประชุมระดับชาติด้านอื่น ๆ ในประเทศไทย ก็เปิดโอกาสให้อาสาสมัครเข้าร่วมงาน เช่น การประชุมสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ จัดโดย สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) และการประชุมสมัชชาปฏิรูปประเทศไทย จัดโดย คณะกรรมการสมัชชาปฏิรูปประเทศ เป็นต้น

การประชุมนานาชาติที่เกี่ยวกับสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ

วันที่ 5-9 มิถุนายน พ.ศ. 2521 การประชุมสภาบรรณารักษ์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในประเทศไทย ณ โรงแรมอินทรา กทม. ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาลไทย รัฐบาลของประเทศสมาชิก และองค์ระหว่างประเทศ ได้แก่ องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization: UNESCO)

วันที่ 2-7 พฤษภาคม 2536 การประชุมสภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ครั้งที่ 9 (Congress of Southeast Asian Librarians: CONSAL IX) เรื่อง Future Dimensions and Library Development ณ โรงแรม รอยัลออกคิดเซอราตัน กทม.

วันที่ 20-28 สิงหาคม 2542 การประชุมสภาและการประชุมข้าราชการ (Council and General Conference) ครั้งที่ 65 ของสหพันธ์ระหว่างประเทศว่าด้วยสมาคมและสถาบันห้องสมุด (International Federation of Library Associations and Institutions-IFLA) ณ ศูนย์นิทรรศการและการประชุมนานาชาติกรุงเทพ ไบเทค (Bangkok International Trade & Exhibition Center: BITEC) เป็นครั้งแรก ในช่วงหลายปีที่ประชุม IFLA จัดขึ้นในภูมิภาคเอเชียและโอเชียเนีย คณะกรรมการจัดการประชุมครั้งนี้ เปิดโอกาสให้อาสาสมัครทั้งที่เป็นบุคลากรวิชาชีพและนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ จำนวนนับร้อยคน ทำหน้าที่เป็นอาสาสมัคร มีกระบวนการสัมภาษณ์ คัดเลือก ประชุมเชิงปฏิบัติการ และระบบการทำงานที่ชัดเจน และมีสื่อแจกเกิดเป็นเครื่องแบบของอาสาสมัคร

วันที่ 10-13 มิถุนายน 2558 การประชุมสภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ครั้งที่ 16 (Congress of Southeast Asian Librarians: CONSAL XVI) หัวข้อการประชุม คือ “ASEAN Aspirations: Libraries for Sustainable Advancement” ที่ ศูนย์นิทรรศการและการประชุมนานาชาติกรุงเทพ ไบเทค (Bangkok International Trade & Exhibition Center: BITEC) คณะกรรมการจัดประชุมเปิดโอกาสให้อาสาสมัครเข้าร่วมงาน ดังนี้

การประชุม 16th CONSAL กับงานอาสาสมัคร

การประชุมสภาสมาคมบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ครั้งที่ 15 ประเทศอินโดนีเซีย เป็นเจ้าภาพ หัวข้อการประชุมเรื่อง “National Heritage: Preservation and Dissemination” ระหว่างวันที่ 29 - 31 พฤษภาคม 2555 ที่ Discovery Kartika Plaza Hotel เกาะบาหลี ในพิธีเปิดการประชุม เจ้าภาพ คือ ประเทศอินโดนีเซีย ส่งมอบธงสัญลักษณ์ **CONSAL** ให้ผู้แทนจากประเทศไทย ได้แก่ นายกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ฯ และ ผู้อำนวยการหอสมุดแห่งชาติ พร้อมส่งต่อเงินสนับสนุนการจัดงาน นับเป็นพิธีการส่งมอบงานการจัดประชุมสภาสมาคมบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ครั้งที่ 16 อย่างเป็นทางการ

ดังที่กล่าวแล้วว่าการจัดประชุมสภาสมาคมบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ครั้งที่ 16 เป็นการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ (government organization) คือ หอสมุดแห่งชาติ กับ หน่วยงานภาคเอกชน (non-government organization) การแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการประชุม ตามคำสั่งกรมศิลปากร ที่ 442/2557 เรื่องการแต่งตั้งคณะกรรมการประชุมสภาสมาคมบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ครั้งที่ 16 (Appointment of the committee to the 16th Congress of Southeast Asian Librarians: CONSAL XVI) กล่าวนำไว้ตอนต้นคำสั่งว่า “ด้วยกรมศิลปากร โดย สำนักหอสมุดแห่งชาติ ร่วมกับ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ กำหนดจัดการประชุมสภาสมาคมบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ครั้งที่ 16 (Appointment of the committee to the 16th Congress of Southeast Asian Librarians: CONSAL XVI) ในระหว่างวันที่ 10-13 มิถุนายน พ.ศ.2558 ศูนย์นิทรรศการและการประชุมไบเทค (BITEC) เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในโอกาสปีมหามงคลเจริญพระชนมายุครบ 60 พรรษา และแลกเปลี่ยน เพิ่มพูนความรู้ประสบการณ์ และสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับบรรณารักษ์ และบุคลากรด้านห้องสมุดของประเทศสมาชิกในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวม 11 ประเทศ จำนวน 855 คน” เพื่อให้การดำเนินการจัดการประชุมเป็นไปด้วยความเรียบร้อย สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการประชุม ประกอบด้วยคณะกรรมการชุดต่าง ๆ (คำสั่งกรมศิลปากร ที่ 442/2557: 2557) เรื่องการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการประชุมสภาสมาคมบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ครั้งที่ 16 ประกอบด้วยคณะกรรมการชุดต่าง ๆ ดังนี้

คณะกรรมการเลขานุการสภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ / คณะกรรมการฝ่ายการเงิน / คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ / คณะกรรมการฝ่ายลงทะเบียน / คณะกรรมการฝ่ายพิธีการและปฏิคม / คณะกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ / คณะกรรมการฝ่ายทัศนศึกษา แหล่งภูมิปัญญาและวัฒนธรรม / คณะกรรมการฝ่ายนันทนาการ และการแสดงวัฒนธรรมไทย / คณะกรรมการฝ่ายนิทรรศการ / คณะกรรมการฝ่ายหาทุนและดูแลร้านค้า และคณะกรรมการฝ่ายสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก

จากการประชุมครั้งแรก เมื่อต้น พ.ศ. 2557 คณะกรรมการจัดการประชุมซึ่งประกอบด้วยบุคลากรของหอสมุดแห่งชาติและกรมการบริหาร สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ได้เล็งเห็นว่าควรมีอาสาสมัครในการประชุมสภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ครั้งที่ 16 ได้มีมติให้คณะกรรมการเลขานุการสภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ดำเนินงานโดยเปิดรับอาสาสมัครจากนิสิตนักศึกษา และติดต่อประสานงานกับสถาบันการศึกษา

แกนหลักของการจัดประชุมสภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ครั้งที่ 16 กล่าวได้ว่าเป็นบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งระบุไว้ในคำสั่งแต่งตั้งว่า 1) กำหนดโปรแกรมการประชุม วางแผนการจำแนกห้องสัมมนาย่อย 2) การจัดทำเอกสารประกอบการประชุม (Proceedings) 3) พิจารณาคัดเลือกบทความวิชาการสำหรับการนำเสนอทางวาจาและรูปแบบโปสเตอร์ (Poster Session) 4) ทาบทามวิทยากรบรรยายพิเศษ (Keynote Speaker) 5) กำหนดผู้ทรงคุณวุฒิการนำเสนอผลงานประจำห้องสัมมนาย่อย 6) ทำหน้าที่พิธีกรในการประชุมย่อย ดูแลต้อนรับ กล่าวขอบคุณ มอบของที่ระลึก 7) สรุปรายงานการประชุมวิชาการ 8) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย คณะกรรมการฝ่ายวิชาการชุดนี้ ทำงานอย่างเข้มแข็ง ประชุมต่อเนื่องเกือบทุกเดือน

เมื่อกำหนดโปรแกรมการประชุมชัดเจนแล้ว และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการได้กำหนดอาสาสมัครเป็นทีมงานในห้องนำเสนอด้วย คณะกรรมการฝ่ายเลขานุการฯ แจ้งว่าได้ประสานงานกับสถาบันการศึกษาบางแห่งเพื่อรับสมัครอาสาสมัครที่เป็นนิสิตนักศึกษาใกล้วันจัดงานตรงกับช่วงปิดภาคการศึกษา ทำให้มีอาสาสมัครนิสิตศึกษาน้อยกว่าเป้าหมาย ประกอบกับมีบุคลากรวิชาชีพสนใจจะมีส่วนร่วมในการประชุม จึงรับสมัครอาสาสมัครจากบุคลากรวิชาชีพด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของคณะกรรมการเรื่องโอกาสในการพัฒนาตนเองของบุคลากรวิชาชีพ เมื่อปลายเดือนพฤษภาคม พ.ศ.2558 นางสาววาสนา งามดวงใจ กรรมการฝ่ายเลขานุการ ได้ร่วมมือกับ นางสาวรุ่งทิพย์ ห่อวโนทยาน กรรมการฝ่ายวิชาการ และกรรมการฝ่ายพิธีการและปฏิคม ช่วยกันดำเนินงานด้านอาสาสมัคร จากการประสานงานสอบถามความต้องการรับอาสาสมัครกับคณะกรรมการทุกชุด มีคณะกรรมการชุดที่แจ้งรับอาสาสมัครเข้าร่วมงานเพียง 2 ชุด คือ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ และคณะกรรมการฝ่ายพิธีการและปฏิคม จึงเชิญผู้แทนจากคณะกรรมการฝ่ายพิธีการและปฏิคม ได้แก่ นางสาวกรรณกาญจน์ ถนอมพล นางสาวพินทิมา เลิศสมบูรณ์ และนางสาวเนาวรัตน์ ปัญญางาม ร่วมเป็นคณะทำงานด้านอาสาสมัครอย่างไม่เป็นทางการชุดนี้

คณะทำงานได้พิจารณากำหนดการปฏิบัติงานของอาสาสมัคร ให้สอดคล้องกับกำหนดการจัดการประชุมสภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ครั้งที่ 16 (The 16th Congress of Southeast Asian Librarians Meeting and General Conference) หัวข้อการประชุมเรื่อง “ความมุ่งหวังอาเซียน: ห้องสมุดเพื่อความก้าวหน้าที่ยั่งยืน (ASEAN Aspirations: Libraries for Sustainable)” ระหว่างวันที่ 10-13 มิถุนายน พ.ศ. 2558 (Program the 16th Congress of Southeast Asian Librarians: CONSAL XVI : 2015) ดังนี้

วันที่ 10 มิถุนายน 2558 เวลา 10.00-16.00 น. การลงทะเบียนรับเอกสารและบัตรผู้เข้าประชุม ทั้งผู้ที่แจ้งลงทะเบียนล่วงหน้าแล้ว และครั้งนี้เปิดรับผู้ที่ลงทะเบียนหน้างานด้วย ช่วงบ่ายจะมีการประชุม คณะกรรมการบริหาร CONSAL

ตารางการปฏิบัติงานของอาสาสมัคร ในวันที่ 10 มิถุนายน 2558 ช่วงเช้า 10.00-12.00 น. ประชุมชี้แจงบทบาทหน้าที่ภาพรวม รู้จักทีมงาน และสำรวจพื้นที่การจัดประชุม ช่วงบ่าย 13.00-16.00 น. พบและประชุมร่วมกับกรรมการฝ่ายที่ร่วมงานและ/หรือช่วยเตรียมงานจากการประชุมอาสาสมัคร ได้เลือก แกนอาสาสมัคร 2 คนจากบุคลากรวิชาชีพ คือ นางสาวพิณ จินโน และ นางสาวกัลยา ยังสุขยิ่ง เพื่อเพิ่ม บทบาทการมีส่วนร่วมของอาสาสมัคร เปิดโอกาสให้อาสาสมัครดูแลระบบทำงานเอง และเป็นผลดีต่อ กรรมการ ที่เป็นคณะทำงาน คือสามารถปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการได้คล่องตัวมากขึ้น

วันที่ 11 มิถุนายน 2558 ช่วงเช้า เวลา 9.00-12.30 น. เป็นพิธีเปิดการประชุม โดย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินเป็นประธานในพิธีเปิด และการ บรรยายพิเศษ ช่วงบ่ายเวลา 13.30-16.30 น. ผู้แทนประเทศสมาชิก (Speakers of ASEAN Countries) นำเสนอบทความวิชาการ ช่วงเย็น เวลา 16.30-18.00 น. เป็นช่วงชมนิทรรศการ การนำเสนอโปสเตอร์ และชมงานแสดงผลผลิตภัณฑ์ของบริษัทร้านค้า ช่วงค่ำ เวลา 18.00-21.00 น. เป็นงานเลี้ยงรับรองผู้เข้าร่วมประชุม (Gala Dinner: Thai night) โดย กรุงเทพมหานครเป็นเจ้าภาพ

ตารางการปฏิบัติงานของอาสาสมัคร ในวันที่ 11 มิถุนายน 2558 ช่วงเช้าเริ่มงานตั้งแต่ เวลา 7.00 น. ทำงานถึง 16.30 น. หน้าที่หลัก คือ การต้อนรับผู้เข้าร่วมประชุม ดูแลประจำทางเข้าอาคาร หน้าห้องประชุม จุดนิทรรศการ และจุดแสดงโปสเตอร์ และช่วยงานกรรมการในห้องประชุมใหญ่

วันที่ 12 มิถุนายน 2558 เวลา 9.00-21.00 น. มีการนำเสนอบทความวิชาการห้องย่อย 6 ห้อง ระหว่างเวลา 9.00-15.30 น. โดยแบ่งเป็น 6 หัวข้อ ดังนี้ ห้องย่อยที่ 1) All about ASEAN. ห้องย่อยที่ 2) Information Technology to Enhance ASEAN Knowledge /Corporate Social Responsibility (CSR). ห้องย่อยที่ 3) Library Education and Training. ห้องย่อยที่ 4) Role of Library Consolidation towards Library Development. ห้องย่อยที่ 5) Ethics and Standards and Library in ASEAN Reading Society. ห้องย่อยที่ 6) Conservation and Preservation พิธีปิด ระหว่าง 16.00-18.00 น. ประกอบด้วยพิธี ประกาศรางวัล CONSAL XVI Outstanding Librarian, งานแสดงของบรรณารักษ์ชาวไทย พิธีมอบธง CONSAL แก่ผู้แทนจากประเทศเมียนมาร์ เจ้าภาพการประชุมครั้งที่ 17 (พ.ศ. 2560 / ค.ศ. 2018) และงาน เลี้ยงอำลาระหว่าง 18.00-21.00 น. โดยสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ และหอสมุดแห่งชาติ เป็นเจ้าภาพ

ตารางการปฏิบัติงานของอาสาสมัคร ในวันที่ 12 มิถุนายน 2558 ช่วงเช้าเริ่มงานตั้งแต่ เวลา 7.00 น. ทำงานจนถึง 16.30 น. หน้าที่หลัก คือ การต้อนรับผู้เข้าร่วมประชุม ดูแลประจำทางเข้าอาคาร หน้าห้องประชุม จุดนิทรรศการ และจุดแสดงโปสเตอร์ และช่วยงานกรรมการในห้องย่อยจำนวน 6 ห้อง

วันที่ 13 มิถุนายน 2558 การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาและเยี่ยมชมแหล่งภูมิปัญญาและวัฒนธรรม (Library and Cultural Visit) จำนวน 11 แห่ง แบ่งเป็นการเยี่ยมชมแบบเต็มวัน (Full Day Cultural Visit) ได้แก่ พระราชวังบางปะอิน/ตลาดน้ำดำเนินสะดวก ตลาดน้ำอัมพวา/ย่านบางรัก พิพิธภัณฑ์ชาวบางกอก ล่องเรือตลิ่งชัน และการเยี่ยมชมแบบครึ่งวัน (Half Day Cultural Visit) ได้แก่ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร หอสมุดแห่งชาติ วัดสระเกศฯ ชุมชนย่านกุฎจีน ล่องเรือท่าช้างวังหน้า เยาวราช และตลาดบางรัก ผู้เข้าร่วมประชุมที่ประสงค์จะไปทัศนศึกษาจองผ่านระบบออนไลน์ล่วงหน้า และยืนยันที่จุดลงทะเบียนในงานด้วย

ด้วยคณะกรรมการฝ่ายทัศนศึกษาแหล่งภูมิปัญญาและวัฒนธรรมได้รับความร่วมมือจากบุคลากรของกรมศิลปากรและบุคลากรหน่วยงานที่ไปศึกษาดูงาน เข้าร่วมเป็นทีมงานในการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาและเยี่ยมชมแหล่งภูมิปัญญาและวัฒนธรรม จึงไม่ได้รับอาสาสมัครเข้าร่วมงานฝ่ายทัศนศึกษา

ข้อเขียนจากอาสาสมัครการประชุม 16th CONSAL

ผู้เขียนขอสรุปการปฏิบัติหน้าที่อาสาสมัครของ นางสาวกัลยา ยังสุขยิ่ง จากสำนักวิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งรับหน้าที่เป็นแกนอาสาสมัครร่วมกับ นางสาวพิณ จินโน จากสำนักบรรณสาร การพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เพื่อเผยแพร่และแลกเปลี่ยนเรียนรู้

“การประชุมสภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Congress of Southeast Asian Librarians-CONSAL) หรือที่เรียกย่อ ๆ ว่าการประชุมคอนซาล เคยจัดที่ประเทศไทย 3 ครั้งแล้ว สองครั้งแรกในปี 2521 และ ปี 2536 ผู้เขียนเพิ่งเข้ามาในวงการ จึงไม่ได้มีโอกาสไปร่วมงาน แต่สำหรับ ครั้งล่าสุดซึ่งเป็นครั้งที่ 3 นี้คิดว่าน่าจะลองดูบรรยากาศบ้างสักครั้งในฐานะอาสาสมัครของงานประชุมวิชาการที่เป็นงานระดับนานาชาติ โชคดีที่พี่รุ่งทิพย์ ห่อวโนทยาน หรือที่พวกเรามักเรียกว่าพี่ปา ช่วยหาช่องทางให้โดยทราบว่า คุณวาสนา งามดวงใจ จากหอสมุดแห่งชาติต้องการอาสาสมัครช่วยงาน ในครั้งนี้ มีทั้งบุคลากรวิชาชีพ 5 คน (จากนิต้า 1 คน มสธ. 2 คน พระจอมเกล้าธนบุรี 1 คน และจุฬาฯ 1 คน) และ นักศึกษาอีก 20 คนจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต (แห่งละ 10 คน) รวม 25 คน เมื่อทราบแน่นอนแล้วว่าจะได้เข้าไปมีส่วนร่วม ก็รอเวลาจนมีการนัดไปร่วมฟังการประชุมของคณะกรรมการฝ่ายพิธีการและปฏิคม ในวันที่ 5 มิถุนายน 2558 ที่หอสมุดแห่งชาติ ในวันนั้นได้ทราบกำหนดการคร่าว ๆ ว่าจะมีรูปแบบเป็นอย่างไร แต่เรื่องหน้าที่ความรับผิดชอบยังไม่ค่อยชัดเจน จากนั้นนัดประชุมอีกครั้งที่ทำงานในวันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ.2558 ซึ่งเป็นวันที่เปิดให้ผู้เข้าร่วมประชุม มาลงทะเบียน

พวกเราเหล่าอาสาสมัคร (อสม.) ไปถึงก่อนเวลาเพื่อแบ่งงานและเริ่มต้นปฏิบัติงานจริง ซึ่งมี ตารางกำหนดไว้ล่วงหน้าแล้วว่าจะต้องทำหน้าที่อะไร ที่จุดใดบ้าง แต่ละจุดจำนวนกี่คน ตนเองและ อสม. อีกคน คือ คุณสายพิณ จากนิต้าได้รับมอบหมายให้ประจำอยู่ที่ห้องพัก อสม. เพื่อเป็นแกนหลักในการประสานงานกับน้อง ๆ ที่เป็น อสม. ด้วยกัน คอยดูแลสับเปลี่ยนคนตามจุดต่าง ๆ หรือแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น รวมทั้งช่วยงานอื่น ๆ ที่จะมีเข้ามาภายหลัง งานที่ต้องทำในภาพรวมจะเริ่มตั้งแต่การไปประจำตามจุดต่าง ๆ เพื่อแนะนำ ชี้ทาง และอำนวยความสะดวกแก่ผู้มาลงทะเบียนให้ไปยังจุดลงทะเบียน จากนั้นวันรุ่งขึ้นซึ่ง

เป็นวันงาน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จะเสด็จฯ เปิดงาน เหล่า อสม. จะแยกย้ายไปประจำห้องประชุม ต่างๆ เพื่อช่วยงานตามที่แต่ละห้องจะขอมาจนจบงานประชุมในวันที่ 12 มิถุนายน นอกจากนี้ ยังช่วยกันแจกแบบสอบถามพร้อมทั้งคอยตามรวบรวมแบบสอบถามคืนให้คณะผู้จัดงานนำไปประเมินผล และช่วยงาน อื่น ๆ ตามแต่จะมีการขอมา

ในส่วนของผู้เขียน นอกจากอยู่ประจำที่เพื่อประสานงานแล้ว ก็ช่วยแจกแบบสอบถามบางส่วน คอยตอบคำถามผู้มาประชุมในเรื่องของสถานที่ ห้องละหมาดหรืออนมาซ และห้องพยาบาลเป็นต้น ตามความเห็นส่วนตัวจากการเป็น อสม. ครึ่งนี้ ได้ประสบการณ์ และได้เรียนรู้หลายสิ่ง คือ

1. การลงทะเบียน ในการจัดงานใหญ่ระดับนานาชาติ การวางแผนที่ดีเป็นเรื่องสำคัญ ในงานนี้มีการจ้างออกแกลในเซอร์ ทำหน้าที่เป็นผู้รับลงทะเบียน พบว่าในวันเปิดงานซึ่งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จะเสด็จมามีพระราชดำรัสเปิดงานนั้น ไม่เปิดให้ลงทะเบียนจนกว่าจะเที่ยง ผู้เข้าประชุมจำนวนหนึ่งอยู่ต่างจังหวัดไม่สะดวกมาลงทะเบียนล่วงหน้าก็มาถึงงานก่อนที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จะเสด็จถึง แต่เข้าห้องประชุมไม่ได้เพราะยังไม่ได้ลงทะเบียน จึงไม่มีป้ายชื่อซึ่งเป็นใบผ่านทาง ต้องอยู่รอจนท่านเสด็จกลับ แต่ก็ยังเข้าห้องประชุมไม่ได้ ต้องรอจนเที่ยงเพื่อลงทะเบียนก่อน ผู้เข้าประชุมบางรายเสียความรู้สึก ไม่อยากอยู่ร่วมงานต่อ ต้องช่วยกันพูดให้ใจเย็นลง ในเรื่องนี้ หากมีการเลื่อนเวลาให้เปิดลงทะเบียนได้หลังจากที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จกลับ ไม่ต้องรอจนเที่ยง ก็น่าจะดีกว่า

2. การสื่อสารและการประสานงานที่ดีของทีมทำงานชุดต่างๆ เป็นเรื่องสำคัญที่จะทำให้งานราบรื่น ไม่สะดุด และไม่เกิดปัญหาว่าคนละทีมสั่งงานคนละอย่าง

3. ห้องปฐมพยาบาล พบว่าที่ไบเทค มีห้องพยาบาลแต่ไม่มีพยาบาลประจำ ที่ทราบเพราะผู้เข้าประชุมต่างชาตินายหนึ่งเป็นลมพิษจากสาเหตุใดไม่ทราบ มีไข้ ผื่นขึ้นและคันเกือบทั้งตัว อสม. ให้ยาแก้แพ้ที่ตนเองมีอยู่ไปรับประทานแล้ว ก็ดีขึ้นแค่ 1-2 ชั่วโมง จึงพาไปห้องพยาบาล พบแต่ห้องเปล่า สอบถามจากเจ้าหน้าที่ของไบเทค จึงทราบว่า ผู้จัดงานต้องจ้างหมอ/พยาบาลมาเอง แต่ทางเจ้าหน้าที่ของไบเทคให้ความช่วยเหลือ โดยโทรฯ คุยกับพยาบาลที่มีหน้าที่ดูแลเฉพาะเจ้าหน้าที่ของไบเทค ซึ่งอยู่อีกอาคารหนึ่งและสั่งยามาให้ใช้ชั่วคราว เป็นข้อพิจารณาว่า งานระดับนานาชาติแบบนี้ เราควรต้องเตรียมพยาบาลไว้บ้างหรือไม่

4. ห้องละหมาดหรืออนมาซสำหรับผู้นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งมีอยู่หลายคน สอบถามแล้วทางไบเทคเตรียมห้องไว้ให้แยกหญิงชาย แต่อยู่ค่อนข้างไกลและมีขนาดเล็ก และจุดที่ต้องชำระล้างมือและเท้าก่อนทำพิธี เป็นที่เดียวใช้ร่วมกันหญิงชาย ไม่แน่ใจว่าทางศาสนา ต้องแยกสถานที่สำหรับหญิงชายหรือไม่ ผู้เข้าร่วมประชุมทราบหรือไม่ว่าจัดไว้ให้ เพราะได้พบผู้เข้าร่วมประชุมหญิงรายหนึ่ง ยกเท้าขึ้นมาล้างบนอ่างล้างมือในห้องน้ำ กรณีนี้ อาจต้องทำป้ายประชาสัมพันธ์ให้ชัดเจนหรือไม่

5. ห้องประชุมย่อย ในส่วนของห้องประชุมย่อย พบว่าห้องมีขนาดเล็ก แต่ผู้สนใจมีจำนวนมาก หลายห้อง จึงมีเก้าอี้ไม่เพียงพอ บางห้องคนมากจนไม่มีที่ยืน บางคนจึงไม่ได้เข้าห้องประชุมย่อย ประกอบกับแต่ละห้องเล็กไม่พร้อมกัน ทำให้ผู้ที่เลือกเข้าห้องที่เล็กช้า ไปเข้าฟังต่ออีกห้องไม่ทัน เพราะเริ่มไปแล้ว ในวันสุดท้ายห้องประชุมใหญ่เลิกก่อน เพื่อเตรียมสถานที่สำหรับงานเลี้ยงอำลา ผู้เข้าประชุมจากห้องใหญ่

ไม่มีที่ไป เพราะห้องเล็กต่าง ๆ เต็มหมด บางคนก็กลับเลย บางคนก็ยืนรอ หรือเดินไปที่ต่าง ๆ หากสามารถจัดเตรียมห้องประชุมอื่นเพิ่มให้คนกลุ่มที่เหลือนี้เข้าไปฟังได้ก็น่าจะดี หรือหากสถานที่ไม่อำนวย อาจเตรียมสินค้าหัตถกรรมไทย ของที่ระลึกหรือสินค้าโอท็อปมาให้ชมและจับจ่ายระหว่างรอนานเลี้ยงก็อาจช่วยให้หายเบื่อ และเป็นการประชาสัมพันธ์สินค้าไทยไปด้วยในตัว

6. สถานที่จัดบริการอาหารว่าง หากมีพื้นที่มากขึ้นอีกหน่อยก็น่าจะดี

ประโยชน์ที่ได้จากงานนี้ คือ ได้พบ รู้จัก และทำงานร่วมกับเพื่อนใหม่ ๆ ในวงวิชาชีพเดียวกัน เป็นมิตรภาพที่อบอุ่นน่าประทับใจมากค่ะ

ผู้เขียนต้องขอขอบคุณ นางสาวกัลยา ยังสุขยิ่ง ที่กรุณาส่งข้อเขียน และขอภัยอาสาสมัครท่านอื่น ๆ ที่ไม่ได้ติดต่อกับข้อเขียนอย่างทั่วถึงด้วยมีเวลาจำกัด ขอขอบคุณเหล่าอาสาสมัครทุกคนอย่างสูงที่สละเวลาแรงกายแรงใจร่วมงานครั้งนี้ไว้ ณ ที่นี้ด้วย

บทสรุป : บทบาทอาสาสมัครบุคลากรวิชาชีพ

ด้วยกรอบประสบการณ์ของผู้เขียน ที่เริ่มจากการเป็นนักเรียนช่วยงานของครูบรรณารักษ์ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา ต่อด้วยชั้นมัธยมศึกษา จนกระทั่งได้ศึกษาในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ โชคดีที่มีอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทองหยด ประทุมวงศ์ ผู้สร้างโอกาสให้ศิษย์ได้เป็นอาสาสมัครในการประชุมสามัญประจำปีและประชุมวิชาการของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ เมื่อศึกษาต่อระดับปริญญาโทได้พบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มล.จ้อย นันทิวชิรินทร์ ผู้ชักชวนไปช่วยงานสมาคมห้องสมุดฯ อย่างต่อเนื่อง นับเป็นการเรียนรู้วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ทั้งในและนอกห้องเรียน และบทบาทของสมาคมวิชาชีพอีกด้วย

ประสบการณ์นำมาสู่แนวคิดและความเชื่อที่ว่าจิตอาสา-อาสาสมัครเป็นงานที่เริ่มที่ใจ ความชอบ ความสนใจ และความสมัครใจ การที่นักศึกษามีโอกาสเข้าร่วมงานกับสมาคมวิชาชีพ เช่น การเป็นอาสาสมัครในการประชุมสภาบรรณารักษ์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ครั้งที่ 16 ครั้งนี้ ทำให้เห็นและตระหนักถึงภาพรวมของวงการวิชาชีพเพิ่มขึ้นจากการฝึกงานในห้องสมุดหรือสถาบันบริการสารสนเทศ อีกทั้งได้ทำงานร่วมกับอาสาสมัครที่เป็นบุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงแก่อาสาสมัครที่เป็นนักศึกษา การเข้าร่วมงานเป็นอาสาสมัครครั้งนี้ บุคลากรวิชาชีพได้ความรู้ทั้งด้านวิชาการ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในระดับนานาชาติ/ภูมิภาค เชื่อว่าการได้ความรู้ ประสบการณ์ และความประทับใจไม่มากนัก จะเป็นแรงบันดาลใจสำหรับนักศึกษาอาสาสมัครก้าวสู่เป็นบุคลากรวิชาชีพ เป็นกำลังใจ-เติมพลังแก่อาสาสมัครที่เป็นบุคลากรวิชาชีพ อีกทั้งยังทำให้อาสาสมัครรู้จักกัน มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน อีกด้วย

จากการศึกษาการดำเนินการของสมาคมห้องสมุดอเมริกัน (American Libraries Association: ALA) มีส่วนหนึ่งเรียกว่า “Student to Staff” กล่าวถึงบทบาทของสมาคมห้องสมุดอเมริกันกับการส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างเสริมประสบการณ์แก่นักศึกษาสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ให้โอกาสนักศึกษาเข้าเป็นอาสาสมัครในการประชุมสามัญประจำปี-การประชุมวิชาการ และช่วยงานด้านต่าง ๆ ของสมาคมห้องสมุดอเมริกัน นอกจากนี้ สมาคมห้องสมุดอเมริกันยังเปิดรับสมัครสมาชิกประเภทนักศึกษาด้วย หวังว่าในอนาคตสมาคมห้องสมุดฯ จะมีโอกาสดำเนินการเช่นนี้บ้าง ผู้เขียนเชื่อว่าเมื่อนักศึกษาสำเร็จการศึกษาเข้าสู่วงการวิชาชีพ จะรู้จักและสนใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกสมาคมห้องสมุดฯ เป็นประโยชน์ต่อการร่วมสร้างเครือข่ายวิชาชีพ ร่วมกันพัฒนาวิชาชีพและวงการห้องสมุด นำไปสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนต่อไป

ภาคผนวก

รายชื่ออาสาสมัครในการประชุมสภาบรรณารักษ์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ครั้งที่ 16

อาสาสมัครบุคลากรวิชาชีพ

1.นางสาวกัลยา ยังสุขยิ่ง	2. นางสาวพินิจ จินโน
3.นางสาวภัทรมน อยู่เงิน	4.นางสาวจุฑารัตน์ นกแก้ว
5.นายพิพัฒน์พงษ์ ศรีนวล	6.นางจิราพรรณ อินทศิริพงษ์

อาสาสมัครนักศึกษาสาขาวิชาการท่องเที่ยว โรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ มรภ.สวนดุสิต

1.นางสาวจงกลณี ม่วงสาลี	2.นางสาวมุกโกเมน พร้อมสัมพันธ์
3.นางสาวณัฐธนา หรั่งชะเอม	4.นางสาวปาริฉัตร พิไชยณรงค์
5.นางสาวอรจิรา ปิ่นสุวรรณ	6.นางสาวปวันรัตน์ อานันทสฤษฎ์
7.นางสาวเพชรลดา พวงทอง	8.นางสาวสุนันท์ จันทร์ผิว
9.นางสาวอภิญา พลดงนอก	10.นายศุภฤกษ์ แสงมณี
11.นายวิฑูต ลมูลศรี	

อาสาสมัคร นักศึกษาภาควิชาบรรณรักษศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

1.นางสาวกนิษฐา ดอนสกุล	2.นายกิตติพัฒน์ ตั้งเดชาวุฒิ
3.นายชยานันต์ คำพรชัยสิริ	4.นางสาวชุตติประภา สุพิเพ็ชร
5.นางสาวณัฐชา ชัมสวัสดิ์	6.นางสาวพัทธธีรา แก้วมณี
7.นายพิทวัส ดาราทิพย์	8.นางสาวพิมพ์พาขวัญ ธนนพฤทธิ์
9.นายมนทล จิตรอารีรักษ์	10.นางสาววิศรา ภูระยา
11.นางสาวอนันตญา อินทราวุธ	

บรรณานุกรม

อาสาสมัคร จากวิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2557) สืบค้น 14 ต.ค. 2558 จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/อาสาสมัคร>.

Program the 16th Congress of Southeast Asian Librarians: CONSAL XVI. (2015) Bangkok.

Student-to-staff program. American Libraries Association (2015) Retrieved November 5, 2015.

<http://www.ala.org/groups/affiliates/chapters/student/resources/studenttostaffprogram>

Volunteering. How Do I Volunteer at an ALA Conference? (2014) Retrieved October 14, 2015.

<http://ala14.ala.org/volunteering>.

การประชุม Pre-CONSAL เรื่อง “ASEAN Integration: Cross Border Mobility of Librarians”

*รองศาสตราจารย์ ดร. ทศนา หากุลพล
ดร. นฤมล รื่นไวย*

การจัดประชุม Pre-CONSAL เรื่อง “ASEAN Integration: Cross Border Mobility of Librarians” มีเนื้อหาเกี่ยวกับการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ในประเทศสมาชิก ทักษะและสมรรถนะที่จำเป็นในการประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และการเคลื่อนย้ายของบรรณารักษ์ในการประกอบอาชีพ และข้อจำกัดในการประกอบวิชาชีพของชาวต่างชาติในแต่ละประเทศ โดยแบ่งกลุ่มย่อยเพื่อระดมความคิดเพื่อให้ได้ข้อสรุปเพื่อตอบวัตถุประสงค์

Pre-CONSAL “ASEAN Integration: Cross Border Mobility of Librarians”

*Associate Professor Dr. Tassana Hanpol
Dr. Narumol Ruenwai*

Pre-CONSAL Convening on “ASEAN Integration: Cross Border Mobility of Librarians” concerned the contents of Library and Information Science Education in member countries, skills and competencies required of Library Professional, Cross Border Mobility of Library Professional and restrictions for foreign professionals in each country. Group discussion and brain storming were used to come up with the conclusions that reflected the objectives.

การประชุม Pre-CONSAL เรื่อง “ASEAN Integration: Cross Border Mobility of Librarians”

รองศาสตราจารย์ ดร. ทัดนา หาญพล*

ดร. นฤมล รื่นไวย**

ความนำ

การประชุม Pre-Consal เรื่อง “ASEAN Integration: Cross Border Mobility of Librarians” จัดเมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2558 ณ โรงแรม Viva Garden Serviced Residence กรุงเทพมหานคร มีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน 18 คน จากประเทศฟิลิปปินส์ ไทย อินโดนีเซีย บรูไนดารุสซาลาม มาเลเซีย สิงคโปร์ เมียนมาร์ เวียดนาม และประเทศลาว โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาและทำความเข้าใจภูมิหลังของประเทศในอาเซียนและผลกระทบในการปฏิบัติงานด้านบรรณารักษศาสตร์ในแต่ละภูมิภาคในอาเซียน

2. อภิปรายและระดมความคิดในเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง เช่น ความต้องการในการประกอบอาชีพบรรณารักษศาสตร์ในประเทศสมาชิกที่ได้รับการคัดเลือก ทักษะและสมรรถนะที่ต้องการในวิชาชีพข้อจำกัดในการประกอบอาชีพของชาวต่างชาติในแต่ละประเทศ

3. เพื่อกำหนดบทบาทของสมาคมห้องสมุดที่เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ในเรื่องอาชีพและการจำแนกพื้นที่ที่จะทำความร่วมมือ

4. เพื่อเพิ่มความเข้มแข็งให้กับสมาคมห้องสมุดในหมู่ประเทศอาเซียน โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดีซึ่งกันและกันและทำงานไปด้วยกัน

---

* อ.บ., อ.ม. (บรรณารักษศาสตร์) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย M.A. (Library Science), Ph.D. (Educational Media) University of Missouri, Columbia, USA รองศาสตราจารย์ระดับ 9 (ข้าราชการบำนาญ) แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช อีเมล: tassanastou@gmail.com

** ศศ.บ. (English) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศศ.ม. (Applied Linguistics)

มหาวิทยาลัยมิดเดิล Ph.D. (Information Science) Loughborough University, United Kingdom ผู้อำนวยการศูนย์ความรู้สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย อีเมล: narumolrw@gmail.com

ผลที่ได้รับจากการประชุม มีดังนี้

1. การตระหนักถึงความท้าทายในวิชาชีพนำโดยกลุ่มประชาคมอาเซียน
2. การเพิ่มพูนการเจรจา ความเข้าใจและการเห็นพ้องต้องกันในหมู่กรรมการบริหารคอนซาลและสมาคมห้องสมุดถึงวิธีการดำเนินงานในการเคลื่อนย้ายไปประกอบอาชีพบรรณารักษ์ข้ามประเทศ
3. ข้อเสนอแนะการทำความร่วมมือโดยการยอมรับข้อตกลงระหว่างกัน
4. การรวบรวมข้อมูลห้องสมุดและสมาคมห้องสมุดที่เกี่ยวกับทักษะและคุณสมบัติที่ต้องการในวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ และเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบในการปฏิบัติ และเพื่อการทำงานในภูมิภาคซึ่งเผยแพร่และใช้อ้างอิงได้

การประชุมประกอบด้วย การบรรยายของผู้แทนสมาชิกรคอนซาลแต่ละประเทศ เพื่อให้ภูมิหลังเกี่ยวกับการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ทักษะที่จำเป็นในการประกอบวิชาชีพ การเคลื่อนย้ายภาคแรงงานสำหรับอาชีพบรรณารักษ์ และข้อจำกัดในการประกอบวิชาชีพของชาวต่างชาติในแต่ละประเทศ แบ่งกลุ่มย่อยออกเป็น 4 กลุ่ม ประกอบด้วยผู้แทนของประเทศสมาชิกรคอนซาลที่เข้าสัมมนา ระดมความคิดในประเด็นเกี่ยวกับการประกอบอาชีพบรรณารักษ์ ทักษะที่จำเป็นในการประกอบอาชีพบรรณารักษ์ การเคลื่อนย้ายเพื่อประกอบอาชีพบรรณารักษ์ และข้อจำกัดในการประกอบวิชาชีพของชาวต่างชาติในแต่ละประเทศ

การบรรยายของผู้แทนประเทศสมาชิกคอนซาล มีดังนี้

1. การบรรยายเรื่อง **Cross Mobility of Librarians** โดย Yolanda C. Granda ประเทศฟิลิปปินส์ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 การรวมตัวกันเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน: **ASEAN Economic Community (AEC)**

จะต้องมีการยอมรับคุณสมบัติทางวิชาชีพ เพื่อให้ง่ายต่อการเคลื่อนย้ายภายในภูมิภาค ทั้งนี้จะต้องมีการกำหนดขอบเขตความเป็นอิสระการพัฒนาและจัดทำข้อตกลงด้านการบริการให้สำเร็จภายในปี 2558 พัฒนาทรัพยากรบุคคลให้เข้มแข็งโดยเฉพาะทางด้านการบริการ

1.2 ข้อกำหนดพื้นฐานของการเคลื่อนย้ายแรงงานบรรณารักษ์ข้ามชาติ (**Basis For Cross Border Mobility of Librarians**) จะต้องยอมรับร่วมกันในเรื่องต่อไปนี้

1.2.1 ASEAN Framework Agreement on Services (AFAS) Article V: Mutual Recognition สมาชิกอาเซียนจะต้องประกาศว่าจะยอมรับการศึกษาหรือประสบการณ์ของบรรณารักษ์ที่แต่ละประเทศมีอยู่ ที่ตรงกับความต้องการ หรือบรรณารักษ์อาจมีใบอนุญาตให้จ้างงานได้ หรือประกาศนียบัตรที่ได้รับจากประเทศสมาชิกในอาเซียน ซึ่งจะต้องตรงกับวัตถุประสงค์ของใบอนุญาตให้ทำงาน หรือประกาศนียบัตรในการทำหน้าที่ให้บริการ

1.2.2 ASEAN Movement of Natural Persons (MNP) จะต้องจัดทำแนวปฏิบัติสำหรับ MNP (Professionals) ของบุคลากรด้านบรรณารักษ์ในพิมพ์เขียวของ AEC โดยเฉพาะในด้านการยอมรับคุณสมบัติทางวิชาชีพ การพัฒนาบุคลากรและทำให้ MRA สมบูรณ์ มีการจัดการทรัพยากรบุคคลที่เข้มแข็งในด้านบริการ พัฒนาสมรรถนะหลักและคุณสมบัติวิชาชีพโดยเน้นบริการเป็นอันดับแรก

1.2.3 ASEAN Mutual Recognition Agreement (MRA) จะต้องจัดทำข้อตกลงเกี่ยวกับการจัดการด้านความร่วมมือในอาเซียน มีวัตถุประสงค์เพื่อทำให้การเคลื่อนย้ายแรงงานด้านบรรณารักษ์ง่ายขึ้น เป็นการแลกเปลี่ยนสารสนเทศ และกระตุ้นความร่วมมือ หาโอกาสในการฝึกอบรม สนับสนุนให้ใช้แนวปฏิบัติที่ดีในเรื่องมาตรฐานและคุณสมบัติของบุคลากรในวิชาชีพ จะต้องมีการยอมรับ ด้านการศึกษา การสอบ ประสพการณ์ การพัฒนาวิชาชีพและคุณธรรม

1.3 กรอบในการจัดการเพื่อทำให้เกิดการยอมรับร่วมกัน (ASEAN Mutual Recognition Arrangement: MRA) ข้อเสนอการยอมรับการมีสิทธิในการสมัครเข้าทำงานของบรรณารักษ์ต่างชาติ

บรรณารักษ์ต่างชาติอาจสมัครลงทะเบียนในประเทศเจ้าบ้านเพื่อสามารถเข้ารับการฝึกปฏิบัติทางบรรณารักษศาสตร์ในประเทศเจ้าบ้าน โดยปฏิบัติตามกฎระเบียบของเจ้าบ้านและสภาพต่างๆ ดังนี้

- 1.3.1 จะต้องมีความสัมพันธ์ของบรรณารักษ์ ที่เป็นที่ยอมรับของหน่วยงานที่ควบคุมดูแล และประเทศเจ้าบ้าน
- 1.3.2 การดำเนินงานด้านการลงทะเบียนทางวิชาชีพและประกาศนียบัตรเพื่อทำงานในวิชาชีพ จะต้องออกให้โดยหน่วยงานที่มีอำนาจของประเทศเจ้าบ้าน
- 1.3.3 เป็นบรรณารักษ์อยู่ในปัจจุบันหรือผู้ชำนาญการไม่น้อยกว่า 5 ปี ในประเทศของตน
- 1.3.4 มีการปฏิบัติด้านการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง (Continuous Professional Development: CPD) ในระดับเป็นที่พึงพอใจ และสอดคล้องกับนโยบาย CPD ของหน่วยงานที่ดูแล
- 1.3.5 ได้รับการรับรองจากหน่วยงานที่กำกับดูแลในประเทศตนว่าไม่เคยทำผิดกฎหมายด้านอาชีพหรือมาตรฐานด้านคุณธรรมในระดับประเทศและนานาชาติที่สัมพันธ์กับการฝึกปฏิบัติทางบรรณารักษศาสตร์
- 1.3.6 ได้สำแดงว่าไม่เคยต้องโทษทางกฎหมายในประเทศตนและประเทศอื่น ๆ
- 1.3.7 การยอมรับทำตามการประเมินใดๆหรือตามความต้องการของหน่วยงานที่กำกับดูแล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในประเทศที่จะว่าจ้างงาน

ทั้งนี้ บรรณารักษ์ต่างชาติ จะต้องปฏิบัติตามข้อตกลงของประเทศเจ้าบ้าน ดังต่อไปนี้

1. ขึ้นตรงต่อกฎหมายของประเทศนั้น
2. ยึดมั่นกับแนวปฏิบัติและมาตรฐานทางวิชาชีพและด้านคุณธรรม
3. ยึดมั่นในกฎหมายที่มีอยู่ทั่วไปของประเทศเจ้าบ้าน
4. ยินดีสมัครเป็นสมาชิกตามข้อกำหนดสำหรับการประกันทางวิชาชีพในประเทศเจ้าบ้าน
5. เคารพวัฒนธรรมและการปฏิบัติด้านศาสนาของประเทศเจ้าบ้าน

1.4 เงื่อนไขในการเคลื่อนย้ายแรงงาน (Mode of Mobility) มี 10 ประเทศสมาชิกในอาเซียน เห็นพ้องต้องกัน ให้มีการออกใบอนุญาตชั่วคราว หรือมีการลงทะเบียนชั่วคราว ใน 5 หัวข้อดังนี้

1. การฝึกปฏิบัติในวงจำกัด
2. การเยี่ยมชมของผู้เชี่ยวชาญ
3. การศึกษาและฝึกอบรม
4. มิติเกี่ยวกับความช่วยเหลือทางมนุษยธรรม
5. งานวิจัย

MRA ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร

มีหลักสูตรบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ที่หลากหลายที่เปิดสอนอยู่ในประเทศอาเซียน บางประเทศในอาเซียนไม่ได้เปิดสอนหลักสูตรบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ (เขมร ลาว เมียนมาร์) บางประเทศไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์

1.5 ASEAN Qualifications Reference Frameworks (AQRf) กำหนดกรอบคุณสมบัติที่ใช้อ้างอิง ประกอบด้วย โครงสร้าง องค์ประกอบ และการอ้างอิง

โครงสร้าง ประกอบด้วย ขอบเขต ระบุการศึกษา การฝึกอบรม

วัตถุประสงค์ สนับสนุนการยอมรับคุณสมบัติ การศึกษาและการเคลื่อนย้ายนักศึกษา ทักษะ ผู้ปฏิบัติงานและวิชาชีพ

หลักการ ไม่ต้องการการเปลี่ยนแปลงระบบที่ใช้ในแต่ละประเทศ เคารพโครงสร้างและกระบวนการเฉพาะด้าน

การประกันคุณภาพ สนับสนุนการประกันคุณภาพทางการศึกษาและการฝึกอบรม

องค์ประกอบ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา เน้นผลการเรียนรู้มากกว่าระยะเวลาที่ใช้ในการเรียน

ระดับตัวชี้วัด มี 8 ระดับ มี 2 ประเด็นคือ ความรู้และทักษะ การนำไปใช้และความรับผิดชอบ การเชื่อมโยงกับกรอบสมบัตินี้ระดับชาติ

Reference Frameworks (AQRf) ได้แก่ การอ้างอิง เน้นให้เห็นว่าองค์กรต่างๆ ได้คุณภาพมาตรฐานและประยุกต์ใช้แนวแนวคิดที่เข้ากันได้ดีกับหลักการเทียบเคียงสมรรถนะ

ขั้นตอนการอ้างอิง อธิบายโครงสร้างการเชื่อมโยงกรอบสมบัตินี้ในระดับชาติกับกับ AQRf และมั่นใจว่ากระบวนการเชื่อมโยงจริงจังและโปร่งใสจัดทำโครงสร้างรายงานทั่วไปสำหรับการรายงานทั่วไป สำหรับการรายงานอ้างอิง

เกณฑ์การอ้างอิง มีความต่อเนื่องอย่างสูงสุด และทำให้กระบวนการอ้างอิงโปร่งใสในหมู่ประเทศสมาชิกในอาเซียนประกอบด้วย

1. โครงสร้างระบบการศึกษาและการฝึกอบรม
2. กฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการอ้างอิงได้ถูกกำหนดและพิมพ์เผยแพร่โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบ
3. ขั้นตอนสำหรับผนวกคุณลักษณะในกรอบคุณลักษณะแห่งชาติหรืออธิบายนสถานที่ที่ระบบคุณภาพแห่งชาติมีความโปร่งใส
4. มีความชัดเจนและสาธิตการเชื่อมโยงระหว่างระดับคุณลักษณะในกรอบคุณลักษณะหรือระบบและระดับตัวชี้วัดของ AQR
5. มีพื้นฐานความเห็นชอบมาตรฐานแห่งชาติ
6. ระบบประกันคุณภาพสำหรับการศึกษาและการฝึกอบรมอ้างอิงกรอบคุณลักษณะทั้งหมด รับผิดชอบการประกันคุณภาพ เพื่ออ้างอิงผลสัมฤทธิ์ในการอ้างอิง เป็นต้น

2. ASEAN Integration: Cross Mobility-Indonesia โดย Dr. Zulfikar Zen ประเทศอินโดนีเซีย

ตำแหน่งบรรณารักษ์จำแนกเป็นบรรณารักษ์งานเทคนิค บรรณารักษ์ทำหน้าที่หลัก และบรรณารักษ์โครงสร้าง ในอินโดนีเซียจะเรียกว่า Functional Librarians ทั้งนี้ จำแนกโดยการศึกษา การฝึกอบรม และประสบการณ์แต่ละประเภท เกษียณอายุไม่เท่ากัน บางระดับเงินเดือนเกษียณ 58 ปี 60 ปี และ 65 ปี ตามลำดับ

สมาคมและองค์กรทางบรรณารักษศาสตร์ของอินโดนีเซีย ที่มีบทบาทสำคัญ เช่น Indonesia Library Association (ILA), Managerial Board of Indonesian Mosque Library, Library Club of Indonesia, Forum of Indonesian Academic Library, Forum of Indonesian Special Library, Forum of Indonesian Public Library, Forum of Indonesia School Library, Association of Indonesian Library and Information Science Scholar, Association of Indonesia Information Workers เป็นต้น

Indonesian Library Association (ILA) and other organizations

บรรณารักษ์ชาวอินโดนีเซียหวังพึ่งสมาคมเป็นบ้านสำหรับเขาและเขาหวังว่าจะเป็นร่วมน้ำและยึดติดในหมู่บรรณารักษ์ในประเทศอินโดนีเซีย

สมาคมโดยความสนับสนุนจากหอสมุดแห่งชาติได้ก่อตั้งหน่วยงานที่ออกประกาศนียบัตรทางวิชาชีพให้แก่บรรณารักษ์ที่เรียกว่า Professional Certification Agency for Librarian (PCN) เป็นสถาบันที่เป็นอิสระในการให้ประกาศนียบัตรแก่บรรณารักษ์

ประโยชน์ของ Librarian Competency Certification ช่วยแสดงให้เห็นว่าบรรณารักษ์มีสมรรถนะในการทำงาน บรรณารักษ์มีความมั่นใจ มีการวางแผนงาน วัดระดับความสำเร็จทางสมรรถนะได้ เป็นที่ยอมรับ ประสพผลสำเร็จตามความต้องการและการสนับสนุน

ห้องสมุด เป็นหลักประกันแก่ผู้ใช้บริการว่าบุคลากรที่ได้ประกาศนียบัตร จะมีสมรรถนะในสาขาวิชานี้ การรับคนเข้าทำงานจะพิจารณาจากประกาศนียบัตรวิชาชีพที่ได้รับ

สถาบันการศึกษา ประกันความเหมาะสม เชื่อมโยงระหว่างสมรรถนะของบัณฑิตที่จบกับความต้องการของนายจ้าง พัฒนาด้านโปรแกรมการศึกษา และหลักสูตรการฝึกอบรม

รัฐบาลยึดประกาศนียบัตรเป็นหลัก ประกันความสำเร็จในโปรแกรมด้านการพัฒนาทรัพยากรบุคคลในห้องสมุด

มาตรฐานสมรรถนะการทำงาน แห่งชาติอินโดนีเซีย (Indonesian National Work Competence Standards (INWES/SKKNI)

วัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงวิชาชีพสำหรับบรรณารักษ์เพื่อทำหน้าที่ในบทบาทตัวกลางและผู้อำนวยการความสะอาดด้านสารสนเทศเป็นบรรณารักษ์ปฏิบัติงานเทียบเคียงสมรรถนะ-จัดกลุ่มบรรณารักษ์เชี่ยวชาญที่เข้ากับมาตรฐานที่ได้รับการรับรองจากองค์การที่ออกใบประกาศนียบัตร และบรรณารักษ์ที่มีมาตรฐานและมีคุณธรรมในวิชาชีพ

สมรรถนะ ประกอบด้วยสมรรถนะโดยทั่วไป เป็นสมรรถนะพื้นฐานที่บรรณารักษ์ควรมีและจำเป็นต้องมีในการทำงานห้องสมุด ประกอบด้วยความสามารถพื้นฐานในการใช้คอมพิวเตอร์ ปรับปรุงแผนงานห้องสมุด สร้างสรรค์รายงานห้องสมุด

สมรรถนะหลัก (core competencies) เป็นทักษะพื้นฐานที่บรรณารักษ์ทุกคนจำเป็นต้องมีในการทำงานห้องสมุด ประกอบด้วย การคัดเลือกอุปกรณ์ห้องสมุด ทำการดูแลรักษาอุปกรณ์ห้องสมุด ทำรายการทรัพยากรห้องสมุด ทำรายการหัวเรื่อง ดูแลทรัพยากรห้องสมุด ให้บริการอ้างอิง สืบค้นข้อมูลแบบง่าย ส่งเสริมการใช้ห้องสมุด ทำการรู้สารสนเทศ ใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตในงานบริการ

สมรรถนะเฉพาะด้าน เป็นสมรรถนะที่สูงขึ้น ประกอบด้วย เป็นผู้นำด้านการศึกษาผู้ใช้และห้องสมุด เขียนเอกสารเฉพาะด้าน เขียนวรรณกรรมจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ดูแลรักษาทรัพยากรสารสนเทศ สืบค้นข้อมูลที่ซับซ้อน ออกแบบอาคารและเฟอร์นิเจอร์

ข้อจำกัดสำหรับแรงงานวิชาชีพชาวต่างชาติ

สืบเนื่องจากกฎระเบียบของประเทศ ผู้ใดก็ตามที่จะทำงานในประเทศอินโดนีเซียต้องมีใบอนุญาตให้ทำงานได้จากกระทรวงทรัพยากรและการย้ายถิ่นฐานเพื่อให้วิชาชีพที่อนุญาตให้ทำงานได้ส่วนใหญ่ต่างชาติจะทำงานกับเอกชนหรือสถาบันนานาชาติในประเทศอินโดนีเซียมีบรรณารักษ์ทำงานในห้องสมุดจำนวนจำกัด ในบางห้องสมุดเมืองใหญ่ ๆ ส่วนใหญ่ทำงานในห้องสมุดเฉพาะห้องสมุดสถาบันการศึกษาและห้องสมุดโรงเรียนนานาชาติ

3. ASEAN Integration: Cross Border Mobility of Librarians Malaysia Malaysian Library Group (MLG)

โดย Chin Loy Jyoon ประเทศมาเลเซีย

ประเทศมาเลเซียมีสมาคมห้องสมุดดังนี้

- Library Association of Malay & Singapore- 1958
- Library Association of the Federation Malay State-1960
- Library Association of Malay (Branch in Singapore)-1963
- Library Association of Malaysia (PPM) -1998

กิจกรรมของ PPM จัดสัมมนา ฝึกปฏิบัติ พิมพ์วารสาร จัดหมายข่าว เอกสารการประชุม หาทุนให้รางวัลบรรณารักษ์/ห้องสมุด เป็นตัวแทนวิชาชีพเข้าร่วมกับโครงการระดับชาติ/ระดับนโยบาย กิจกรรมเครือข่ายในหมู่สมาชิกห้องสมุดสถาบันต่างๆ

ตำแหน่งงานทางห้องสมุดที่ยังคงมีอยู่

หน่วยงานภาครัฐ	สถาบันอุดมศึกษา	ภาคเอกชน
บรรณารักษ์	หัวหน้าบรรณารักษ์/หัวหน้าข้อมูลข่าวสาร	บรรณารักษ์
ผู้อำนวยการทั่วไป รองผู้อำนวยการทั่วไป	รองหัวหน้าบรรณารักษ์อาวุโส รองหัวหน้าบรรณารักษ์	เสมียน ผู้ช่วยห้องสมุด
ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการอาวุโส ผู้ช่วยผู้อำนวยการอาวุโส ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ผู้ช่วยบรรณารักษ์อาวุโส ผู้ช่วยบรรณารักษ์ ผู้ช่วยห้องสมุด	บรรณารักษ์อาวุโส บรรณารักษ์	รองผู้อำนวยการ

ทักษะและสมรรถนะของวิชาชีพห้องสมุด (Library Professional)

ภาครัฐ	สถาบันอุดมศึกษา	ภาคเอกชน
ทั่วไป	ทั่วไป	ทั่วไป/หน้าที่
ขับเคลื่อนองค์กร กลยุทธ์ผู้นำ บริหารระบบ	มีความรู้ มีธรรมาภิบาล/ลงมือปฏิบัติอย่าง มีคุณธรรม	องค์กรห้องสมุด บริหารจัดการด้านการยืมคืน
การวางแผนกลยุทธ์ บริหาร จัดการมนุษย์ จัดการด้าน การบริหารและด้านการเงิน	การอนุรักษ์หนังสืออย่างง่าย ระบบคุณภาพ บริหารทรัพยากร	บริหารทรัพยากรบุคคล การจัดการความเสี่ยง
ขับเคลื่อนบุคลากร ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม	ทักษะมีวิสัยทัศน์ ทักษะการสื่อสาร	แนะนำหนังสือใหม่ในระบบ คอมพิวเตอร์
ก้าวไปข้างหน้า อุทิศตน มีความเป็นมิตร มีคุณธรรม ความซื่อสัตย์	ระหว่างบุคคลและมวลชน เป็นพี่เลี้ยงและฝึกงาน คล่องแคล่ว มีทักษะด้านการวิเคราะห์และวิจัย	ใช้ภาษาอังกฤษได้ มีทักษะในการสื่อสารระหว่าง บุคคลและมวลชน

ทักษะและสมรรถนะที่ต้องการในวิชาชีพห้องสมุด

ภาครัฐ	สถาบันอุดมศึกษา
หน้าที่	หน้าที่
ความรู้ การจัดการห้องสมุด แนวโน้มและ ประเด็นที่เกี่ยวกับห้องสมุดในปัจจุบัน	ความรู้ การบริหารจัดการห้องสมุด การรับรองคุณภาพ โปรแกรมทางการศึกษา
ทักษะ	ทักษะ
ห้องสมุดดิจิทัล การพัฒนาเนื้อหา การพัฒนา ทรัพยากร การจัดการมัลติทรัพยากร เอกสาร และจดหมายเหตุ การอนุรักษ์ทรัพยากร	ห้องสมุดดิจิทัล การพัฒนาทรัพยากร การจัดการ มัลติทรัพยากร เอกสารและจดหมายเหตุ สถาบันที่ จัดเก็บ ที่ปรึกษา
สถาบันที่จัดเก็บ ที่ปรึกษาการวิจัย การรู้สารสนเทศ eHub Learning การจัดการ ความรู้	งานวิจัย การรู้สารสนเทศ e-Hub Learning การจัดลำดับมหาวิทยาลัย
การให้คำรับรองข้อมูล ข้อมูลวิชาการ	สิ่งพิมพ์ ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม

4. ASEAN Integration: Cross Border Mobility of Librarians

โดย ผศ. ดร. พิมพ์รำไพ เปรมสมิทธิ ประเทศไทย

การทำงานของชาวต่างชาติในประเทศไทย ต้องมีวีซ่า หนังสืออนุญาตให้ทำงานได้จาก กระทรวงแรงงาน อาชีพที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย การจ้างแรงงานต่างชาติ อาชีพที่ไม่เปิดโอกาสสำหรับชาวต่างชาติตามกฎหมายการจ้างแรงงานต่างชาติ เช่น อาชีพวิศวกรเกี่ยวกับการออกแบบ สถาปัตยกรรม เกี่ยวข้องกับการออกแบบ เสิมียน และงานเลขานุการ

- ไม่มีอาชีพทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์
- อาชีพบรรณารักษ์ไม่ใช่อาชีพที่ควบคุม
- ในประเทศไทยอาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ไม่ต้องใช้ใบอนุญาตประกอบ

อาชีพ

ตัวอย่างการจ้างชาวต่างชาติในจุฬาร (กรณีศึกษา) ต้องมีเอกสารดังนี้

ประวัติการศึกษา และเหตุผลในการจ้างงาน ประสบการณ์การทำงาน คุณวุฒิทางการศึกษา (มีใบประกาศ/ปริญญาบัตร) มีพาสปอร์ต non-immigrant B passport

สัญญา 2 ประเภท คือ มากกว่า 2 ปี และต่ำกว่า 2 ปี

มีหนังสืออนุญาตจากกระทรวงแรงงานให้ทำงานได้

อาชีพทางสารสนเทศศาสตร์ (IP) ใช้สารสนเทศในงานเพื่อทำให้องค์กรเจริญก้าวหน้า อาชีพนี้ จะทำให้สมบูรณ์ได้โดยการพัฒนา การจัดการทรัพยากรสารสนเทศและการบริหาร ใช้เทคโนโลยีเป็น เครื่องมือเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย อาชีพสารสนเทศ ไม่จำกัดเฉพาะบรรณารักษ์ ผู้จัดการความรู้ และ หัวหน้าผู้ให้ข้อมูลข่าวสาร ผู้พัฒนาเว็บ ผู้ค้าข้อมูลข่าวสารและที่ปรึกษา

อาชีพด้านสารสนเทศในปัจจุบันเน้นสารสนเทศและการเข้าถึงสารสนเทศ

สมรรถนะหลัก ได้แก่ ความต้องการของผู้ใช้และบริการ จัดการบุคลากรและทรัพยากร การใช้ เทคโนโลยี

องค์การแห่งความรู้ การจัดการทรัพยากรสารสนเทศ/ความรู้ ความต้องการของผู้ใช้และบริการ สารสนเทศ การใช้เทคโนโลยี สมรรถนะทั่ว ๆ ไป มีภาวะผู้นำ มีทักษะในการสื่อสารระหว่างบุคคล

การประกันคุณภาพ นโยบายและการวางแผน เข้าใจภาระหน้าที่ คุณค่าและวิสัยทัศน์ขององค์กร สารสนเทศและทรัพยากรความรู้ การจัดการทรัพยากรสารสนเทศ ประเมินและคัดเลือกทรัพยากร สารสนเทศ มีความเชี่ยวชาญความรู้ด้านเนื้อหาและรูปแบบทรัพยากรสารสนเทศ จัดการการเข้าถึง ทรัพยากรทั้งภายในและภายนอก จำแนกแยกแยะแหล่งสารสนเทศเหมาะสมกับความต้องการของผู้ใช้ รู้หลักการและวิธีการของความรู้องค์กร ความต้องการของผู้ใช้และการให้บริการสารสนเทศ วิเคราะห์ ความต้องการสารสนเทศ การวิจัย วิเคราะห์ และสังเคราะห์สารสนเทศ เข้าใจพฤติกรรมแสวงหา สารสนเทศ เชื่อมโยงผู้ใช้กับความต้องการสารสนเทศ และประเมินประสิทธิภาพบริการ

5. ASEAN Integration: Cross Border Mobility of Librarians Philippines

โดย Elizabeth R. Peralejo ประเทศฟิลิปปินส์

สถาบันที่เปิดสอนทางบรรณารักษศาสตร์ ระดับปริญญาตรี จำนวน 64 แห่ง ระดับปริญญาโท จำนวน 18 แห่ง

จำนวนห้องสมุดในประเทศฟิลิปปินส์

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	จำนวน	726	แห่ง
ห้องสมุดโรงเรียนระดับประถมและมัธยม	จำนวน	10,279	แห่ง
ห้องสมุดประชาชน	จำนวน	1,399	แห่ง
ห้องสมุดเฉพาะ	จำนวน	562	แห่ง

สิ่งที่ต้องการคือการฝึกปฏิบัติในวิชาชีพ

Republic Act No.9246 มีข้อบังคับที่ปรับปรุงให้ทันสมัยในเรื่องการฝึกอบรมทางบรรณารักษศาสตร์ที่กำหนดให้บรรณารักษ์ต้องมีคุณสมบัติต่อไปนี้

1. จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือปริญญาโททางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ (BLIS/MLIS)
2. ผ่านการสอบได้ใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพบรรณารักษ์
3. เป็นประชาชนชาวฟิลิปปินส์หรือชาวต่างชาติที่ประเทศของเขาพึงพาอาศัยประเทศฟิลิปปินส์ในเรื่องการฝึกปฏิบัติวิชาชีพ
4. ลงทะเบียนโดยหน่วยงานที่ออกกฎหมายทางวิชาชีพ
5. เป็นสมาชิกองค์กรทางอาชีพที่เป็นที่ยอมรับ

ข้อจำกัดสำหรับชาวต่างชาติในการประกอบอาชีพ

1. แบบทดสอบการเข้าสู่ตลาดแรงงาน (Labor market test)
  - ได้รับหนังสืออนุญาตจากแผนกแรงงานการจ้างงาน
  - เอกสารที่ต้องเตรียมในการกรอกใบสมัครด้านเทคนิคตำแหน่งที่ปรึกษา กรอกใบสมัครงาน สำเนาพาสปอร์ต พร้อมวีซ่า ถ้าจำเป็น ติดต่อการจ้างงานและการนัดหมาย

ทักษะและสมรรถนะที่ต้องการทางอาชีพห้องสมุด

A **สมรรถนะส่วนบุคคล** ได้แก่ มีทักษะในการสื่อสารทั้งพูดและเขียนดี ปฏิบัติงานให้บริการลูกค้า ทักษะผู้นำ ทักษะการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนาตนเอง คุณธรรมและคุณค่า สมรรถนะระหว่างบุคคล และสมรรถนะทางด้านวัฒนธรรม

ทักษะและสมรรถนะที่ต้องการของวิชาชีพห้องสมุด

B **สมรรถนะทางวิชาชีพ** ได้แก่ การจัดการทรัพยากรสารสนเทศ การจัดการบริการสารสนเทศ การจัดการเครื่องมือและเทคโนโลยีทางสารสนเทศ การจัดการองค์การสารสนเทศ

ทักษะและสมรรถนะที่ต้องการทางวิชาชีพห้องสมุด

ได้แก่ การจัดการทรัพยากรสารสนเทศ การคัดเลือก การทำรายการและการจัดหมวดหมู่ การจัดการมวทรัพยากร การจัดการทรัพยากรอิเล็กทรอนิกส์ การอนุรักษ์ และการจัดทำบรรณานุกรมและบทคัดย่อ

2. การจัดการบริการสารสนเทศ ได้แก่ บริการการเข้าถึง การให้คำปรึกษาผู้อ่าน บริการอ้างอิงตอบคำถาม การอบรมผู้ใช้บริการ การรู้สารสนเทศ บริการผู้ใช้สื่อกายนอก และบริการเด็ก

3. การจัดการเครื่องมือและเทคโนโลยีสารสนเทศ

3.1 สมรรถนะด้านเทคโนโลยี ได้แก่ ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ บริการอินเทอร์เน็ตและการใช้เว็บ และความปลอดภัยด้านคอมพิวเตอร์และคุณธรรม

3.2 การใช้ประโยชน์จากเครื่องมือและเทคโนโลยีสารสนเทศ

4. การจัดการองค์การสารสนเทศ ได้แก่ แผนกลยุทธ์/การกำหนดนโยบาย การจัดการการเงิน/งบประมาณและการให้ทุน การจัดโครงการ/วิจัย การจัดการบุคลากร ประชาสัมพันธ์/การตลาด และการให้การสนับสนุน ความร่วมมือ/เครือข่าย และการจัดการสิ่งแวดล้อม

ข้อตำแหน่งงานทางห้องสมุดที่ยังมีอยู่ นักจัดทำบทคัดย่อ บรรณารักษ์ด้านวิชาการ/สถาบันอุดมศึกษา นักจดหมายเหตุ นักบำรุงรักษา บรรณารักษ์ฐานข้อมูล นักจัดทำบรรณานุกรม บรรณารักษ์ด้านกฎหมาย บรรณารักษ์นักอนุรักษ์ผู้จัดการจัดการเอกสาร บรรณารักษ์บริการอ้างอิง บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน บรรณารักษ์ห้องสมุดเฉพาะ บรรณารักษ์ระบบ ครูบรรณารักษ์

สรุปการประชุม Pre-CONSAL “ASEAN Integration: Cross Border Mobility of Librarians” จากการประชุมกลุ่มย่อยเกี่ยวกับการโยกย้ายแรงงานทางด้านบรรณารักษ์สรุปได้ดังนี้

การโยกย้ายแรงงานด้านบรรณารักษ์ในประเทศอาเซียน มีข้อแตกต่างในทางปฏิบัติในแต่ละประเทศ เช่น ในฟิลิปปินส์ การจะประกอบอาชีพบรรณารักษ์ได้ จะต้องผ่านการสอบรับรองจากสภาบรรณารักษ์แห่งชาติ และได้รับใบประกาศนียบัตรทางวิชาชีพ (license) การได้ license แต่ละครั้งจะมีระยะเวลา 3 ปี แต่สำหรับประเทศอื่น ๆ ยังไม่มีสภา เช่นนี้ เช่น ไทยและเมียนมาร์ ถ้าต้องการทำงานในหน่วยงานภาครัฐแห่งไหนก็ต้องผ่านการสอบข้อเขียนและการสอบสัมภาษณ์ของหน่วยงานนั้นหรือ ในประเทศไทย ถ้ามีการประกาศรับงานผ่านทางสำนักงานข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ก็ต้องสอบขึ้นทะเบียนไว้กับ ก.พ. เพื่อไปบรรจุตามหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งทางบรูไนดารุสซาลามและฟิลิปปินส์เห็นว่าเป็นขั้นตอนที่ได้มาตรฐานพอสมควร และมีการกลั่นกรองที่เข้มงวด นอกจากนั้น ได้มีการแลกเปลี่ยนกันเรื่องความก้าวหน้าในทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ในแต่ละประเทศโดยประเทศต่าง ๆ ได้สอบถามถึงประเทศไทยว่า ถ้าต้องการเลื่อนระดับ จะต้องทำอย่างไร จึงได้ให้คำตอบว่า ในการเลื่อนระดับของบรรณารักษ์ไทย ส่วนใหญ่จะต้องมีการทำผลงานทางวิชาการ เช่น รายงานการปฏิบัติงาน รายงานการวิจัยขนาดย่อม หรือ มีการสอบข้อเขียนและสัมภาษณ์ (แล้วแต่นโยบายและแนวทางการปฏิบัติของแต่ละหน่วยงาน) ซึ่งเนื้อหาของข้อสอบ จะเกี่ยวกับวิชาชีพบรรณารักษ์

บรรณารักษ์จากทุกประเทศมีความเห็นตรงกันว่า เรื่องของภาษาไม่เป็นอุปสรรคในการทำงานข้ามประเทศเพราะบรรณารักษ์ปัจจุบันมีความสามารถทางภาษาอังกฤษดีขึ้นสามารถสื่อสารในการประชุมและในการทำงานได้ อย่างไรก็ตาม ทุกประเทศมีความเห็นตรงกันว่า ถ้าบรรณารักษ์จะไปทำงานนอกประเทศตน ควรจะต้องเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมของประเทศนั้นๆ เป็นอย่างดี โดยเฉพาะในประเทศไทย ซึ่งไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง นอกจากนั้น สมาชิกกลุ่มมีความเห็นตรงกันว่า ควรจะได้มีการสัมมนาเกี่ยวกับเรื่องหลักสูตรบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ในระดับมหาวิทยาลัย เพื่อดูว่าหลักสูตรของแต่ละประเทศ มีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร และจะได้นำไปพัฒนาหลักสูตรกลาง ซึ่งเป็นมาตรฐานของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ขึ้นมา

เอกสารอ้างอิง

- Granda, Yolanda C. (2015). **Cross Border Mobility of Librarians.** (Pre-CONSAL Conventing, Bangkok Thailand, June 9, 2015).
- Jyoon, Chen Loy. (2015). **ASEAN Integration: Cross Border Mobility of Librarians Malaysia.** (Pre-CONSAL Conventing, Bangkok Thailand June 9, 2015).
- Peralejo, Elizabeth R. (2015). **ASEAN Integration: Cross Border Mobility of Librarians Philippines.** (Pre-CONSAL Conventing, Bangkok Thailand June 9, 2015).
- Pimrumpai Premssmit. (2015). **ASEAN Integration: Cross Border Mobility of Librarians–Thailand.** (Pre-CONSAL Conventing, Bangkok Thailand, June 9, 2015).
- Zen, Zulfikar.(2015). **ASEAN Integraton: Cross Border Mobility of Librarians–Indonesia.** (Pre-CONSAL Conventing, Bangkok Thailand, June 9 , 2015).

การประชุม Pre-CONSAL เรื่อง Leadership for Young Promising Librarians to Build Stronger Library Associations in ASEAN Countries

ศาสตรเมธี สูดนธ์ ศิริวงศ์วรวัฒน์

ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพจัดประชุมสมาพันธ์รักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ครั้งที่ 16 ระหว่างวันที่ 10-13 มิถุนายน 2558 และจัดประชุมเชิงปฏิบัติการก่อนการประชุมฯ 3 เรื่อง ซึ่ง 1 ใน 3 นั้นได้ร่วมมือจัดกับ IFLA คือ “Leadership for Young Promising Librarians to Build Stronger Library Association in ASEAN Countries” วันที่ 8 มิถุนายน 2558 เน้นหาเน้นเรื่องความสำคัญและความจำเป็นของการมีผู้นำที่มีประสิทธิภาพในสมาคมห้องสมุด การวางแผนปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ ตัวอย่างโครงการของ IFLA และสมาคมห้องสมุด การนำสมาคมและผู้นำที่มีประสิทธิภาพ วันที่ 9 มิถุนายน 2558 เน้นเรื่องการบริหารสมาคมห้องสมุดผ่านการสื่อสารและความสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพ แผนการพัฒนาผู้นำและการฝึกปฏิบัติ และการประเมินผล

Pre-CONSAL: Leadership for Young Promising Librarians to Build Stronger Library Associations in ASEAN Countries

Suwakhon Siriwongworawat

Thailand hosted 16th Conference of Southeast Asian Librarians in Southeast Asia during June 10-13, 2015. Before the conference there were three Pre-CONSAL workshops, and one of them was, “Pre-CONSAL Workshop on Leadership for young Promising Librarians to Build Stronger Library Associations in ASEAN countries. The workshop organized successful library associations planning, LA and IFLA programmer for the ASEAN Library Association and leading the association-effecting leadership and competencies. June 9, 2015 stressed on leading the association through others managing relationships and communications, Developing a leadership succession plan and workshop close 4 evaluation.

การประชุม Pre-CONSAL เรื่อง Leadership for Young Promising Librarians to Build Stronger Library Associations in ASEAN Countries

ศาสตรเมธี สูดนธ์ ศิริวงศ์วรรณ*

ความเป็นมา

การจัดประชุมสภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ครั้งที่ 16 (16th Conference of Southeast Asian Librarians in Southeast Asia) ซึ่งจัดที่ประเทศไทย ระหว่างวันที่ 10-13 มิถุนายน 2558 นั้น มีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการก่อนการประชุม Pre-CONSAL 3 เรื่อง คือ

- 1) Pre-CONSAL Workshop on Leadership for Young Promising Librarians to Build Stronger Library Associations in ASEAN Countries
- 2) Pre-CONSAL Convening on “ASEAN Integration: Cross Border Mobility of Librarians”
- 3) Pre-CONSAL on School Library Development in ASEAN Countries

การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง Leadership for Young Promising Librarians to Build Stronger Library Associations in ASEAN Countries จัดขึ้นที่โรงแรม VIVA Gardens Serviced Residence กรุงเทพฯ โดยสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยในดาร์ซาลัม โดย Ms. Nellie DPH Sunny นายกสมาคมฯ เป็นผู้ดำเนินโครงการขอทุนสนับสนุนจาก IFLA BSLA และประสานสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ในการหาสถานที่จัดประชุมและการจัดเตรียมเอกสารต่าง ๆ โดย ดร.ประจักษ์ วัฒนานุกูลสิทธิ์ และ น.ส.สุจิตร์ สุภาพ กรรมการบริหารสมาคมห้องสมุดฯ เป็นผู้ประสานงานก่อนจากอบรม Mr.Ian Yap (Regional Manager, IFLA Regional Office, Asia + Oceania) เป็นผู้ดำเนินการประชุมโดยมีผู้ช่วย 1 คน และสมาคมห้องสมุดฯ มีผู้แทนในการอำนวยความสะดวกการประชุมดังกล่าว ได้แก่ ดร.ประจักษ์ วัฒนานุกูลสิทธิ์ น.ส.สุจิตร์ สุภาพ น.ส.เอมอร ตันเถียร และนางกิงแก้ว อ่วมศรี

วิทยากร:

IFLA BSLA ได้จัดวิทยากร 2 คน มาทำการฝึกอบรม คือ Ms.Premila Gomage จากประเทศศรีลังกา และ Ms. Rashidah Begum bt. Fasal Mohamed จากประเทศมาเลเซีย

---

*ศาสตรเมธีด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ อนุนายก คนที่ 1 สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ และผู้อำนวยการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ

ผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ มีจำนวน 18 คน จากประเทศบรูไนดารุสซาลัม 2 คน ประเทศเขมร 1 คน ประเทศอินโดนีเซีย 2 คน ประเทศลาว 2 คน ประเทศมาเลเซีย 1 คน ประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ 2 คน ประเทศฟิลิปปินส์ 2 คน ประเทศสิงคโปร์ 2 คน ประเทศไทย 2 คน และประเทศเวียดนาม 2 คน และประเทศไทย 2 คน ได้แก่ นางสาวคนธ์ ศิริวงศ์วรวัฒน์ และ นางสาวพุลสุข ปรีวัตรวรวิฒิ อุปนายก คนที่ 1 และประธานแผนกวิชาการคนที่ 1 ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ตามลำดับ

ประธานเปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการ

ศาสตราจารย์พิเศษ คุณหญิงแม้นมาส ชวลิต นายกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ

จุดประสงค์ของการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ

1. เพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ โครงการ และกิจกรรมต่าง ๆ ของ IFLA
2. ส่งเสริมให้เกิดความเข้มแข็ง ความสามารถในด้านยุทธศาสตร์ของสมาคม โดยการเตรียมตัว บรรณารักษ์รุ่นใหม่ด้วยการฝึกอบรมด้านทักษะการเป็นผู้นำ และการทำงานร่วมกับบรรณารักษ์รุ่นอาวุโส
3. ฝึกอบรมผู้นำรุ่นใหม่ สำหรับสมาคมห้องสมุดในประเทศอาเซียนเพื่อสร้างสมาคมห้องสมุดที่แข็งแกร่งกว่าเดิมในประเทศของตน
4. ช่วยสร้างการวางแผนการดำเนินงาน และสร้างผู้นำรุ่นใหม่ของรุ่นต่อไปในภูมิภาคนี้
5. นำผู้นำจากกลุ่มประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคมาพบกันเพื่อสร้าง Capacity และ Capability ในภูมิภาค

การประชุมเชิงปฏิบัติการ

วันที่ 8 มิถุนายน 2558

1. ละลายพฤติกรรม (Ice-Breaker) ผู้เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการโดยวิทยากร Premila Gamage ได้ให้ผู้เข้าร่วมอบรมแต่ละคนแนะนำตนเองพร้อมระบุวัตถุประสงค์ในการเข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้
2. อธิบายเนื้อหาของการอบรมเชิงปฏิบัติการ 2 วัน โดย Premila Gamage การอบรมมีทั้งหมด 7 Sessions วันที่ 8 มิถุนายน 2558 มี 4 Sessions วันที่ 9 มิถุนายน 2558 มี 3 Sessions ดังนี้

วันที่ 8 มิถุนายน 2558

Session 1 : Contextual Factors- Why does the LA need effective leadership โดย Rashidah Begum

Session 2 : Attributes of a successful library association planning for success โดย Premila Gamage

Session 3 : Examples from the LA and the Relevant IFLA programmes for the ASEAN Library Association โดย Rashidah Begum

Session 4 : Leading the association – effective leadership and competencies โดย Premila Gamage

วันที่ 9 มิถุนายน 2558

Session 1 : Leading the association through others managing relationships and communications โดย Premila Gamage

Session 2 : Developing a Leadership Succession Plan โดย Rashidah Begum

Session 3 : Workshop Close + Evaluation โดยวิทยากรทั้ง 2 คน

3. การประชุมเชิงปฏิบัติการ

Session 1 : Contextual Factors-Why does the LA need effective leadership ?

หัวข้อนี้เน้นองค์ประกอบที่สำคัญว่าทำไมสมาคมห้องสมุดจึงมีความต้องการผู้นำที่มีศักยภาพ

จุดประสงค์ของการเรียนรู้หัวข้อนี้ คือ เมื่อเรียนจบสามารถระบุองค์ประกอบที่สำคัญ ที่มีผลต่อความสำเร็จของสมาคมห้องสมุด ระบุสิ่งที่ท้าทายสมาคมห้องสมุดอยู่ในขณะนี้ สามารถอธิบายผลประโยชน์ของบรรณารักษ์และสมาคมห้องสมุดที่มีต่อสังคม

องค์ประกอบที่สำคัญ คือ องค์ประกอบด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านภูมิศาสตร์ ด้านเทคโนโลยี และด้านกฎหมาย

การเปลี่ยนแปลงสังคมสารสนเทศ ความท้าทายด้านเทคโนโลยี การเข้าถึงข้อมูลรวดเร็ว การเรียนการสอนออนไลน์ ความท้าทายด้านการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม

ความท้าทายด้านเศรษฐกิจ มีผลกระทบต่อการดำเนินงานและความก้าวหน้าของห้องสมุดและสมาคมห้องสมุด

บทบาทของห้องสมุดและบรรณารักษ์ เตรียมความเชี่ยวชาญด้านการเป็นผู้นำ โดยริเริ่มในการสร้างและจัดการความรู้ สารสนเทศ และการเข้าถึง เพื่อส่งผ่านสารสนเทศ เพื่อช่วยรักษาสีทิวและเสรีภาพด้านมรดกทางสติปัญญา สนับสนุนการฝึกอบรมการใช้ดิจิทัลและแหล่งสารสนเทศ เพื่อช่วยให้ทุกคนเข้าถึงข้อมูลได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และทันสมัย

ประโยชน์ที่บรรณารักษ์และห้องสมุดนำไปสู่สังคม คือ การเป็นผู้นำสังคมในการพัฒนานโยบาย และเปิดโอกาสให้สังคมเข้าถึงข้อมูลในภาวะแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงด้านสารสนเทศ ช่วยปรับระดับการศึกษาสำหรับชุมชน รวมความชำนาญด้านการอ่าน-เขียน รักษา มรดกทางสติปัญญา จัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรม เพื่อนำคนในชุมชนมาพบกัน รักษาสมบัติทางวัฒนธรรมของประเทศและภูมิภาค สร้างเครือข่ายในชุมชนช่วยพัฒนา ความชำนาญด้านสารสนเทศ และการเรียนรู้เรื่องคอมพิวเตอร์

มีกิจกรรมให้ผู้เข้าร่วมอบรมได้ร่วมกันคิดในแต่ละกลุ่มรวม 2 กิจกรรม กิจกรรมที่ 1 ให้ระบุว่ามีคุณค่าที่คุณได้นำไปให้ห้องสมุดในชุมชนของคุณมีอะไรบ้าง กิจกรรมที่ 2 ให้ระบุองค์ประกอบ 3 ประการที่มีผลกระทบต่อสมาคมห้องสมุดในประเทศ และมีผลต่อการดำเนินงานของสมาคมห้องสมุด

Session 2 : Attributes of a successful library association and planning for success

คุณลักษณะของสมาคมห้องสมุดที่ประสบความสำเร็จ และการวางแผนเพื่อประสบผลสำเร็จ

จุดประสงค์ของการเรียนรู้หัวข้อนี้ คือ เมื่อเรียนจบผู้เรียนสามารถอธิบายถึงประโยชน์ที่สมาคมห้องสมุดและบรรณารักษ์นำไปให้กับสังคม สามารถระบุถึงคุณลักษณะที่ส่งเสริมความสำเร็จของสมาคมห้องสมุดและระบุกฤษฎีหลัก และแหล่งทรัพยากรที่ต้องการสร้างและคงอยู่ของการเป็นสมาคมห้องสมุดที่ประสบผลสำเร็จ

ประโยชน์ของสมาคมห้องสมุดในแต่ละประเทศ คือ เป็นต้นเสียงของการพัฒนาสารสนเทศไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบพิมพ์ หรืออิเล็กทรอนิกส์ ช่วยรักษาสติธิของบุคคลและเสรีภาพทางสติปัญญา สร้างความสามารถของสังคมผ่านการจัดกิจกรรม การฝึกอบรม การสร้าง/กำหนดนโยบาย การหาทุน เป็นต้น และเผยแพร่การคุ้มครองของมรดกทางสติปัญญาและลิขสิทธิ์ รักษา มรดกทางศิลปวัฒนธรรม เผยแพร่งานวิจัย และสิ่งพิมพ์ด้านการจัดการสารสนเทศ ทำให้มีการขยายตัวของบรรยากาศทางสติปัญญา นอกจากนี้สมาคมห้องสมุด ยังมีบทบาทต่อการจัดเตรียมด้านการศึกษาในสาขาของห้องสมุด ช่วยกระจายความรู้ทำให้ชุมชนเข้าถึงแหล่งข้อมูล ปัจจุบันสมาคมห้องสมุดมีบทบาทมากขึ้น เป็นเสมือนร่วมที่ทางครอบคลุมหลายอย่าง มีบทบาทการเป็นผู้นำในสังคมสารสนเทศที่กำลังเปลี่ยนแปลง

คุณลักษณะของสมาคมห้องสมุดที่ประสบผลสำเร็จ :

1. โครงสร้างขององค์การและการปกครองที่ดี สมาคมต้องมีการปกครองหรือการบริหารจัดการที่โปร่งใส แจ่มชัด องค์กร (ของสมาคม) อาจจัดกิจกรรมของตนเป็นกลุ่ม หรือหลาย ๆ วิธี ซึ่งขึ้นอยู่กับขนาดและประเภทของสิ่งที่จะทำ และสิ่งที่คาดหวังว่าจะบรรลุ โครงสร้างการบริหารจัดการสมาคมมีผลต่อการดำเนินงานและปฏิบัติได้ดีแค่ไหนอย่างไร

2. สมาชิกและลูกค้าอื่น ๆ จำนวนสมาชิกวิชาชีพ มีจำนวนเปอร์เซ็นต์เท่าใดในกลุ่มสมาชิกทั้งหมดจะสะท้อนภาพของการเป็นสมาคมวิชาชีพ

3. การวางแผน ควรมีการกำหนดพันธกิจ วิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย (วัตถุประสงค์) และแผนปฏิบัติงานเป็นลายลักษณ์อักษร

4. หน้าที่ การบริหารจัดการทรัพยากร มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน การเงิน และพัสดุ การบริหารจัดการการเงินดี การบริหารจัดการและบริหารสมาคมจะดำเนินไปด้วยดี ต้องมีอาสาสมัคร และเจ้าหน้าที่สมาคมที่มีศักยภาพและประสิทธิภาพ

5. การประเมินผลและการปรับปรุง การประเมินผลการทำงานมีความสำคัญ เพราะจะสะท้อนภาพการทำงาน การวางแผนและกลยุทธ์ในการปรับปรุงและพัฒนางานต่อไปจึงมีความจำเป็น เพราะสมาคมต้องสะท้อนภาพการเปลี่ยนแปลงของสิ่งที่อยู่แวดล้อม

6. กลยุทธ์สัมพันธ์ การสื่อสารกลุ่มเครือข่ายที่มีศักยภาพ ความร่วมมือที่ดีและการเป็นเครือข่ายของสมาคมห้องสมุดอื่น ๆ และสมาคมอื่น ๆ จะทำให้สมาคมมีแฟ้มประวัติ (Profile) ที่เข้มแข็งในสังคม

การคงอยู่ของสมาคม

คุณลักษณะขององค์กร คือ โครงสร้างที่คงอยู่นาน การบริหารโปร่งใส มีความเป็นผู้นำและมีคุณค่า การวางแผนสำหรับการคงไว้ซึ่งงานที่ทำมาและการปรับปรุงให้ดีขึ้น หน้าที่ของสมาคมมีการบริหารทรัพยากร เพื่อความคงอยู่ของผลิตผล (คน การเงิน ทรัพยากรทางกายภาพ และทรัพยากรทางวิชาการ การประเมินผลและการปรับปรุง การดำเนินงาน กลยุทธ์สัมพันธ์ และความสามารถในการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลง

สิ่งที่ควรดำเนินการก่อนในปีที่จะมาถึง

เพื่อความท้าทายต่อการดำเนินงานของสมาคม มีหลายสมาคมจัดลำดับก่อนหลังของการดำเนินงานในปีที่กำลังจะมาถึง ดังนี้

1. ให้ความสำคัญกับการศึกษาและการพัฒนาด้านวิชาชีพ โดยมีส่วนร่วม (partner) กับโรงเรียนบรรณารักษศาสตร์ในการเป็นผู้จัดทำ
2. ให้ความสำคัญกับความร่วมมือในการจัดตั้งมาตรฐานเพิ่มขึ้น
3. เพิ่มบทบาทด้านการสนับสนุนนโยบายของประชาคม โดยเฉพาะแก่นของคุณค่าด้านวิชาชีพ
4. ให้ความสำคัญในการสนับสนุน ความจำเป็น และบทบาทของการส่งเสริมด้านวิชาชีพและเรื่องเกี่ยวข้อง
5. การรักษาพันธมิตร เป็นอีกบทบาทหนึ่งของสมาคม เพื่อคงไว้ซึ่งพันธมิตรอันเข้มแข็ง

การเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ

สมาชิกสามารถเข้าร่วมงานได้หลายทาง เช่น เข้าเป็นกรรมการบริหาร ร่วมเครือข่าย เป็นอาสาสมัคร ร่วมทำงานเฉพาะกิจ ร่วมในการฝึกอบรม เข้ากลุ่มหรือชมรมที่อยู่ภายใต้สมาคม ช่วยงานด้านบริหาร ของสมาคม เป็นต้น มีกิจกรรมที่ทำใน session นี้คือ ให้แต่ละกลุ่มช่วยระดมความคิดว่า สมาคมห้องสมุด ในประเทศของท่านให้ประโยชน์อย่างไร และทำไมต้องมีสมาคมห้องสมุดที่ประสบผลสำเร็จและมีศักยภาพ

Session 3 : Examples form the LA and potential programmers for the ASEAN library associations

ใน session นี้ อธิบายตัวอย่างจากสมาคมห้องสมุดและโปรแกรมที่สำคัญสำหรับสมาคมห้องสมุด ในประเทศอาเซียนเมื่อผู้เข้าร่วมอบรมได้เรียนเรื่องนี้แล้วจะสามารถวิเคราะห์บทบาทของสมาคมห้องสมุด ต่อความจำเป็นในวิชาชีพ และใช้ตัวอย่างที่เป็นโครงการที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาโปรแกรมในอนาคตได้

International Education of Library Associations and Institutions (IFLA) เป็นองค์การระหว่าง ประเทศชั้นนำที่ให้ความสนใจกับงานของห้องสมุดและบริการสารสนเทศและผู้ใช้ IFLA เป็นกระบอกเสียง ของห้องสมุดและวิชาชีพ โดยสนับสนุนมาตรฐานขั้นสูงของการจัดเตรียมและการส่งและบริการข้อมูล และห้องสมุด กระตุ้นให้เกิดความเข้าใจถึงคุณค่าของห้องสมุดที่ดีและการบริการสารสนเทศที่ดี และเป็น ตัวแทนความสนใจของสมาชิกทั่วโลก

ขอบข่ายงานและมาตรฐานของ IFLA IFLA ได้ประกาศนโยบาย เรียกว่า IFLA Manifesto และได้ ร่วมมือกับกลุ่มอื่นในการประกาศนโยบายร่วม ซึ่งมีดังนี้ :

IFLA / UNESCO Multicultural Library Manifesto

IFLA / UNESCO Public Library Manifesto

IFLA / UNESCO School Library Manifesto

IFLA / UNESCO Internet Manifesto

IFLA / UNESCO Manifesto on Transparency, Good Governance and Freedom from Corruption

สำหรับมาตรฐานและคู่มือ IFLA ได้ทำงานร่วมมือกับกลุ่มต่าง ๆ เกี่ยวกับมาตรฐาน เช่น :

- Digital reference and interoperability standards, Bibliographic standards และ Open access and open source standards, เช่น Web accessibility

นอกจากนี้ยังมีคู่มือสำหรับธุรกิจสมาคม เช่น Financial management of associations ; Developing an organizational structure ; Developing policies and procedures และ Operations of an association

ความท้าทายและการเปลี่ยนแปลงในวิชาชีพ สมาคมห้องสมุดมีบทบาทสำคัญในด้านการ กำหนดนโยบายและการพัฒนาส่งเสริมความร่วมมือ และมีบทบาทเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงสังคม สารสนเทศ

ห้องสมุดและองค์กรสารสนเทศมีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้นำในการส่งเสริมการพัฒนานโยบาย การฝึกอบรมและการให้การสนับสนุนการดำเนินการด้านสารสนเทศ

สำหรับการจัดลำดับความสำคัญของงานในปีที่จะมาถึง มีหลาย ๆ สมาคมที่ได้กำหนดลำดับความสำคัญของงานไว้ คือ ให้ความสำคัญด้านการศึกษาและการพัฒนาวิชาชีพ และการเป็นหุ้นส่วนกับโรงเรียนบรรณารักษ์ เตรียมทิศทางและการเป็นผู้นำในวิชาชีพ เพิ่มความสำคัญของความร่วมมือในการจัดทำมาตรฐานเพื่อเพิ่มบทบาทการกระจายความสำคัญของวิชาชีพ ให้ความสำคัญต่อการกระจายความต้องการและความจำเป็นของบทบาทของวิชาชีพและใกล้เคียง ให้ความสำคัญกับกลุ่มพันธมิตร

มีกิจกรรมให้แต่ละกลุ่มระดมความคิดร่วมกัน และนำเสนอ ใน session งานกลุ่มคือให้ยกตัวอย่างโครงการที่ประสบความสำเร็จโครงการหนึ่ง

Session 4 : heading the association and effective leadership styles and competencies

การนำสมาคมและรูปแบบของการเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพและความสามารถ

วัตถุประสงค์ของหัวข้อนี้คือเมื่อผู้เรียนเรียนจบจะสามารถระบุและอธิบายถึงตำแหน่งผู้นำคนสำคัญของสมาคม อธิบายผู้นำและความสำคัญสำหรับสมาคม อธิบายถึงเส้นทางของผู้นำภายในสมาคมได้ บอกถึงลักษณะที่สำคัญของผู้นำที่มีประสิทธิภาพได้

การนำสมาคม สมาคมจะตั้งอยู่เพื่อบริการสมาชิกและบุคคลภายนอก เพื่อให้บรรลุผลสมาคมห้องสมุดมีความจำเป็นต้องคงอยู่และมีความยืดหยุ่น ต้องมีการปรับตัวเพื่อพบกับความเปลี่ยนแปลงที่จะมีมาตลอด ซึ่งทั้งนี้สมาคมต้องมีผู้นำที่มีประสิทธิภาพ

ตำแหน่งที่สำคัญ ๆ ในสมาคมมี นายกสมาคม อุปนายกสมาคม นายกฯ

คุณลักษณะของการนำสมาคมห้องสมุดให้บรรลุผล คือ ผู้นำต้องมีวิสัยทัศน์ พันธกิจ และกลยุทธ์ และต้องสื่อสารให้ทราบว่า สมาคมตั้งขึ้นเพื่ออะไร ตั้งอยู่ที่จุดไหน ขณะนี้ สมาคมต้องการจะไปที่ไหน และจะประสบผลสำเร็จที่ตั้งไว้อย่างไร อะไรเป็นสิ่งที่ต้องทำก่อน ต้องการทรัพยากรอะไร อุปสรรคที่พบคืออะไร

ผู้นำที่ดี ต้องมีวิสัยทัศน์ และความคิดสร้างสรรค์ มาตรฐานและคุณค่ากำหนดชัดเจน ใช้ทุกโอกาสเดินไปในทิศทางข้างหน้าอย่างมั่นคงขณะที่เกิดวิกฤต

คุณสมบัติของผู้นำที่ดี มีดังนี้

1. ต้องมีวิสัยทัศน์ที่ดีและชัดเจน โน้มนำให้ทุกคนต้องการที่จะทำงานตามวิสัยทัศน์
2. วิสัยทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับผู้ทำงาน ช่วยให้ปฏิบัติงานเข้าใจวิสัยทัศน์ และมีความหมายและเกี่ยวพันกับผู้ปฏิบัติตนอย่างไร
3. ระบุคุณค่า หลักการ และมาตรฐานให้ชัดเจนในเรื่องคุณค่า หลักการ และมาตรฐานสำหรับการปฏิบัติ โมเดลคุณค่า หลักการ และมาตรฐานในพฤติกรรม เพื่อให้ทุกคนดูแลประพฤติตามแบบอย่างของผู้นำ
4. เข้าใจคน ค้นพบจุดอ่อน จุดแข็ง ความกลัว การให้กำลังใจ ความสามารถเฉพาะบุคคล

5. ให้อำนาจการทำงาน อธิบายความรับผิดชอบของพนักงานให้ชัดเจน
6. กระตุ้นให้ทุกคนเกิดความคิดสร้างสรรค์
7. ให้การสนับสนุนพนักงาน
8. สื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพและสื่อสารบ่อย ๆ
9. จัดจำความพยายามและผลสำเร็จที่ลูกน้องได้รับ
10. ช่วยผู้ปฏิบัติที่ไม่เชี่ยวชาญให้ทำงานได้บรรลุผลเช่นกัน หรือหางานอื่นที่เหมาะสมให้ทำแทน
11. อ่านความคิดและความรู้สึกของผู้อื่นได้ชัดเจน
12. พัฒนาความสามารถด้านผู้นำ
13. กระตุ้นให้ผู้อื่นเป็นผู้นำได้ด้วย

การเป็นผู้นำ เป็นความสามารถที่จะนำหรือหว่านล้อมให้คนอื่นทำตามเพื่อผลลัพธ์ที่ดีกว่า การเป็นผู้นำต้องมีการกระตุ้นให้เกิดขึ้นกับผู้ปฏิบัติงานทุกระดับไม่ใช่เฉพาะผู้บริหาร สิ่งที่สำคัญที่สุด 2 อย่างสำหรับผู้นำที่มีประสิทธิภาพ คือ ความซื่อสัตย์ และการสื่อสาร วิสัยทัศน์ที่หน่วยงานต้องเดินไปถึง ผู้นำที่มีประสิทธิภาพจะช่วยสร้างสมาคมห้องสมุดที่แข็งแกร่ง โดยวิทยาการทำกิจกรรม 5 นาที ให้พิจารณาคุณสมบัติที่สำคัญของผู้นำที่ดี

วันที่ 9 มิถุนายน 2558

Session 1: Leading the association through others: Managing regulationships and communications

การนำสมาคมสู่คนอื่น: การกำหนดกฎเกณฑ์ข้อบังคับและการสื่อสาร

จุดประสงค์ของ Session นี้ คือเพื่ออธิบายลักษณะของความสัมพันธ์ที่ดี ระบุปัจจัยสำคัญสำหรับการบริหารความสัมพันธ์ที่สำเร็จผล ระบุว่าใคร / หน่วยงานใดที่สมาคมต้องมีความสัมพันธ์ต่อการกำหนดปัจจัยสำคัญของการสื่อสารและความสำคัญของการปัจจัยต่อการสร้างความสัมพันธ์

ความสัมพันธ์ที่ดี การบริหารความสัมพันธ์เป็นเรื่องของการทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาคมกับบุคคลภายนอกหรือกับองค์กรอื่น ๆ ซึ่งจำเป็นต้องมีระบบในการสร้างความสัมพันธ์ ระบุจุดสำคัญที่ต้องมีความสัมพันธ์ จุดมุ่งหมาย กลยุทธ์ และผลที่จะได้มา

ลักษณะของความสัมพันธ์ที่ดี คือ มีความซื่อสัตย์ มีความจงรักภักดี มีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การเป็นผู้ฟังที่ดี ไวใจได้ ยืดหยุ่น พฤติกรรมด้านจริยธรรม เรียนรู้จากประสบการณ์ เข้าใจจุดประสงค์ วิสัยทัศน์ เข้าใจความคาดหวังและสมมติฐาน มีความเข้าใจและให้ความนับถือความคิดของผู้อื่น

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่สมาคม สมาชิก กรรมการบริหาร และอาสาสมัคร หน่วยงานสนับสนุนการเงิน และอื่น ๆ พันธมิตร ผู้ตัดสินใจ บริษัท/ห้างร้าน เพื่อนของสมาคมห้องสมุด ฯลฯ สมาคมต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยเฉพาะจากภายนอกสมาคมด้วย

ความสัมพันธ์ที่ประสบผลสำเร็จ ต้องมีการจัดการกลยุทธ์ของความสัมพันธ์ ความสัมพันธ์อาจไม่คงที่ตลอดไปจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาตลอดเวลาการที่จะรักษาความสัมพันธ์ที่ดีไว้ได้ต้องมีความอดทน

ความสัมพันธ์ที่ประสบผลสำเร็จ ต้องมีความซื่อสัตย์จริงใจต่อกัน การสื่อสารที่ดี ทัศนคติทางบวกและสร้างสรรค์ ความคาดหวังและสมมติฐานต้องบริหารจัดการการวางแผนการจัดการความสัมพันธ์ และการประเมินผลความเสี่ยงด้านความสัมพันธ์ต้องเตรียมไว้แก้ไขด้วย การสร้างให้สมาคมเกิดเครดิตที่ดี มีความจำเป็นในการสร้างและเผยแพร่ประวัติของสมาคม ผ่านช่องทางและผลิตภัณฑ์ทางการตลาด (Brand Name)

สมาชิกสามารถเข้ามามีส่วนสัมพันธ์กับสมาชิกหลายทาง เช่น เป็นสมาชิกเข้าเครือข่ายอาสาสมัคร ร่วมกิจกรรม เข้าร่วมการประชุม การอบรม จัดสัมมนา หรือเสนอรายงานในการประชุมที่จัดโดยสมาคม เข้ากลุ่มย่อยของสมาคม และช่วยงานบริหารของสมาคม เป็นต้น

การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ องค์ประกอบสำคัญหนึ่งของการสื่อสารที่ประสบผลสำเร็จ คือ ทำอย่างไรจะสัมพันธ์กับเขาได้ เราต้องมีการสื่อสารที่มีความหมายชัดเจน และพูดกับกลุ่มอื่นในฐานะปกติ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและผลสรุป

ทักษะของการสื่อสาร เราต้องรู้ว่าจะสื่อสารกับใครเกี่ยวกับแผนงานและผลสำเร็จของสมาคม ข้อความจำเป็นในการสื่อสาร ให้ใช้คำพูดง่าย ๆ และชัดเจน สั้นและเข้าใจง่ายที่สุด รู้จักผู้ฟัง รู้ความต้องการ และความสนใจของผู้ที่จะสื่อสารด้วย

ข้อความที่จะสื่อสาร อาจเป็นรายงาน อีเมล เว็บไซต์ จดหมายข่าว การประชุม การประชุมหนึ่งต่อหนึ่ง การประชุมกลุ่ม โทรศัพท์ รายงานโครงการย่อ จดหมาย จุลสาร แผ่นพับ

ผู้ส่งข้อความต้องเป็นผู้สื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ต้องรู้จักใส่แหล่งข้อมูล รู้จักที่จะจัดประชุมกับผู้ตัดสินใจเมื่อพูดแล้วต้องตามด้วยคำว่าขอบคุณ รู้จักผู้ที่เรากำลังสื่อสารว่าเป็นใคร และเขาจำเป็นต้องทราบเรื่องที่เราจะสื่อสารมากน้อยเพียงใด

ใน Session นี้มีกิจกรรมให้ทำ 4 กิจกรรม คือ

1. ให้กล่าวถึงความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมงานหรือผู้รับบริการ
2. อภิปรายว่าใครเป็นคนสำคัญที่จะต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีด้วย
3. อภิปรายว่าวิธีการสื่อสารกับคนภายในและคนภายนอกแตกต่างกันอย่างไร
4. ให้ร่างกลยุทธ์การสื่อสารสำหรับบริการสมาชิกในสมาคมห้องสมุดของผู้เข้ารับการอบรม

Session 2: Developing a leadership succession plan

การจัดทำแผนงานพัฒนาภาวะผู้นำ ใน Session นี้มีวัตถุประสงค์ให้ระบุบุคคลสำคัญของสมาคมให้อธิบายบทบาทของการพัฒนาและการฝึกอบรม และการบริหารจัดการพฤติกรรมในการสนับสนุนความคงอยู่ของสมาคม สามารถระบุกลยุทธ์การวางแผนที่ประสบผลสำเร็จ สำหรับตำแหน่งในสมาคมของผู้เข้าประชุม ให้ระบุกลยุทธ์ในการกระตุ้นคนในสมาคม

แนะนำทรัพยากร แผนงานต้องจัดเตรียมไว้ทั้งแผนระยะยาว (แผนกลยุทธ์) และแผนระยะสั้น (แผนปฏิบัติงาน) ภายใต้ข้อมูลด้านการเมือง กฎหมายและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ต้องกำหนดไว้ในแผน ทรัพยากร คน เงิน และเทคนิค ต้องระบุด้วยเช่นกัน

คนเป็นทรัพยากร ทุกคนในกรรมการบริหาร รวมอาสาสมัคร ให้คำนึงถึงว่าบุคคลเป็นทรัพยากรที่มีค่า

การพัฒนาและการฝึกอบรม ต้องมีการชี้แจง อธิบาย และมีการประชุมฝึกอบรมทุกกลุ่ม

สมาชิกของกรรมการบริหาร ต้องระลึกละเอมถึงแนวโน้มภายนอกในการบริหาร เปรียบเทียบแนวโน้มกับการปฏิบัติของคณะกรรมการบริหาร ระบุหัวข้อ ความท้าทาย โอกาส และการทำให้เข้มแข็ง การใช้ SWOT analysis การเสนอคำแนะนำ ความจำเป็น การทบทวน กฎระเบียบ ข้อบังคับ ความรับผิดชอบของกรรมการบริหารก็มีความจำเป็น

การบริหารจัดการคน สมาคมมีความจำเป็นต้องทบทวนบทบาทของคนที่เกี่ยวข้องกับสมาคมทุกกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ หากมีความจำเป็นต้องแก้ไขระเบียบข้อบังคับก็ต้องทำ

การทบทวนบทบาทของคณะกรรมการบริหาร ก็เช่นกันต้องมีการทบทวนตลอดเวลาเช่นกัน

การวางแผนที่มีประสบผลสำเร็จ ต้องวางแผนไว้ล่วงหน้าในกรณีที่คุณลากรของสมาคมลาออกกะทันหัน สมาคมมีแผนรองรับอย่างไร

การบริหารจัดการอาสาสมัคร ต้องแจ้งเรื่องนโยบาย บทบาท การคัดเลือก การฝึกอบรม และการทำงานให้อาสาสมัครทราบ การใช้กลยุทธ์ของการกระตุ้นให้อาสาสมัครทำงาน มีความจำเป็นต้องนำกลยุทธ์ต่าง ๆ มาใช้

ให้เปลี่ยนแปลงสิ่งที่ทำและทำอย่างไร การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ จุดอ่อน → ไปหาจุดแข็ง

ใน Session นี้มีกิจกรรม 1 กิจกรรมให้ทำงานในกลุ่ม เพื่อระบุกลยุทธ์ที่จะให้บุคลากรในหน่วยงานคงอยู่กับหน่วยงาน

พิธีปิดการประชุม โดย ศาสตราจารย์พิเศษ คุณหญิงแม้นมาส ชวลิต Mr. Ian Yap และวิทยากรทั้ง 2 คน

บทสรุป จุดประสงค์ของการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการ Pre-CONSAL เรื่อง “Workshop on Leadership for Young Promising Librarians to Build Stronger Library Association in ASEAN Countries” เป็นการนำบรรณารักษ์รุ่นใหม่มาพบกัน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และนำเสนอโครงการความร่วมมือที่มีประโยชน์ต่อการดำเนินงานของสมาคมห้องสมุดในกลุ่มประเทศอาเซียนต่อไป การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ เป็นเวลา 2 วัน โดยวันแรก เน้นเนื้อหา 4 เรื่อง คือ ความสำคัญและความจำเป็นของการมีผู้นำที่มีประสิทธิภาพในสมาคมห้องสมุด การวางแผนปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ ตัวอย่างจากโครงการของ IFLA และการนำสมาคมกับผู้นำสมาคมที่มีประสิทธิภาพ วันที่สอง เป็นการอภิปราย 3 เรื่อง คือ การบริหารสมาคมห้องสมุดผ่านการสื่อสารและความสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพ แผนการพัฒนาผู้นำที่มีประสิทธิภาพ และการฝึกปฏิบัติกลุ่มย่อย

บรรณานุกรม

Rashidah Begum bt. Fazal Mohamed & Premila Gamage. Leadership workshop for young promising librarians to build stronger LAs in ASEAN countries: Programme overview. International Federation of Library Associations and Institutions, June, 8-9 2015. Bangkok, Thailand.

การประชุม Pre-CONSAL เรื่อง “การพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน ในประเทศอาเซียน”

อภิรักษ์ สีสันต์

การประชุมเชิงปฏิบัติการ Pre-CONSAL จัดขึ้นเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ.2015 ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยความร่วมมือของภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ชมรมบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน ในสังกัดสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ และสมาคมระหว่างประเทศของโรงเรียนบรรณารักษ์ (International Association of School Librarianship: IASL)

มีกลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน นักวิชาการ อาจารย์ในสาขามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และสารนิเทศศาสตร์จากวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยเจ้าหน้าที่จากกระทรวงศึกษาธิการ เจ้าหน้าที่สมาคมห้องสมุด ฯลฯ

Pre-CONSAL: School Librarians Development in the ASEAN Countries

Apinun Seesun

Pre-CONSAL workshop was held on June 10, 2015 in Srinakharinwirot University, Bangkok, Thailand under the topic School Library Development in the ASEAN Countries. It was organized by Department of Library and Information Science, Faculty of Humanities, Srinakharinwirot University. Thai School Library Club, Thai Library Association and International Association of School Librarianship (IASL). Participants were School librarians, LIS educators from college & university, Ministry/Department of Education officials, Library Association officers, etc.

การประชุม Pre-CONSAL เรื่อง “การพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน ในประเทศอาเซียน”

อภิรักษ์ สีสันต์*

การประชุมเชิงปฏิบัติการ Pre-CONSAL จัดขึ้นเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ.2558 ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยความร่วมมือของภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ชมรมบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน ในสังกัดสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ และสมาคมระหว่างประเทศว่าด้วยโรงเรียนบรรณารักษ์ (International Association of School Librarianship: IASL)

หัวข้อการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “การพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนในประเทศอาเซียน” กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน นักวิชาการ อาจารย์ในสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์จากวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย เจ้าหน้าที่จากกระทรวงศึกษาธิการ เจ้าหน้าที่สมาคมห้องสมุด ฯลฯ มีตัวแทนบรรณารักษ์ 10 ประเทศลงทะเบียนเข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการ ดังนี้ กัมพูชา 1 คน เวียดนาม 1 คน สิงคโปร์ 2 คน อินโดนีเซีย 3 คน ฟิลิปปินส์ 4 คน บรูไนดารุสซาลาม 5 คน มาเลเซีย 5 คน สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ 6 คน ลาว 14 คน ไทย 15 คน และมีผู้แทนจากมหาวิทยาลัย กระทรวงศึกษาธิการ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยและนักศึกษาสังเกตการณ์อีก 10 คน รวมผู้เข้าร่วมประชุมทั้งสิ้น 66 คน

การประชุมสภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ครั้งที่ 16 The 16th Congress of Southeast Asian Librarians (CONSAL XVI 2015) จะจัดขึ้นในระหว่างวันที่ 11-12 มิถุนายน พ.ศ.2558 ณ ศูนย์นิทรรศการและการประชุมไบเทค (BITEC) บางนา กรุงเทพฯ ภายใต้แนวคิดแรงบันดาลใจแห่งอาเซียน “ห้องสมุดเพื่อความก้าวหน้าอย่างยั่งยืน” หนึ่งในพื้นที่ในการพัฒนาของบรรณารักษ์ที่ได้รับความสนใจเป็นพิเศษคือห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดโรงเรียนของประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีการพัฒนาในระดับที่แตกต่างกันอย่างหลากหลาย บางประเทศห้องสมุดโรงเรียนมีการพัฒนาและการบริหารจัดการที่ดีมาก ในขณะที่บางประเทศยังต้องการความช่วยเหลือ ประกอบกับการจะก้าวสู่ประชาคมอาเซียนอย่างเต็มรูปแบบปลายปี 2558 (AC15) การพัฒนาในภูมิภาคนี้เป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะห้องสมุดโรงเรียนที่ต้องได้รับความสนใจเพราะเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาของข้อมูลความรู้ของประชาชน

*กรรมการบริหาร ชมรมบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน ในสังกัดสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ
ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม สพม.8

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ชมรมบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน ในสังกัดสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ และสมาคมระหว่างประเทศว่าด้วยโรงเรียนบรรณารักษ์ (IASL) จึงจัดให้มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการขึ้น 1 วัน ซึ่งเป็นกิจกรรมก่อนการประชุม CONSAL โดยมี วัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสถานะปัจจุบันของห้องสมุดโรงเรียนในประเทศอาเซียน แผนพัฒนาและความท้าทายของห้องสมุดโรงเรียน
2. เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ที่ได้จากการปฏิบัติที่ดีที่สุดและการเรียนรู้ในการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนในประเทศในกลุ่มอาเซียน
3. เพื่อตระหนักถึงผลกระทบของอาเซียนการพัฒนาในระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศที่ให้อโอกาสในการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน
4. เพื่อสำรวจสภาพความร่วมมือและการทำงานร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของห้องสมุดโรงเรียนในประเทศสมาชิกอาเซียนในการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน

กิจกรรมเริ่มต้นด้วยตัวแทนคณะบดีคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และนางอังสนา เกิดบุญส่ง ประธานชมรมบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน กล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วมประชุม คุณ Hanna Chaterina George ชาวอินโดนีเซีย Director (Asia), International Association of School Librarianship วัตถุประสงค์ของการจัดงาน จากนั้นมีการนำเสนอ Country Report ของแต่ละประเทศ โดย Dr. Diljit Singh ชาวอินเดีย President, International Association of School Librarianship เป็นผู้ดำเนินรายการ สรุปได้ดังนี้

1. ประเทศไทย

นายสุรพล ฤทธิร่วมทรัพย์ กรรมการบริหารสมาคมห้องกรรมการบริหารสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ หัวหน้าฝ่ายวิทยบริการ โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ กล่าวถึงความเป็นมาของการปฏิรูปการศึกษาในประเทศไทย และภาพของห้องสมุดโรงเรียน ซึ่งถ้าเป็นโรงเรียนของรัฐบาลจะอยู่ในสังกัดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งได้มีการกำหนดมาตรฐานห้องสมุดสู่การปฏิบัติและมีแผนพัฒนาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2557-2560 ห้องสมุดโรงเรียนมีความพยายามในการปรับตัวเข้าสู่แหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัยด้วยสถานที่ บริการ และสื่อที่ทันสมัยตอบสนองต่อความต้องการของนักอ่านรุ่นใหม่

สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ TK park มีเป้าหมายและพันธกิจที่ชัดเจนในการทำงานเพื่อสร้างแหล่งเรียนรู้ ปลุกฝังทัศนคติและนิสัยรักการอ่าน การคิด และการแสวงหาความรู้ในกลุ่มเด็กและเยาวชน ผ่านการสร้างสรรค์นวัตกรรมการเสริมสร้างความรู้ พัฒนา ความคิด และบูรณาการภูมิปัญญา ผ่านกระบวนการส่งเสริมการรักการอ่าน การแสวงหาความรู้ และการเรียนรู้อย่าง สร้างสรรค์ ตามแนวทางที่สอดคล้องกับชนบประเพณี และวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของชาติซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาคนและสังคมไทยให้มีคุณภาพ ตลอดจนจุดประกายให้กับทุกภาคส่วนในประเทศเพื่อร่วมสร้างสรรค์สังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ได้อย่างเป็นรูปธรรม ตลอดจนเพื่อให้นิสัยรักการอ่านและการเรียนรู้หยั่งรากลึกอยู่ในสังคมไทยอย่างยั่งยืนแท้จริง TK park ได้มีโครงการร่วมกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน ให้เป็นห้องสมุดมีชีวิต ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโฉมหน้าครั้งใหญ่ของห้องสมุดโรงเรียนในประเทศไทย

กล่าวได้ว่าห้องสมุดโรงเรียนของประเทศไทยมีการดำเนินงานตามมาตรฐาน ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกาศใช้ และมีการปรับเข้าสู่ห้องสมุดที่ทันสมัยด้วยความร่วมมือของสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ หรือ TK park

2. ประเทศลาว

กระทรวงสารสนเทศและวัฒนธรรม และกระทรวงศึกษาธิการ ของประเทศลาว จัดทำโครงการส่งเสริมการอ่านแห่งชาติขึ้น ซึ่งได้ดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ. 2532 จนถึงปัจจุบันและมีแผนดำเนินการต่อจนถึง พ.ศ. 2563 เพื่อสร้างให้เกิดสังคมแห่งการอ่านขึ้นกิจกรรมของโครงการประกอบไปด้วยการจัดพิมพ์หนังสือเด็ก ห้องสมุดเคลื่อนที่ ห้องสมุดแบบพกพาห้องอ่านหนังสือ ห้องสมุดโรงเรียน และห้องสมุดชุมชน สำหรับเด็กที่ยังไม่ได้ไปโรงเรียนจะจัดให้มีทีมงานระดับหมู่บ้านสำหรับเล่นนิทาน โดยการใช้การแสดงหุ่นประกอบ นอกจากนั้นจะทำการเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของการศึกษาของเด็กและการอ่านให้ผู้ปกครองได้รับทราบอีกด้วย

นอกเหนือจากการสำรวจและจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการตระหนักรู้เกี่ยวกับความสำคัญของการรู้หนังสือและบริการห้องสมุดแล้ว ห้องสมุดแห่งชาติยังได้ขอสนับสนุนเงินทุนจากภายนอกเพื่อนำมาใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างและได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีจากนานาประเทศ อย่างไรก็ตามหากเปรียบเทียบการสนับสนุนดังกล่าวกับแผนซึ่งอาจตกไม่ทั่วฟ้า บางครั้งก็มีปริมาณมากในทีหนึ่ง ขณะที่อื่น ๆ ยังคงแห้งแล้ง ทำให้ตลอดระยะ 20 ปีที่ผ่านมาโครงการดังกล่าวสามารถดำเนินการครอบคลุมได้ประมาณร้อยละ 40 ของประเทศเท่านั้น จึงยังมีเด็กอีกเป็นจำนวนมากที่ยังต้องการความช่วยเหลือจากสถิติที่เก็บรวบรวมโดยกระทรวงศึกษาธิการพบว่าจากโรงเรียนประถมศึกษาทั้งหมด 8,400 แห่ง ห้องสมุดเคลื่อนที่ของ Room to Read Laos เข้าถึงได้เพียง 6,800 โรงเรียนเท่านั้น ห้องสมุดเคลื่อนที่แต่ละหน่วยจะมีกล่องที่บรรจุหนังสือ 250 เล่ม หากโรงเรียนใดมีห้องว่างก็จะเข้าไปจัดตั้งห้องอ่านหนังสือขึ้น แต่หากโรงเรียนใดมีพื้นที่จำกัดก็จะจัดให้มีแค่เพียง “มุมอ่านหนังสือ” เมื่อภาครัฐมีงบประมาณพอก็จะดำเนินการสร้างอาคารห้องสมุดแยกเป็นสัดส่วนมีขนาดประมาณ 5 x 7 เมตร สามารถบรรจุหนังสือได้ 1,500-3,000 เล่ม นอกจากนี้ยังมีแผนจัดสร้างห้องสมุดประชาชนขึ้นในแต่ละแขวง ปัจจุบันแล้วเสร็จไปเพียง 9 แห่ง จากทั้งสิ้น 17 แขวง ห้องสมุดประชาชนเหล่านี้จะมีบทบาทเป็นศูนย์ให้บริการแก่ห้องสมุดดาวเทียมเงินทุนจากภายนอกช่วยให้ Room to Read Laos สามารถจัดทำห้องสมุดเคลื่อนที่กว่า 6,000 หน่วย ห้องอ่านหนังสือในโรงเรียนเกือบ 1,000 แห่ง และสนับสนุนให้มีห้องสมุดโรงเรียน และชุมชนและศูนย์การเรียนรู้อีก 35 แห่ง และห้องสมุดประจำแขวงอีก 9 แห่ง ผู้ให้การสนับสนุนหลักได้แก่ Room to Read Laos, Shanti Volunteer Association (SVA), Action for Lao Children (ACL), The American Library Project, Empowerment for All (EFA), Collectif et de Biblioth_cairesIntervenants en Action Culturelle (COBIAC) และอื่น ๆ นอกจากนี้ยังมีโครงการก่อสร้างห้องสมุด ‘10 วัน’ ดำเนินการโดยผู้นำโครงการส่งเสริมการอ่านและทีมงาน โดยมีอาสาสมัครจากต่างประเทศมาทำงานกับทีมห้องสมุดแห่งชาติเป็นเวลา 10 วันซึ่งในระหว่างนั้นบรรดาอาสาสมัครเหล่านี้จะได้รับประสบการณ์การใช้ชีวิตในชนบทของลาวกับการเข้าพักอาศัยกับครอบครัวในชุมชนโครงการส่งเสริมการอ่านที่นำเสนอมาข้างต้น เป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในพื้นที่ห่างไกลและลดช่องว่างในการเข้าถึงหนังสือของลาวมานานกว่า 20 ปีความก้าวหน้าของโครงการได้ช่วยลดความเหลื่อมล้ำของคุณภาพการศึกษาระหว่างเขตเมืองและชนบทและทำให้เด็กในพื้นที่ชนบทหลายแห่ง

ได้มีโอกาสมากขึ้นที่จะเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้เช่นการบริการห้องสมุด ขณะเดียวกันครูผู้สอนก็ยังได้รับการปรับปรุงวิธีการสอน จากการศึกษาพบว่าอัตราการไม่รู้หนังสือของประชาชนทำให้รัฐบาลลาวสนับสนุนการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในประเทศลาวโดยอนุญาตให้องค์กรเอกชนจากต่างประเทศหลายหน่วยงานเข้ามาให้การสนับสนุนกิจกรรมการอ่านต่าง ๆ ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและหาวิธีการลดช่องว่างในการเข้าถึงหนังสือและการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา (Quality of Education)

ผู้นำเสนอได้ยกกรณีศึกษาห้องสมุดเคลื่อนที่ 3 Mobiles Books คือ Bus, Boat, Bag เช่นห้องสมุดในรถโดยสารประจำทาง นำหนังสือใส่ย่ามบริการหนังสือในหมู่บ้าน และชุมชนต่าง ๆ ห้องสมุดเรือโดยในฤดูฝน ประชาชนไปห้องสมุดประชาชนไม่สะดวก จึงนำหนังสือใส่เรือไปให้บริการประชาชนในชนบทห่างไกลที่ถูกน้ำท่วมได้มีโอกาสอ่านหนังสือ ประเทศลาวยังต้องการความช่วยเหลือในการพัฒนาหมู่บ้านที่ห่างไกลทั้งด้านการศึกษา สุขภาพอนามัย และอื่น ๆ

กล่าวได้ว่าประเทศลาวมีความพยายามในการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนและห้องสมุดอื่น ๆ โดยเน้นการนำหนังสือให้ถึงมือผู้อ่านในส่วนต่าง ๆ ของประเทศด้วยความร่วมมือช่วยเหลือขององค์กรพัฒนาและประชาชนในชุมชนและมีกิจกรรม Laos Charity Book ซึ่งเป็น CSR ที่น่าสนใจ

3. ประเทศกัมพูชา

ประเทศกัมพูชามีบริบททางการศึกษาที่แตกต่างจากประเทศอื่น ๆ เนื่องมาจากสงครามการเช่นฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ของฝ่ายเขมรแดงในช่วงระหว่าง พ.ศ.2518 ถึง พ.ศ.2522 ส่งผลให้ประเทศทั้งประเทศตกอยู่ในสภาพบ้านแตกสาแหรกขาด การศึกษาและวัฒนธรรมต่าง ๆ ถูกทำลายลงอย่างสิ้นเชิง ปัญญาชน กวาร์ร้อยละ 90 ไม่ว่าจะเป็นครู นักวิชาการ นักเขียน ถูกประหารชีวิต สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ถูกเผาทำลายลงหมดสิ้น ส่งผลให้พื้นฐานนิสัยรักการอ่านถูกถอนรากถอนโคน ชาวกัมพูชาจึงขาดทักษะการอ่าน ประเทศกัมพูชาจึงเป็นประเทศที่ประสบปัญหาอย่างมากในการพัฒนาการศึกษา เมื่อกล่าวถึงห้องสมุดโรงเรียน พบว่าบางโรงเรียนไม่มีห้องสมุด บางโรงเรียนมีหนังสือในห้องเพียง 50 เล่ม แต่ก็เรียกว่าห้องสมุด

แม้ว่าองค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) เพื่อช่วยผู้ลี้ภัยชาวกัมพูชาที่มีชื่อว่า SIPAR (Soutien a l'Initiative Privee pour l'Aide aux Refugies) จะได้ยื่นมือเข้ามาช่วยพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนในประเทศกัมพูชา ตั้งแต่ พ.ศ.2532 โดยมีโครงการเพื่อสร้างห้องสมุดสำหรับเด็กในโรงเรียนประถมศึกษาและฝึกอบรมบรรณารักษ์โดยได้รับการสนับสนุนด้านเงินทุนจากสหภาพยุโรปใน พ.ศ.2539 เน้นกิจกรรมเพื่อพัฒนาการอ่านในห้องสมุดโรงเรียนของเด็ก ครูและชุมชน ต่อมาใน พ.ศ.2542 สหภาพยุโรปเพิ่มการสนับสนุนให้แก่โครงการสร้างห้องสมุดโรงเรียนเพิ่มเติมอีก 30 แห่งในอีก 3 จังหวัดเป็นเวลา 3 ปี

SIPAR ซึ่งเป็นองค์กรพัฒนาเอกชนนานาชาตินี้เป็นหนึ่งในองค์กรหลักด้านการศึกษาที่ต่อสู้กับการไม่รู้หนังสือในกลุ่มเยาวชนและผู้ใหญ่ผ่านการสนับสนุนการผลิตหนังสือและการอ่านเป็นเวลากว่า 20 ปี SIPAR ได้พัฒนาเครือข่ายสถานที่สำหรับอ่านหนังสือทั้งแบบอยู่กับที่และแบบเคลื่อนที่เพื่อสนับสนุนการพัฒนาด้านการอ่านในกัมพูชา สถานที่สำหรับอ่านหนังสือยิ่งไปกว่านั้น SIPAR ยังตระหนักถึงสถานการณ์การพิมพ์ในประเทศกัมพูชา การขาดหนังสือสำหรับเยาวชนที่เป็นภาษาเขมร จึงได้เริ่ม

โครงการจัดพิมพ์หนังสือใน พ.ศ. 2534 ตีพิมพ์หนังสือหลายชุดสำหรับผู้อ่านตั้งแต่วัยแรกเกิดจนถึงวัยผู้ใหญ่ประสบความสำเร็จด้านเครือข่ายของ SIPAR ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันรวมถึงรายการต่อไปนี้

1. ห้องสมุดโรงเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 230 แห่ง ตั้งอยู่ในทุกจังหวัดของประเทศไทย
2. ห้องสมุดชุมชน จำนวน 29 แห่ง (ศูนย์การศึกษาสำหรับทุกคนหรือ CEFA) ตั้งในแถบชนเมือง
3. ห้องสมุดเคลื่อนที่ จำนวน 8 หน่วย บริการในพื้นที่ด้อยโอกาส จำนวน 100 แห่ง รอบกรุงเทพมหานคร

4. มุมอ่านหนังสือในหอผู้ป่วยเด็กในโรงพยาบาล จำนวน 10 แห่ง
5. ห้องสมุดในเรือนจำ จำนวน 4 แห่ง
6. บรรณารักษ์ 2,000 คนได้รับการฝึกอบรม
7. จัดพิมพ์และแก้ไขหนังสือกว่า 80 เล่ม แจกจ่ายไปแล้วกว่าหนึ่งล้านเล่ม

ห้องสมุดโรงเรียนในประเทศไทยส่วนใหญ่สร้างโดยองค์กรพัฒนาเอกชนนานาชาติและครูในระดับประถมศึกษาส่วนใหญ่ยังคงใช้การสอนแบบครูเป็นจุดศูนย์กลางสอนให้เด็กท่องจำเนื้อหาในบทเรียนแทนที่จะให้เด็กนักเรียนสำรวจศึกษาเอง ครูมีความเข้าใจจำกัดถึงวิธีการที่จะเชื่อมโยงการสอนในชั้นเรียนกับการเรียนรู้จากแหล่งข้อมูลในห้องสมุด

กล่าวได้ว่าห้องสมุดโรงเรียนในประเทศไทยยังขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณจากรัฐบาลตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันดำเนินการด้วยความช่วยเหลือขององค์กรเอกชนต่าง ๆ นับเป็นปัญหาสำคัญในการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. ประเทศบรูไนดารุสซาลาม

สถาบันและวัฒนธรรมแห่งบรูไน (Dewan Bahasadan Pustaka Brunei หรือ DBP) มีความพยายามในการส่งเสริมการอ่านและโครงการการอ่านรัฐบาลบรูไนได้มีการเสริมสร้างการอ่านของประชากรใน ประเทศผ่านโครงการต่าง ๆ คือ การประชุมความรู้ (the Knowledge Convention) กลุ่มงานวิจัยเชิงคุณภาพเรื่องวัฒนธรรมการอ่านของ PMO (the Reading Culture Focus Group of PMO) โครงการอ่านระดับชาติ (the National Reading Programmes) และระบบการศึกษาระดับชาติสำหรับศตวรรษที่ 21 (SPN 21) เพื่อที่จะทำให้วิสัยทัศน์บรูไนดารุสซาลาม พ.ศ. 2035 เป็นจริงขึ้นมาได้

การศึกษาในประเทศบรูไนดารุสซาลามได้รับการพัฒนามาในหลายแง่หลายด้านนับตั้งแต่เริ่มต้นมีระบบการศึกษาในระบบแบบทันสมัยอย่างจริงจังใน พ.ศ.2455 นับแต่นั้นมา มีการพัฒนาทางการศึกษามากมายเพื่อให้สอดคล้องกับสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจ และความต้องการทางสังคม เมื่อบรูไนดารุสซาลามได้รับอิสรภาพโดยสมบูรณ์ใน พ.ศ.2517 การขยายระบบการศึกษายังมีความจำเป็นมากขึ้น SPN 21 เป็นนโยบายการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการของบรูไนดารุสซาลาม ได้นำมาใช้ตั้งแต่ พ.ศ.2554 เพื่อเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาให้เป็นแรงผลักดันประเทศไปสู่เป้าหมายตามวิสัยทัศน์บรูไนดารุสซาลาม 2035 หนึ่งในเป้าหมายหลัก คือ ปรับปรุงคุณภาพการศึกษาผ่านความเป็นเลิศทางการสอน และการเรียนรู้ SPN 21 จะจัดเตรียมเส้นทางเพื่อบรรลุถึงวิสัยทัศน์นี้ รวมทั้งจัดเตรียมเส้นทาง เพื่อสนองความท้าทาย ทั้งด้านเศรษฐกิจ และสังคมของศตวรรษ

ที่ 21 การดำเนินการปฏิบัติเป็นขั้นตอนรวมทั้งการจัดเตรียมหลักสูตรและโครงสร้างการ ประเมินผล แบบใหม่ โครงการจัดการดูแลนักเรียนที่มีปัญหา โครงการฝึกอบรมสร้างครูที่มีประสิทธิภาพ โครงการ สร้างผู้นำที่มีประสิทธิภาพ การจัดเตรียมแหล่งทรัพยากร เพื่อการสอนและการเรียนรู้ซึ่งรวมถึง เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) แหล่งข้อมูลที่เพียงพอและระบบที่มีประสิทธิภาพสำหรับการควบคุม การประเมินผล และการสร้างมาตรฐาน

สถาบันภาษาและวัฒนธรรมแห่งบูรไนดารุสซาลามมีบทบาทสำคัญในอันที่จะประสานงานอย่าง ใกล้ชิดกับโรงเรียนและได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียนเหล่านี้ในการทำกิจกรรมเกี่ยวข้องกับห้องสมุดเพื่อ ประโยชน์สำหรับเยาวชนตั้งแต่วัยเด็กเด็กก่อนวัยเรียนจะเรียนรู้ภาษาพื้นฐาน ตัวเลข มารยาท ความรู้ พื้นฐานของศาสนา อิสลาม การเคลื่อนไหว วินัย การร้องเพลง การพัฒนาพรสวรรค์เด็ก ๆ ควรจะรู้สึก คำนึงเกี่ยวกับหนังสือและมีหนังสือรอบล้อมตั้งแต่เด็ก ๆ ไม่ว่าจะเป็น ที่โรงเรียนหรือที่บ้าน เด็ก ๆ ควรรู้สึก ผ่อนคลายสบายใจเมื่ออยู่กับหนังสือโรงเรียนระดับประถมจะเน้นทักษะพื้นฐาน (3Rs) เพื่อเน้นการ พัฒนาความริเริ่มสร้างสรรค์ และทักษะพื้นฐานในการอ่าน การเขียน และการคิดเลข (3Rs) เพื่อเสริมสร้าง ทักษะโดยการจัดสถานการณ์ต่าง ๆ ที่จะให้นักเรียนสามารถฝึกฝนทักษะเหล่านั้น

การอ่านถือว่าเป็นทักษะแรกและสำคัญที่สุดที่ต้องเรียนรู้ การอ่านเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการพัฒนา พื้นฐานอื่น ๆ ที่จะพื้นฐานสำหรับการศึกษาระบบต่อไป ถ้าเด็ก ๆ ไม่ได้ถูกสอนให้อ่านมาอย่างดี การศึกษาอื่น ๆ ของพวกเขาจะพลอยบกพร่องไปด้วย เมื่อเด็กไม่มีความสามารถในการอ่านพวกเขา จะไม่สามารถก้าวหน้าได้มากนักในการศึกษาทั่ว ๆ ไป เพราะว่าพวกเขาไม่สามารถจะอ่านข้อมูลหรือ คำสั่งคำสอนต่าง ๆ ได้ ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของครูตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจะต้องบอกให้ได้ว่านักเรียน คนไหนที่ไม่ใช่นักอ่านที่ดี ทั้งนี้เพราะครูระดับประถมเป็นกลุ่มแรกที่พบเด็กเหล่านี้ การขาดความ สามารถในการอ่านจะทำให้เด็กเหล่านี้ล้าหลังในทุก ๆ วิชาที่โรงเรียน เนื่องจากว่าความสำเร็จทางวิชาการ ขึ้นอยู่กับความสามารถในการอ่าน

กล่าวได้ว่าห้องสมุดโรงเรียนในประเทศบูรไนดารุสซาลามเน้นการพัฒนาการอ่านออกของ นักเรียนในเบื้องต้นและพัฒนาสู่การอ่านในระดับที่สูงขึ้น โดยจะปลูกฝังการอ่านให้เด็กตั้งแต่ปฐมวัย เพื่อเชื่อมโยงสู่วิสัยทัศน์ของประเทศ

5. ประเทศมาเลเซีย

การลดลงของนิสัยการอ่านในบรรดานักเรียนเป็นปัญหาของประเทศมาเลเซียเหมือนกับ หลายประเทศในอาเซียน สภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมนิสัยการอ่านในเชิงบวก และการมีห้องสมุดที่ดีมีส่วนสำคัญที่ช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กอย่างกรณีเด็กซึ่งอยู่ในห้องเรียนเดียวกัน แต่กลับมีทักษะการอ่านแตกต่างกัน ในปัจจุบันโรงเรียนในประเทศมาเลเซียมีการเตรียมพร้อมและมี ห้องสมุดที่มีหนังสือจำนวนมาก ทำให้ครูสามารถใช้เวลากับนักเรียนที่อ่านช้า ส่วนนักเรียนที่อ่านเร็วก็ สามารถใช้เวลาอย่างเป็นอิสระ (Ambigapathy Pandian, Shaik Abdul Malik Mohamed Ismail, & Toh Chwee Hiang, 2010) ห้องสมุดที่มีการจัดเตรียมเป็นอย่างดีและมีพื้นที่สำหรับอ่านหนังสือเป็นการ เฉพาะและสะดวกสบาย ย่อมเป็นแรงจูงใจให้นักเรียนเข้ามาอ่านหนังสือการมีสื่อการอ่านที่หลากหลาย

และการมีหนังสือจำนวนมากพอสำหรับหยิบยืมเป็นแรงกระตุ้นให้นักเรียนอ่านเพื่อการเรียนรู้ที่เพลิดเพลินตลอดชีวิต การจัดพื้นที่การอ่านให้เพียงพอในห้องสมุดเป็นปัจจัยสำคัญต่อการอ่านของนักเรียน ประเภทของโรงเรียน (โรงเรียนประจำหรือไม่ประจำ) มีอิทธิพลต่อนักเรียน

ความสำคัญที่เพิ่มมากขึ้นของระบบข้อมูลและการสื่อสารผ่านสื่อที่หลากหลาย ทำให้ต้องมีการหาทางตอบสนองพฤติกรรมใหม่ ๆ ทางสังคมของการอ่าน โครงการและนโยบายด้านการรู้หนังสือของหน่วยงานรัฐบาลหลายแห่ง มักมุ่งที่การบ่มเพาะวัฒนธรรมการอ่านตลอดชีวิต และการเปิดช่องทางใหม่เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในพื้นที่สาธารณะ ในอัตลักษณ์ วิถีชีวิตและบุคลิกใหม่ ๆ ระบบการศึกษาในประเทศมาเลเซียได้นำไปสู่แผนการและกิจกรรมมากมายที่เกิดขึ้นในระดับโรงเรียนประถมและมัธยม ทั้งนี้เพื่อบ่มเพาะวัฒนธรรมการอ่านสำหรับคนรุ่นใหม่ เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาองค์ความรู้ที่จำเป็น มีทักษะที่สร้างสรรค์และสามารถคิดได้ ทำให้สามารถเผชิญหน้ากับปัญหาท้าทายที่หลากหลายมากขึ้นในโลกที่พวกเขาอาศัยอยู่ได้วิธีการแบบ IQRA ที่เน้นการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคคล ทั้งในระดับครัวเรือนและโรงเรียน

กิจกรรมของชมรมหนังสือ BOOK Club@SoLLAT เป็นปัญหาท้าทายสำหรับผู้วิจัย ครู ผู้ปฏิบัติ และผู้กำหนดนโยบาย โดยจะต้องแสวงหาแนวทางใหม่ ๆ เพื่อเชื่อมโยงกิจกรรมการอ่านกับการบรรยาย ประสบการณ์ของมนุษย์ สิ่งนี้จะเกิดขึ้นได้เมื่อมีการเชื่อมโยงและความเป็นเครือข่ายมากขึ้นกับหน่วยงานต่าง ๆ ในประเทศมาเลเซีย ทั้งในแง่การแลกเปลี่ยนแนวคิด สื่อการอ่าน ข้อมูล การอบรม และทรัพยากรมนุษย์

โรงเรียนในประเทศมาเลเซียมุ่งพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียน โดยใช้สื่อคือ iPad Computer 2013-2025 โดยเน้น visual environment โครงสร้างพื้นฐาน เช่น อุปกรณ์ ICT ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ Chrome Book Net Book นโยบาย 1 คน 1 เครื่อง และการทำงานร่วมกันระหว่างบรรณารักษ์และครูไอซีที

กล่าวได้ว่าห้องสมุดโรงเรียนในประเทศมาเลเซีย มีการส่งเสริมการอ่านของนักเรียนโดยเปลี่ยนจากสื่อการอ่านประเภทหนังสือสู่สื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อกระตุ้นความสนใจในการอ่านของเยาวชนคนรุ่นใหม่ ที่สนใจใช้สื่อ ICT ที่หลากหลายนำไปสู่การทำงานร่วมกันระหว่างบรรณารักษ์และครูไอซีที

6. ประเทศเวียดนาม

รัฐบาลเวียดนามตั้งเป้าที่จะพัฒนาประเทศไปสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรมใน พ.ศ.2563 จึงปรับทิศทางการพัฒนาประเทศโดยนโยบายใหม่ ๆ ที่นำแนวคิดเศรษฐกิจอัจฉริยะ (intelligent economy) เข้ามาประกอบ แนวความคิดนี้เกี่ยวเนื่องกับการนำทรัพยากรมนุษย์ที่มีความเป็นมืออาชีพทั้งในด้านของผู้มีความรู้และแรงงานมีฝีมือมาช่วยในการพัฒนาประเทศเพื่อเชื่อมโยงประเทศเข้าสู่เศรษฐกิจสากล เป็นที่ชัดเจนว่าการอ่านเป็นช่องทางที่สำคัญมากสำหรับการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ วัฒนธรรมการอ่านเป็นตัวกำหนดท่าทีของคนเวียดนามในการพัฒนาประเทศมาเป็นเวลานาน จึงมีเหตุผลสมควรที่จะกล่าวว่ากิจกรรมการอ่านได้ก่อให้เกิดความรู้พื้นฐานในการสร้างคนเวียดนามรุ่นใหม่ในทุก ๆ ด้านของชีวิต

รัฐบาลเวียดนามทราบดีว่าการส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมการอ่านเป็นเรื่องที่สำคัญมาก ดังนั้น กระทรวงวัฒนธรรม การกีฬาและการท่องเที่ยวของเวียดนาม โดยเฉพาะกรมห้องสมุดได้กำหนด ยุทธศาสตร์การพัฒนามาตรฐานวัฒนธรรมการอ่านสำหรับช่วง พ.ศ. 2553-พ.ศ.2563 ขึ้นมา รัฐบาลเองก็ยืนยันที่จะสนับสนุนกิจกรรมการอ่านทั่วประเทศเพื่อสร้างนักอ่านเวียดนามรุ่นใหม่ ๆ ขึ้นในอนาคต

แม้ว่ารัฐบาลกลางได้จัดให้มีระบบห้องสมุดลงไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศ ระบบได้ให้บริการ จัดหาหนังสือให้ตามความต้องการของประชาชนในระดับต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ มีการพัฒนารูปแบบ การให้บริการใหม่ ๆ มาใช้ ตัวอย่างเช่น การหมุนเวียนหนังสือเพื่อเพิ่มจำนวนหนังสือในชุมชนที่อยู่ใน พื้นที่ยากจน หรือมีการจัดตั้งตู้หนังสือครอบครัวขึ้นในบางพื้นที่ นอกจากนี้ยังมีการติดต่อกับห้องสมุด เอกชนเพื่อขอให้ลงไปจัดกิจกรรมในพื้นที่ยากจนเพื่อสนับสนุนวัฒนธรรมการอ่านในสังคมอีกด้วย รูปแบบใหม่ ๆ เหล่านี้ทั้งหมดถูกนำมาดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ

จากการสำรวจของกระทรวงวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยวเวียดนามพบว่ามีห้องสมุดประชาชน 17,936 แห่ง ห้องสมุดมหาวิทยาลัย 300 แห่ง ห้องสมุดโรงเรียน 24,746 แห่ง และห้องสมุดเฉพาะ ด้านอีกมากที่เป็นของกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ระบบหอสมุดแห่งชาติประกอบด้วยห้องสมุดแห่งชาติ ห้องสมุดประจำจังหวัด และห้องสมุดประจำอำเภอ กระทรวงแต่ละกระทรวงก็มีห้องสมุดเฉพาะหน่วยงาน เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับงานของตน ในหมู่บ้านระบบตู้หนังสือที่ใช้แทนห้องสมุดประชาชนได้รับการ จัดตั้งภายใต้การสนับสนุนของภาครัฐเพื่อนำเสนอหนังสือและนิตยสารที่จำเป็นให้กับเกษตรกร โดยเฉพาะที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล เป้าหมายในการทำตู้หนังสือชุมชนก็เพื่อขจัดความยากจนโดยการช่วย ให้คนที่ยากจนที่สุดโดยเฉพาะอย่างยิ่งชาติพันธุ์กลุ่มน้อยได้รู้หนังสือมากขึ้นความจริงแล้วห้องสมุด ขนาดเล็กนี้ได้พัฒนามาตรฐานวัฒนธรรมการอ่านโดยรวมในระดับท้องถิ่นและถูกนำมาใช้เป็นส่วนขยายสำหรับ การเรียนรู้นอกห้องเรียน โดยจัดเตรียมตำราเรียนให้กับนักเรียนที่ไม่สามารถเข้าถึงหนังสือเหล่านี้ได้ ทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน ระบบตู้หนังสือชุมชนนี้มีการนำมาใช้อย่างได้ผลและชาวบ้านก็เข้าร่วมใน กิจกรรมการอ่านหนังสือมากขึ้น โรงเรียน/มหาวิทยาลัยแต่ละแห่งในประเทศเวียดนามต่างก็มีห้องสมุด ของตัวเองโดยที่ผู้อ่านส่วนใหญ่ได้แก่นักเรียน ครูอาจารย์ และอาชีพอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องที่สนใจใช้เวลาอ่าน เพื่อเพิ่มพูนความรู้และปรับปรุงชีวิตด้านอื่น ๆ ที่พวกเขาไม่สามารถเรียนรู้ในห้องเรียนได้สิ่งพิมพ์ได้รับการพัฒนาทั้งในแง่ปริมาณและคุณภาพ กิจกรรมนี้จัดขึ้นตามความต้องการของผู้อ่านและด้วยช่องทางนี้ ทำให้โปรแกรมการศึกษาและฝึกอบรมต่าง ๆ เข้าถึงคนในสังคมอย่างทั่วถึงกิจกรรมดังกล่าวยังช่วย สนับสนุนในการส่งเสริมมาตรฐานทางวัฒนธรรมของผู้คนและช่วยเพิ่มรายได้ให้กับประชาชนที่ยากจน ด้วยการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาปรับใช้กับธุรกิจของตน ส่วนในเรื่องการเพิ่มกิจกรรมการอ่าน ของคนเวียดนามรุ่นใหม่นั้น ได้จัดพิมพ์หนังสือให้มีความหลากหลายขึ้นและเหมาะกับวัยเพื่อสร้าง สิ่งแวดล้อมทางหนังสือที่เหมาะสมและเอื้อให้เกิดการพัฒนาคน

อย่างไรก็ตาม ผู้นำเสนอกล่าวว่าบางโรงเรียนไม่มีห้องสมุดโรงเรียน และห้องสมุดโรงเรียน หลายแห่งขาดหนังสือที่คุณภาพ แต่ยังโชคดีที่รัฐบาลได้ส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมการอ่าน และกำหนด ยุทธศาสตร์การพัฒนามาตรฐานวัฒนธรรมการอ่านสำหรับ พ.ศ. 2553-2563

กล่าวได้ว่าห้องสมุดโรงเรียนในประเทศเวียดนามเป็นฐานการพัฒนาคุณภาพของประชาชนต้องการการพัฒนาในด้านจำนวนหนังสือ และสื่อการอ่านที่ตรงตามความต้องการของผู้ใช้

7. ประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์

แม้ว่าประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์จะมีอัตราการรู้หนังสือสูงถึง 95 % และแม้ว่าจะได้มีความพยายามหลากหลายในการพัฒนาห้องสมุดแล้วก็ตาม ยังคงมีอุปสรรคที่ทำให้อีกมากในการเพิ่มจำนวนผู้อ่านและจำนวนหนังสือในห้องสมุดปัญหาดังกล่าวเกิดจาก

1. ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี (ICT) ส่งผลให้นักเรียนส่วนมากใช้เวลากับการแชท หรือการเล่นเกมส์ทางอินเทอร์เน็ต แต่ไม่ได้พัฒนาทักษะการอ่านของตนเอง
2. งบประมาณน้อยส่งผลให้มีห้องสมุดเพียงไม่กี่แห่งที่พร้อมไปด้วยหนังสือที่มีคุณภาพ หนังสือในห้องสมุดโรงเรียนในเมียนมาร์ส่วนมากไม่ทันสมัย หรืออยู่ในสภาพชำรุด
3. ระบบการสอบที่ยากทำให้นักเรียนไม่ได้อ่านหนังสืออื่น ๆ นอกหลักสูตร นักเรียนส่วนมากใช้เวลาในการเตรียมตัวสอบ นอกจากจะต้องไปโรงเรียนแล้วยังต้องเรียนพิเศษจนมีด่ำ ทำให้ไม่มีเวลาอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน
4. การขาดแคลนกระแสไฟฟ้าในชนบทส่งผลให้ห้องสมุดในชนบทไม่มีประสิทธิภาพ ชาวชนบทส่วนใหญ่มีเวลาว่างเฉพาะตอนกลางคืน ฉะนั้นหากการจ่ายกระแสไฟฟ้ามีความสม่ำเสมอมากขึ้นจำนวนผู้อ่านหนังสือก็จะเพิ่มมากขึ้น (70% ของพลเมืองเมียนมาร์อาศัยอยู่ในเขตชนบท)
5. งบประมาณด้านการศึกษาเมื่อเปรียบเทียบกับงบประมาณรวมถือว่ายังน้อยมากเมื่อนำไปเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน และงบประมาณส่วนใหญ่ถูกนำไปใช้ในการก่อสร้างมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย และส่วนน้อยเท่านั้นที่ใช้ในการฝึกอบรมพัฒนาครูผู้สอนและการพัฒนาห้องสมุด
6. ครูผู้สอนขาดประสบการณ์ UNICEF ได้สำรวจข้อมูลโรงเรียนระดับประถมศึกษาในเมียนมาร์กว่า 200 แห่ง และพบว่าครูผู้สอนหลายรายสอนแบบท่องจำ (Rote Learning) หรือสอนในทิศทางเดียว หรือแบบไม่มีการโต้ตอบ (Chalk and Talk หรือ Passive Learning) การสอนแบบนี้ มีการป้อนคำถามน้อยมาก หรือถ้ามีก็เป็นคำถามแบบปลายปิดเสียส่วนมาก และครูผู้สอนไม่ค่อยแนะนำในเรื่องการใช้ห้องสมุด

มูลนิธิอนุรักษ และให้ความช่วยเหลือเรื่องหนังสือของประเทศเมียนมาร์ (Myanmar Book Aid and Preservation Foundation-MBAPF) และมูลนิธิฟื้นฟูห้องสมุดนากิช (Nargis Library Recovery-NLR) มีส่วนสำคัญในการให้ความช่วยเหลือด้านการพัฒนาห้องสมุด NLR และ MBAPF นับเป็นผู้บริจาคหนังสือรายใหญ่ที่สุดในระยะ 3 ปีที่ผ่านมา และ Asia Foundation เท่านั้นที่บริจาคหนังสือภาษาอังกฤษให้กับเมียนมาร์ แต่ทั้ง NLR และ MBAPF ยังขาดงบประมาณสนับสนุนในการจัดสร้างห้องสมุดทั่วประเทศ การจัดหาหนังสือภาษาพม่าให้ห้องสมุดโรงเรียน และห้องสมุดในชุมชน และขยายการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการให้กับครูและขยายการจัดโครงการต่าง ๆ สำหรับผู้อ่านหนังสือห้องสมุด

กล่าวได้ว่าห้องสมุดโรงเรียนในประเทศสาธารณรัฐแห่งสภาพเมียนมาร์ ขาดงบประมาณ ขาดหนังสือที่มีคุณภาพ หนังสือล้าสมัย มีความต้องการพัฒนามากแต่ขาดงบประมาณทุกด้าน ทั้งพีเพิลแวร์ ฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์

8. ประเทศฟิลิปปินส์

โครงการเด็กฟิลิปปินส์ทุกคนเป็นนักอ่าน ได้ก่อให้เกิดโครงการหลัก 2 โครงการ โครงการแรก คือ คลังการอ่านตามอรรถาธิบายของฟิลิปปินส์ เป็นการประเมินองค์ประกอบของ ECARP ซึ่งทำโดยครูหนึ่งต่อหนึ่งโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับส่วนที่อ่านปากเปล่าโครงการที่สองได้นำร่องในโรงเรียนแห่งเดียวเท่านั้น ยังไม่ได้ทำในโรงเรียนอื่น ๆ เป็น โครงการฟื้นฟูการอ่านของนิวซีแลนด์สำหรับนักเรียนเกรด 1 โครงการระยะสั้น ซึ่งจัดการบนพื้นฐานของโรงเรียนสำหรับผู้ได้รับการศึกษา ประกอบด้วยบทเรียนแบบหนึ่งต่อหนึ่งที่เข้มข้นวันละ 30 นาทีด้วยครูที่รู้หนังสือที่ได้รับการฝึกอบรมเป็นระยะเวลาเฉลี่ย 20 สัปดาห์ ครูในโรงเรียนรัฐบาลได้รับคัดเลือกไปฝึกอบรมเรื่องนี้ที่นิวซีแลนด์ และกลับมาฝึกอบรมเพื่อนร่วมงานในฟิลิปปินส์มีคำสั่งกรมการศึกษา (DepEd) จาก พ.ศ. 2544 ที่ให้นักเรียนทุกคนต้องแสดงหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษรหรือวาจาว่า ได้อ่านหนังสืออย่างน้อยที่สุดปีละ 2 เล่ม 1 เล่มต่อภาคเรียนก่อนจะได้รับการส่งเสริมไประดับต่อไป ซึ่งได้ระบุว่าหนังสือหมายถึง สิ่งที่ไม่ใช่ตำราเรียน และเล่มหนึ่งเป็นภาษาอังกฤษและอีกเล่มหนึ่งเป็นภาษาของเจ้าของหรือภาษาแม่ ดูเหมือนว่าไม่ใช่ภารกิจที่ใหญ่ แต่เมื่อพิจารณาข้อจำกัดของระบบโรงเรียนของรัฐ มันก็ไม่ใช่เรื่องง่ายการปฏิรูปการศึกษาที่สำคัญอีกเรื่องหนึ่งที่สัมพันธ์กับการอ่านโดยตรง คือ สื่อการสอนที่ใช้ในโรงเรียนประธานาธิบดีอาคีโน กล่าวถึงหลักการสามภาษาที่ต้องใช้ความพยายามอย่างสูงซึ่งเป็นเรื่องที่ทำทนาย “เรียนภาษาอังกฤษให้ดีเพื่อติดต่อกับโลก เรียนภาษาฟิลิปปินส์ให้ดีเพื่อติดต่อกับประเทศ และรักษาภาษาแม่ไว้เพื่อเชื่อมต่อกับมรดกของพวกคุณ” เป็นการปรับปรุงนโยบายสองภาษาให้เป็นสื่อการสอนเพราะนักเรียนส่วนใหญ่ไม่มีพื้นฐานในภาษาอังกฤษและภาษาฟิลิปปินส์ที่เป็นภาษาแห่งชาติในอันที่จะประสบความสำเร็จในภาษาใดภาษาหนึ่งปัจจุบันเป็นที่ยอมรับและได้รับสนับสนุนจากการวิจัยและหลักฐานเชิงประจักษ์ว่าการใช้ภาษาแม่ในเกรดต้นๆ ส่งเสริมการเรียนรู้วิชาต่าง ๆ ให้ดีขึ้นรวมทั้งภาษาอังกฤษและฟิลิปปินส์ด้วย เราควรสร้างความหลากหลายทางภาษาและวัฒนธรรมในสังคมฟิลิปปินส์มากกว่าที่จะมองมันเป็นหน้าที่ มันเป็นความอุดมสมบูรณ์ของมรดกวัฒนธรรมและลักษณะภูมิศาสตร์ที่เป็นหมู่เกาะของประเทศที่มี 7,100 เกาะ ที่ทำให้มีภาษาที่แตกต่างกัน 120 ภาษาและภาษาท้องถิ่นหลัก ๆ 8 ภาษาซึ่งใช้พูดกันอย่างกว้างขวาง

อย่างไรก็ตามห้องสมุดโรงเรียนเอกชนได้รับเงินสนับสนุนมากกว่า มีเครือข่ายการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่กว้างขวางกว่าห้องสมุดโรงเรียนรัฐบาล ถึงแม้จะมีการกำหนดข้อปฏิบัติเกี่ยวกับห้องสมุดโรงเรียนในประเทศและคำแนะนำเกี่ยวกับห้องสมุดโรงเรียน (School Library Guidelines) ของกระทรวงศึกษาธิการที่ระบุข้อกำหนดเกี่ยวกับการจัดเจ้าหน้าที่ประจำห้องสมุดโรงเรียนและมาตรฐานการดำเนินงานที่ทั้งภาครัฐและเอกชนต้องทำตามระบบห้องสมุดโรงเรียนภาครัฐก็ยังคงล้มลุกคลุกคลานอยู่ โครงการศูนย์กลางห้องสมุด (Library Hub project) ของกระทรวงการศึกษาประเทศฟิลิปปินส์ ยังคงล่องลอยไร้ทิศทาง

ที่น่าสนใจคือประเทศฟิลิปปินส์มีมาตรฐานห้องสมุดโรงเรียน วิชาการรู้สารสนเทศเป็นวิชาหลักสำหรับนักเรียนเกรด 11-12 มีกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่น่าสนใจในห้องสมุดโรงเรียนคือกิจกรรม Love a #librarian.blogspot.com, กิจกรรม MIL (Media & Information Literacy), Library Hub, Bookmobile Services, Reading Camp, Read Out Loud, Reading Champion และมี National Book Development Board

กล่าวได้ว่าประเทศฟิลิปปินส์ให้ความสำคัญกับการอ่านมีการกำหนดเป็นนโยบายระดับชาติให้ความสนใจกับการเรียนสามภาษา มีการกำหนดให้นักเรียน เกรด 11-12 เรียนวิชาการรู้สารสนเทศเป็นวิชาหลักในหลักสูตร

9. ประเทศอินโดนีเซีย

ระบบการศึกษาในโรงเรียน ประกอบด้วย ระดับการศึกษาชั้นต่างๆ ดังนี้

1. การศึกษาก่อนวัยเรียนเพื่อเตรียมความพร้อมของเด็กด้วยการศึกษาขั้นพื้นฐานตามเกณฑ์ ใช้เวลา 9 ปี

2. การศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนประถมศึกษาจะกำหนดโครงการการศึกษาเป็นเวลา 6 ปี ซึ่งโรงเรียนจะมีลักษณะแตกต่างกัน 2 แบบ คือโรงเรียนประถมศึกษาแบบทั่วไป (General Primary School) และโรงเรียนประถมศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการ (Special Primary School for Handicapped Children)

3. การศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 3 ปีสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น มี 5 แบบ ดังนี้

3.1 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาทั่วไป หลักสูตรประกอบด้วยโครงการวิชาการสอนทั่วไปและการสอนเฉพาะวิชาเพื่อเตรียมความรู้และพัฒนาทักษะสำหรับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาต่อไป

3.2 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาทางวิชาชีพ เหมาะสำหรับผู้ต้องการเข้าสู่วิชาชีพ สามารถแยกการศึกษานี้ออกเป็น 6 กลุ่ม ในสาขาวิชาชีพต่างๆ ดังนี้ คือเกษตรกรรมและการป่าไม้ เทคโนโลยีและอุตสาหกรรมธุรกิจและการจัดการความเป็นอยู่ของชุมชนการท่องเที่ยวและศิลปหัตถกรรม

3.3 การศึกษาระดับมัศึกษาด้านศาสนาเป็นการจัดการศึกษาด้านศาสนาโดยเฉพาะ

3.4 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาแบบบริการ เป็นการจัดการศึกษา เพื่อเตรียมความรู้ความสามารถสำหรับผู้ที่จะเข้าเป็นพนักงานหรือข้าราชการ

3.5 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาพิเศษ เป็นการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่พิการทางร่างกายและ/หรือจิตใจ

4. การศึกษาระดับสูง

ระดับปริญญาตรีใช้เวลาเรียน 3-4 ปี ปริญญาโท 2 ปี และปริญญาเอก 3 ปี สถาบันที่ให้การศึกษาในระดับสูงนี้มีลักษณะเป็นสถาบันวิชาการโพลีเทคนิค และมหาวิทยาลัย

อัตราการรู้หนังสือของประเทศอินโดนีเซียอยู่ในระดับสูงก็จริง แต่จากข้อมูลที่เผยแพร่โดยสำนักงานสถิติกลางของประเทศอินโดนีเซีย ระบุว่า เด็กอายุ 10 ปีขึ้นไป เกือบ 92% สนใจดูโทรทัศน์มากกว่า สาเหตุที่เด็กอินโดนีเซียสนใจอ่านหนังสือกันน้อยเป็นเพราะมีห้องสมุดไม่เพียงพอ ส่วนมากเป็นหนังสือแบบเรียนและจำนวนหนังสือที่ตีพิมพ์มีน้อยมาก โดยเฉพาะแถบชนบทในอินโดนีเซียยังขาดแคลนห้องสมุด ทำให้เด็กๆ ขาดโอกาสในการแสวงหาความรู้ แต่รัฐบาลอินโดนีเซียก็ให้ความสำคัญกับการรู้สารสนเทศของนักเรียนมีกิจกรรมที่น่าสนใจ คือ ABC Program และ Reading Aloud Promotion ซึ่งถูกกำหนดไว้ในหลักสูตรของชาติ

กล่าวได้ว่าห้องสมุดโรงเรียนของประเทศอินโดนีเซียยังต้องการความช่วยเหลือและพัฒนาให้พอเพียงต่อการบริการประชาชนที่มีจำนวนมาก รวมทั้งหนังสือที่มีจำนวนน้อยจำนวนมากเป็นหนังสือแบบเรียน

10. ประเทศสิงคโปร์

ประเทศสิงคโปร์ มียุทธศาสตร์ส่งเสริมการอ่านอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ โดยนโยบายที่ประเทศสิงคโปร์ให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก คือ การส่งเสริมค่านิยมรักการอ่านในวัยเด็ก เพราะวัยเด็ก เป็นวัยที่สามารถปลูกฝังค่านิยมรักการอ่านได้ดีที่สุด โดยเน้นให้พ่อแม่อ่านหนังสือและทำกิจกรรมร่วมกับลูกเป็นหลัก ห้องสมุดสิงคโปร์ยังมีสื่อการเรียนรู้ที่น่าสนใจ มีมาตรฐานระดับสากล และเหมาะแก่การพัฒนาการอ่านในวัยเด็ก นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมพิเศษมากมาย เช่น การจัดอบรมโครงการสร้างนักอ่าน (Raise-A-Reader) ให้กับคุณครู พ่อแม่ และบุตรหลานอายุระหว่าง 0-9 ปี กิจกรรมการส่งเสริม การเล่านิทาน และกิจกรรมพิเศษมากมายในช่วงวันหยุด หรือแม้จะเป็นโครงการทูตกิจกรรมการอ่านหนังสือวัยจิ๋ว (Junior Reading Ambassador) ซึ่งถือเป็นโครงการที่เน้นให้การอ่านเปรียบเสมือนกิจกรรมยามว่างที่สนุกและมีคุณค่าเพิ่มความมั่นใจและความเป็นผู้นำในวัยเด็กอีกด้วย และที่สำคัญโครงการนี้ยังเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างหอสมุดแห่งชาติกับโรงเรียนต่างๆ ภายในประเทศอย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย

นอกเหนือจากการส่งเสริมการอ่านในวัยเด็ก ประเทศสิงคโปร์ยังส่งเสริมการอ่านของเยาวชนและวัยอื่น ๆ ผ่านหลายโครงการ เช่น โครงการ Read Singapore ที่มีการทำห้องสมุดเคลื่อนที่ (Pop-up library) ในพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อทำให้ทุกคน ทุกอาชีพ ทุกช่วงอายุในประเทศเข้าถึงหนังสือที่น่าสนใจ นอกจากนี้ยังมีทีมส่งเสริมให้เกิดชมรมนักอ่าน (Book club) ที่จัดกิจกรรมทั้งในภาษาจีน ภาษามลายู และภาษาทมิฬ (สำหรับคนอินเดียบางส่วน) รวมแล้วมากกว่า 100 แห่งทั่วประเทศสิงคโปร์ ทั้งในชุมชน ในองค์กรภาครัฐ และองค์กรภาคธุรกิจ รวมทั้งช่วยจัดฝึกอบรมคนให้เป็นผู้อำนวยความสะดวกการประชุม (Facilitator) ในชมรมนักอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ ห้องสมุดโรงเรียนในประเทศสิงคโปร์เน้นการออกแบบที่ทันสมัยแบบห้องสมุดมีชีวิต มีการนำสื่ออิเล็กทรอนิกส์เข้ามาให้บริการ และมีโครงการความร่วมมือในการหมุนเวียนสื่อสิ่งพิมพ์ การลงทะเบียน การจัดหมู่หนังสือ โดยใช้ซอฟต์แวร์ กล่าวได้ว่าห้องสมุดโรงเรียนในประเทศสิงคโปร์มีความทันสมัยทั้งในด้านอาคารสถานที่ สื่อสิ่งพิมพ์ที่ให้บริการและมีกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่อง

การนำเสนอการจัดห้องสมุดและกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน โดยโปสเตอร์ของชมรมบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดโรงเรียนวัดนวลนรดิศ ห้องสมุดโรงเรียนเบญจมราชูทิศ ห้องสมุดโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (มัธยม) ห้องสมุดโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม กาญจนบุรี และห้องสมุดโรงเรียนถาวรานุกูล จังหวัดสมุทรสาคร

การเขียนแผนพัฒนาห้องสมุดในอนาคต ซึ่งผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการทุกคนมีเป้าหมายร่วมกันว่าจะเชื่อมโยงความร่วมมือในการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนของแต่ละประเทศโดยใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และแนวคิดในการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ให้ก้าวไกล รวมทั้งพร้อมที่จะให้ความร่วมมือช่วยเหลือในการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนในประเทศต่าง ๆ ที่ต้องการความช่วยเหลือ

การประชุมเชิงปฏิบัติการ Pre-CONSAL จัดขึ้นเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ.2558 ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยความร่วมมือของภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ชมรมบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนในสังกัดสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ และสมาคมระหว่างประเทศว่าด้วยโรงเรียนบรรณารักษ์ (International Association of School Librarianship: IASL) ในวันนั้น ได้ทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับสถานะปัจจุบันของห้องสมุดโรงเรียนในประเทศอาเซียน แผนพัฒนาและความท้าทายของพวกเรา ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ที่ได้จากการปฏิบัติที่ดีที่สุดและการเรียนรู้ในการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนในประเทศในกลุ่มอาเซียน ตระหนักถึงผลกระทบของอาเซียน การพัฒนาในระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศที่ให้โอกาสในการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน และเกิดภาพความร่วมมือและการทำงานร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของห้องสมุดโรงเรียนในประเทศสมาชิกอาเซียนในการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนเหนืออื่นใดประทับใจในมิตรไมตรีของเพื่อนร่วมวิชาชีพบรรณารักษ์ทุกท่านที่มาร่วมประชุม ขอขอบคุณทุกหน่วยงานที่สนับสนุนการประชุมในครั้งนี้ และหวังอย่างยิ่งว่าทุกท่านจะนำความรู้และประสบการณ์ไปพัฒนาห้องสมุดของเราให้ก้าวไกลสู่สากลต่อไป

บรรณานุกรม

- Hok Sothik. (2012). "Reading Development in the service of Education For All From pilot action to national policy, challenges and lessons learned." in A Paper Presented at the TK Conference on Reading 2012 Queen Sirikit Convention Center Bangkok, Thailand July 12 and 13, 2012.
- Kall Kann. (2012). "Reading and Promoting Habit of Reading at Primary School in Cambodia" in A Paper Presented at the TK Conference on Reading 2012 Arnoma Grand Room, Arnoma Hotel Bangkok, Thailand May 10 and 11, 2012.
- Nellie Dato Paduka Haji Sunny (2012). "EMPOWERING A READING CULTURE: A BRUNEI DARUSSALAM'S PERSPECTIVE" in A Paper Presented at the TK Conference on Reading 2012 Arnoma Grand Room, Arnoma Hotel Bangkok, Thailand May 10 and 11, 2012.
- Ye HtetOo. (2013). "Rethinking Role of Small Libraries and Reading promotion programs in Myanmar" in A Paper Presented at the Thailand Conference on Reading 2013 King Petch Room, Asia Hotel Bangkok, Thailand March 21-22, 2013.
- Zarah C. Gagatiga. (2012). "The Role of School Libraries and Librarians In the Digital Age." in A Paper Presented at the TK Conference on Reading 2012 Queen Sirikit Convention Center Bangkok, Thailand July 12 and 13, 2012

คำแนะนำสำหรับผู้เขียนบทความ วารสารห้องสมุด สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ

1. เนื้อหาของบทความ

- 1.1 เป็นบทความในวิชาชีพด้านบรรณารักษศาสตร์ สารสนเทศศาสตร์ หรือเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือสาขาวิชาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 1.2 เป็นภาษาไทย หรือภาษาอังกฤษ ในกรณีที่เป็นภาษาอังกฤษต้องผ่านการอ่านและประเมินความถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญ และยอมรับให้ลงพิมพ์โดยกองบรรณาธิการ
- 1.3 ต้องเป็นบทความที่ไม่เคยตีพิมพ์ที่ใดมาก่อน
- 1.4 ผู้เขียนต้องยินดีให้เผยแพร่บทความนั้นบนเว็บไซต์ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ

2. การเตรียมต้นฉบับ

- 2.1 ชื่อบทความ ชื่อผู้เขียนทุกคน อีเมล ตำแหน่งและสถานที่ทำงานของผู้เขียนบทความอย่างชัดเจน (ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ)
- 2.2 บทความย่อ ความยาวไม่เกิน 200 คำ พร้อมคำสำคัญ (ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ)
- 2.3 ต้นฉบับบทความต้องมีความยาวไม่เกิน 15 หน้ากระดาษ A4 พร้อมทั้ง file บทความในแผ่นบันทึก หรือส่งทางอีเมล
- 2.4 การอ้างอิง กำหนดดังนี้
  - 2.4.1 การอ้างอิงในเนื้อหา ใช้รูปแบบ นาม-ปี เช่น (แม้นมาส ชวลิต, 2548) หรือ (Buytendijk, 2006; Wall, 2010; พสุ เดชะรินทร์, 2549) ไว้ข้างหลังข้อความที่ต้องการอ้างอิง หากต้องการใส่เลขหน้าให้ใช้รูปแบบ (แม้นมาส ชวลิต, 2548 : 151)
  - 2.4.2 การอ้างอิงท้ายบทความใช้ตามรูปแบบของ APA (American Psychological Association) ให้เริ่มต้นด้วยเอกสารอ้างอิงภาษาไทยก่อนแล้วตามด้วยเอกสารภาษาต่างประเทศ หากผู้เขียนมีมากกว่า 3 คน ให้ใส่ชื่อ 3 คนแรกแล้วตามด้วย และคณะ หรือ et al.

ตัวอย่างการเขียนเอกสารอ้างอิง

• หนังสือ

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนคนที่1, คนที่สอง และคนสุดท้าย. (ปีที่พิมพ์). ชื่อหนังสือ. เมืองที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

**กรณีผู้เขียนเกิน 3 คน ให้ใช้ตามข้อ 2.4.2

ตัวอย่าง

พันธจันทร์ ธนวัฒนเสถียร และปิยะ นากสงค์. (2549). **ออกแบบสร้างโปรโมท Website Step by Step**. กรุงเทพฯ: ชัคเซสมิเดีย.

• บทหนึ่งในหนังสือ

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนคนที่1, คนที่สอง และคนสุดท้าย. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ใน ชื่อหนังสือ. (หน้าแรก-หน้าจบ). เมืองที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

หงลักษณ์ ไม่น่ายกิจ. (2526). **บริการสารสนเทศระบบออนไลน์**. ใน บรรณารักษ์นักเขียน. (หน้า 115- 142). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

• วารสาร

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, ปีที่ (ฉบับที่พิมพ์), เลขหน้าแรก-หน้าสุดท้าย.

ตัวอย่าง

อรทัย วารีสอาด. (2550). **งานวิจัยเพื่อพัฒนาชุดเรียนรู้ผ่านเว็บ (Web Tutorial): เครื่องมือช่วยสอนทักษะการรู้สารสนเทศ**. วารสารห้องสมุด, 51 (1), 73-87.

• รายงานทางวิชาการ

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน. (ปีที่พิมพ์). ชื่องานวิจัย. เมืองที่พิมพ์: หน่วยงานที่เผยแพร่.

• วิทยานิพนธ์

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน. (ปีที่พิมพ์). ชื่อวิทยานิพนธ์. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต/วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต. ชื่อจังหวัด: ชื่อสถานศึกษา.

ตัวอย่าง

นพพร สายสิงห์. (2549). **การพัฒนาเว็บไซต์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์**. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

• รายงานการประชุม

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเอกสารรวมเรื่องที่ได้จากรายงานการประชุม. วันเดือนปีที่จัด. สถานที่จัด. เลขหน้า.

ตัวอย่าง

รัตติมา จีนาพงษา และคณะ. (2553). **มุมมองใหม่ของการออกแบบเว็บไซต์เพื่อการบริการ**. ในผลงานที่นำเสนอในการสัมมนา PULINET วิชาการครั้งที่ 1 เรื่อง Creative library. วันที่ 24-25 มิถุนายน 2553. ณ โรงแรมเมธาวลัย ชะอำ จังหวัดเพชรบุรี. หน้า 9-14.

• หนังสือพิมพ์

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน. (ปี เดือน วันที่พิมพ์). **ชื่อบทความ**. ชื่อหนังสือพิมพ์, เลขหน้าแรก-หน้าสุดท้าย.

• สื่ออินเทอร์เน็ต

- ชื่อ-นามสกุลผู้เผยแพร่. (ปีพิมพ์). **ชื่อเรื่อง**. จำนวนหน้า. สืบค้นเมื่อ ปี เดือน วันที่. URL: <http://>
- Lastname, Initial. Publication (Year). **Title**. Number of pages. Retrieved Year Month Date. URL: <http://>
- Waal, A.A. (2010). **The characteristics of a High Performance Organization**. Retrieved 2012 January 29. URL: <http://www.hpocenter.nl/wp-content/uploads/2013/07/Research-paper-The-characteristics-of-a-HPO-HPO-Center-January-20102.pdf>

การอ้างอิงภาษาอังกฤษใช้เช่นเดียวกับภาษาไทย โดยการลงรายการชื่อผู้เขียนใช้รูปแบบ Last name, Initial. เช่น David, Albert A. and Jams, B.B. ชื่อบทความใช้ Sentence case เช่น Information literacy: a practitioner's guide.

3. รูปแบบการจัดพิมพ์

3.1 ขนาดของต้นฉบับ พิมพ์หน้าเดียวบนกระดาษสันขนาดเอ 4 โดยเว้นระยะห่างระหว่างขอบกระดาษด้านบนและซ้ายมือ 1.5 นิ้ว ด้านล่างและขวามือ 1 นิ้ว

3.2 รูปแบบอักษรและการจัดวางตำแหน่ง ใช้รูปแบบอักษร Angsana New พิมพ์ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์เวิร์ด โดยใช้ขนาด ชนิดของตัวอักษร ขนาด 16

4. การส่งต้นฉบับบทความพร้อมไฟล์เอกสาร Word จัดส่งทาง Email : nanomwongt@yahoo.com และ tla2497@hotmail.com หรือทางไปรษณีย์ ดร. ถนอมวงศ์ ล้ำยอดมรรคผล ประธานแผนกวารสาร สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ 1346 ถนนอาคารสงเคราะห์ 5 แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

5. เกณฑ์การพิจารณา จะยึดถือแนวทางดังนี้

5.1 กองบรรณาธิการและ/หรือผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) จะเป็นผู้รับผิดชอบพิจารณา

5.2 เกณฑ์การพิจารณาเนื้อหา กองบรรณาธิการจะรับผิดชอบตรวจสอบความถูกต้อง ให้ข้อคิดในด้านความมีสาระในเนื้อหา และความสัมพันธ์ระหว่างชื่อบทความและเนื้อหา

5.3 บทความที่ไม่ผ่านการพิจารณาให้ตีพิมพ์ ทางกองบรรณาธิการจะแจ้งให้ผู้เขียนทราบ แต่จะไม่ส่งต้นฉบับคืนผู้เขียน

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

1346 ถนนอาคารสงเคราะห์ 5 คลองจั่น บางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

โทร. 0-2734-9022-3 โทรสาร 0-2734-9021 มือถือ 089-893-9397

วารสารห้องสมุด

ใบบอกรับ/สั่งซื้อ

(ถ้าเป็นสมาชิกของสมาคมฯ แล้วจะได้รับวารสารห้องสมุด ฟรี)

อัตราค่าบอกรับ / สั่งซื้อวารสาร (1 ปี มี 2 ฉบับ)

ปีละ 250 บาท หรือ เล่มปลีกฉบับละ 130 บาท (รวมค่าจัดส่งทางไปรษณีย์)

จัดส่งวารสารที่ (ชื่อบุคคล หรือ หน่วยงาน) _____

ที่อยู่ _____

ผู้ติดต่อประสานงาน ชื่อ _____ ตำแหน่ง _____

โทรศัพท์ _____ โทรสาร _____

ออกใบเสร็จรับเงินในนาม _____

สถานประกอบการ ( ) สำนักงานใหญ่ ( ) สาขา _____

ที่อยู่ _____

เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากรหรือบัตรประจำตัวประชาชน _____

มีความประสงค์จะบอกรับ / สั่งซื้อวารสารห้องสมุด ดังนี้

( ) บอกรับเป็นสมาชิกรายปี เริ่ม ปีที่ _____ ฉบับที่ _____ พ.ศ. _____

จำนวน _____ ชุด รวมเป็นเงิน _____ บาท

( ) สั่งซื้อฉบับปลีก ปีที่ _____ ฉบับที่ _____ พ.ศ. _____

จำนวน _____ ชุด รวมเป็นเงิน _____ บาท

ทั้งนี้ได้ชำระเงินค่าวารสาร จำนวนเงิน _____ บาท (_____)

โดย

( ) โอนเงินเข้าบัญชี ชื่อบัญชี สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย-ธุรกิจ

เลขที่บัญชี 113-221984-8

ธนาคาร ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขา คลองจั่น

ลงชื่อ _____ ผู้สมัคร

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

โอนเงินเข้าบัญชีธนาคาร กรุณาส่งใบสมัครพร้อมใบนำฝากเงินส่งมายังสมาคมฯ โทรสาร 02-734-9021

สอบถามรายละเอียดได้ที่สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ tla2497@yahoo.com

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

1346 ถนนอาคารสงเคราะห์ 5 แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

โทร. 02-734-9022 โทรสาร 02-734-9021 www.tla.or.th E-Mail: tla2497@yahoo.com

ใบสมัครสมาชิก / ต่ออายุสมาชิก

ข้อมูลผู้สมัคร ☐ บุคคล ☐ หน่วยงาน
ชื่อ-นามสกุล ☐ นาย ☐ นาง ☐ นางสาว (ภาษาไทย).....
FIRST-LASTNAME ☐ MR. ☐ MS. (ENGLISH).....
วัน/เดือน/ปีเกิด (พ.ศ.)..... (เพื่อประโยชน์ในการจัดงานมูทิตาจิต เนื่องในโอกาสเกษียณอายุการทำงาน)
เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน.....

ข้อมูลการศึกษา

ระดับปริญญา.....คณะ/สาขา.....ปีที่จบ.....
มหาวิทยาลัย/สถาบัน.....

ที่อยู่หน่วยงาน ชื่อหน่วยงาน..... ☐ สำนักงานใหญ่ ☐ สาขา.....
เลขที่.....หมู่ที่.....อาคาร/หมู่บ้าน.....ต.รอก/ซอย.....
ถนน.....ตำบล/แขวง.....เขต/อำเภอ.....
จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....โทรสาร.....
E-mail.....เลขประจำตัวผู้เสียภาษี.....

ที่อยู่บุคคล บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....อาคาร/หมู่บ้าน.....ต.รอก/ซอย.....
ถนน.....แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....
จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....โทรสาร.....
มือถือ.....E-mail.....

โปรดระบุ ต้องการให้จัดส่งข้อมูล/ข่าวสารของท่านที่ ☐ หน่วยงาน หรือ ☐ บ้าน

ประเภทของสมาชิก

☐ บุคคล ตลอดชีพ	2,000 บาท	} ออกใบเสร็จในนามบุคคล
☐ สามัญ บุคคลรายปี	500 บาท	
☐ วิสามัญ บุคคลรายปี	300 บาท	
☐ นิติบุคคล ตลอดชีพ	3,000 บาท	
☐ นิติบุคคล รายปี	1,200 บาท	

เลือกชมรมที่ต้องการ **ฟรี!!! 1 ชมรม** ชมรมต่อไป ต้องชำระค่าบำรุงเพิ่มในอัตราปีละ 100 บาท ตลอดชีพ 600 บาท

☐ ชมรมบรรณารักษ์สถาบันอุดมศึกษา / ชบอ.	☐ ชมรมบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน / ชบร.
☐ ชมรมห้องสมุดประชาชน / ชปช.	☐ ชมรมห้องสมุดเฉพาะ / ชพ.
☐ ชมรมบรรณารักษ์และนักเอกสารสนเทศนานาชาติ / ชนช.	☐ ชมรมเพื่อหอสมุดแห่งชาติ / ชทช.
☐ ชมรมห้องสมุดเพื่ออาชีพศึกษาและเทคโนโลยี / ชอท.	
☐ ชมรมผู้สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ / ชสบ.	

การชำระเงิน

ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขาคลองจั่น

ชื่อบัญชี สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ-ธุรกิจ

เลขที่ 113-221-984-8

- หมายเหตุ
1. กรุณาส่งโทรสารหรืออีเมลใบสมัครสมาชิกพร้อมหลักฐานการโอนมาที่สำนักงาน (tla2497@yahoo.com)
  2. หากสมัครในนามหน่วยงาน กรุณาใส่ชื่อบรรณารักษ์ หรือบุคคลสำหรับติดต่อกับสมาคมห้องสมุดฯ
  3. หากสมัครในนามบุคคลกรุณาใส่เลขบัตรประจำตัวประชาชนด้วย และหากสมัครในนามนิติบุคคลกรุณาใส่เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากรด้วยค่ะ หากไม่เต็ม สำนักงานฯ จะออกใบเสร็จรับเงินให้ไม่ได้
  4. สมาชิกที่เปลี่ยนชื่อ นามสกุล ย้ายที่อยู่ หรือสำนักงานหรือย้ายสังกัด ต้องแจ้งให้สำนักงานสมาคมฯ ทราบ

สิทธิพิเศษของสมาชิก

1. ได้รับข้อมูลข่าวสาร ความรู้ทางวิชาการ วิชาชีพ สิ่งพิมพ์ของสมาคมฯ ได้แก่ วารสารห้องสมุด
2. ได้รับส่วนลดในการเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการที่จัดโดยสมาคมฯ และชมรมในสังกัด
3. ได้รับบริการต่าง ๆ จากสมาคมฯ เช่น การให้คำปรึกษาและแนะนำ การจัดตั้งและพัฒนาห้องสมุด
4. มีส่วนร่วมในการบริหารสมาคมฯ การพัฒนาวิชาชีพ และบริการทางวิชาการแก่สังคม อันแสดงถึงความรู้ความสามารถของท่าน
5. ได้รับส่วนลดในการจัดซื้อเอกสารสิ่งพิมพ์ วัสดุอุปกรณ์ของสมาคมฯ ในราคาพิเศษ
6. ได้รับสิทธิในการเข้าร่วมโครงการการประกวดห้องสมุดดีเด่น และบุคคลดีเด่นในวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

คุณสมบัติของสมาชิกสามัญ

1. สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรีในสาขาบรรณารักษศาสตร์ สารนิเทศศาสตร์ สารนิเทศศาสตร์หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง
2. สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรีในสาขาอื่น และสอนหรือเคยสอน วิชาบรรณารักษศาสตร์ สารนิเทศศาสตร์ สารนิเทศศาสตร์ หรือสาขาที่เกี่ยวข้องมาแล้ว ไม่น้อยกว่าสามปี

คุณสมบัติของสมาชิกวิสามัญ

1. เป็นหรือเคยเป็นผู้ปฏิบัติงานในห้องสมุด
2. เป็นนักศึกษาสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ สารนิเทศศาสตร์ สารนิเทศศาสตร์ หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง
3. เป็นผู้สนใจเกี่ยวกับห้องสมุด กิจกรรมในวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ สารนิเทศศาสตร์ หรือสารนิเทศศาสตร์ หรือสาขาวิชาอื่นๆ

อัตราค่าโฆษณาวารสารห้องสมุด

วารสารห้องสมุดเป็นวารสารวิชาการรายหกเดือน ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมเผยแพร่ความรู้ ความคิดในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องและเป็นสื่อกลางในการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของสมาชิกและผู้สนใจ จัดพิมพ์จำนวน 2,000 ฉบับ เพื่อส่งให้สมาชิกทั่วประเทศและจำหน่ายแก่ผู้สนใจ

ประเภทที่	1	ปกหลังเต็มหน้าด้านนอก (4 สี) ฉบับละ	=	20,000	บาท
ประเภทที่	2	ปกหน้าเต็มหน้าด้านใน (4 สี) ฉบับละ	=	15,000	บาท
ประเภทที่	3	ปกหลังเต็มหน้าด้านใน (4 สี) ฉบับละ	=	15,000	บาท
ประเภทที่	4	หน้าในเล่ม (เนื้อใน) ขาวดำ ฉบับละ	=	5,000	บาท

การชำระเงิน

- ☐ โอนเงินเข้าบัญชีชื่อ “สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย-วิชาการ” เลขที่บัญชี 113-3-00394-9 ธนาคารไทยพาณิชย์ สาขาคลองจั่น บัญชีออมทรัพย์
- ☐ ชำระเป็นเช็ค สั่งจ่ายในนาม “สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย”

โปรดส่งโทรสารหลักฐานการชำระเงินที่หมายเลข 02-734-9021

ข้าพเจ้าขอโฆษณาประเภท .....อัตรา.....บาท

พร้อมนี้ได้โอนเงิน/ชำระโดยเช็คธนาคาร .....เลขที่เช็ค.....
จำนวน.....บาท (ตัวอักษร.....)

สถานที่ติดต่อ.....โทรศัพท์.....

มือถือ.....โทรสาร.....E-mail: .....

ลงนาม .....

(.....)

วันที่.....

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ

ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ให้บริการ

- ✓ รับผิดชอบ สัมมนา พิทอบรม
- ✓ จัดกิจกรรมทางวิชาการ
- ✓ เป็นที่ปรึกษาในการจัดตั้งและพัฒนาห้องสมุด
การเรียนการสอน การวิจัย การเขียน ผลงานทางวิชาการ
- ✓ ออกแบบจัดตั้งห้องสมุด
- ✓ รับผิดชอบปัญหาต่างๆ ในการดำเนินงานห้องสมุด

จำหน่าย

- ✓ ทรัพยากรห้องสมุด
- ✓ วัสดุอุปกรณ์ห้องสมุดตลอดจนอุปกรณ์ซ่อมหนังสือ
- ✓ หนังสือวิชาชีพ และสิ่งพิมพ์ของสมาคมฯ

โดยยึดมั่นในคุณภาพ มาตรฐาน และบริการ

สนใจใช้บริการ โปรดติดต่อ
สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ

1346 ถนนอาคารสงเคราะห์ 5 แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

โทร. (02) 734-9022-3 , 089-893-9397 โทรสาร. (02) 734-9021

<http://www.tla.or.th>